

گلزمین

دیپتر (کلیات)

عطا شاد

عطا شاد
۱۳۱۴

نورانیہ گلزمین لائبریری

ڈپٹر (گلیات)

گلزمین
گلزمین

گلزمین

عطاشاد

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

درستين حق په بلوچي اكيڏمي كوټه ۽

اے دپتر (کلیات) ۽ ڇه بلوچي اکیڏمي کوټه ۽ اجازت ۽ ابید بها کنگ،
هر رنگ ۽ که چاپ بوتگ گیرگان کنگ، چاپ کنگ، رجانک کنگ ۽ چهره
بدل آرگ ۽ اجازت نه انت تاوهدیکه په چوشین مقصد ۽ ڇه بلوچي اکیڏمي
کوټه ۽ اجازت گرگ نه بوتگ۔

کتاب ۽ نام	:	گلزمین (دپتر "کلیات")
شاعر	:	عطا شاد
رد ۽ بند	:	ډاکټر فضل خالق / ډاکټر عبدالصبور بلوچ
پرنټر	:	شوکت برادرز پرنټرز، کراچي
ښنگ کار	:	بلوچي اکیڏمي کوټه
کمپوزر	:	نذر بلوچ
ډیزائننگ	:	هپتان عمر ابیگر بلوچ
ټائټل	:	عبدالباسط شیني (ایران)
اولی چھاپ	:	2015ء
بها	:	500 کلدار

ISBN: 978-969-9768-67-5

عطا شاد ءِ ہما شعرا نی نام ءِ
کہ آہاں بلو چچی شاعری ءِ را
نوکیں را ہے ءِ را مائینت

شعر سودائی ءِ مالے کہ درا بیت تالان
عشق اللہ ءِ کلام انت کہ نہ بیت بے سرپوش

ردءُ بند

08	☆۔ لہتیں گپ پہ عطا شادءِ دپتر (کلیات) ء
13	۱۔ شپ سچار اندیم
161	۲۔ روج گر
325	۳۔ چھاپ نہ بوتگیں شعر ء پر بند
353	۴۔ رجینتگیں شعر

لہنیں گپ پہ عطا شاد دہتر (کلیات) ء

دہتر انت کہ بلوچی اکیڈمی ء وئی ایزیکو ہاڈی ء دیادے ء تھا اے فیصلہ کرت کہ بلوچی زبان ء سنے (۳) مزن
نایں شاعرانی شعری دہتراں (کلیات) چھاپ ء شنگ کناں۔ اے شاعرانی تھا عطا شاد، میر گل خان نصیر ء سید ہاشمی ء
نام ہوارات انت۔

بلوچی اکیڈمی ء وہدے وئی واہک دیما آرت، سید ہاشمی اکیڈمی ء ہمد کاچہ کاوہ اتک کہ سید ہاشمی ء کلیات ء آوت
چھاپ کنگ ء دلما نگ انت۔ ہے پیا میر گل خان نصیر ء کلیات ء بابت ء ہم اے کشک بوت کہ اشی سرا کار بوتگ ء
روتاں چہ سوین ء چھاپ ء شنگ بیت۔ ما ایوک ء عطا شاد ء کلیات ء سرا کار بندات کرت۔ انا گت ء چہ قلات
پبلشرز کوئٹہ ء میگ ء میر گل خان نصیر ء کلیات ء نام ء کتابے دیما اتک (کہ کلیات ء تکنیکی رہنماں چھاپ نہ بوتگ
آت)۔ لہنیں وہدے رند مہروانیں کوا ہار بانک گل بانو ء کشک ء پدا میر گل خان نصیر ء شعری دیوان (مجموعہ) پدا چار ء
تپاس ء عمل ء گوازیگ بوت انت ء بلوچی اکیڈمی ء میر گل خان نصیر ء کلیات ء چھاپگ ء فیصلہ کرت ء چھاپ
بوت۔ سید ہاشمی ء کلیات ء تنیکت حال نیست۔ عطا شاد ء کلیات ء سرا کار بوتگ آت ء اے ردا ڈاکٹر فضل خالق ء را
ذمہ واری دیگ بوتگ آت، منا ہم اے کار ء کنگ ء تھا گوں ڈاکٹر صاحب ء کمک کنگ ء کشک بوتگ آت۔ اے کار
گوستگیں سال (2013) ء سرجم کنگ بوتگ آت بلتے لہنیں جا ورائی سبب ء اے چھاپ نہ بوت، نوں یک رندے
پدا چار ء تپاس ء عمل ء گوازیگ ء رند شمنے دستان انت۔

× اے کلیات ء تھا عطا شاد ء لہنیں انچیں شعرمان انت کہ آچد ء پیسر آئی شعری دیوانانی تھا ہوار نہ بوتگ انت۔

× دگہ لہنیں رجیتگیں شعر ہم اے کلیات ء گڈ سرا آرگ بوتگ انت۔

× عطا شاد ء دوئیں شعری دیوانانی تھا یک انچیں شعرے ہم ہوارات کہ آرجیتگیں شعرے آت کہ علامہ اقبال ء شعرے

رجانک آت۔ ”نہ منت آ، کہ کدی آت، نہ آ کہ بیت مانیت“ اے شعر نوں گوں علامہ اقبال ء نام ء آرگ بوتگ کہ

دوئیں شعری دیوانانی تھا است انت۔

× یک دکہ غزلے کہ رواج گر ہتا چھاپ بونگ، ہے غزلے یک بندے بنا کوں ہے لڑا بن کپ ءد یک بونگ
انت کہ ایٹرائوں یک جا گے کہ ہمو اسرجم انت، پشت کونگ۔ "مکدر اتاں بہار گاہ ءہشین ء۔"

× ساہ کنڈن کہ رواج گر ہتا چھاپ بونگ، عطا شاد ءکونی نکماں چہ پیکے، اے لکم ہیرا سرجم ءچھاپ نہ بونگ ء
ٹوں عطا شاد ءازری ءچہ اے لکم سرجم ءچھاپ انت۔

× ہے پیا "ہیرا دیہ ءہیر" ہتا ہم کتے بدلی سدرلی چہ عطا شاد ءہند ءوز غمیں ڈازری ءچہ آرگ بونگ۔

× رواج گر ہتا صوت ءہیر ء"دوصوتی" ہم ہیرا اسرجم چھاپ بونگ کہ اے دوصوتی سالاک اولس کونہ ءنومبر،

دسمبر 1978 ءشمارہ ءتا کدیم 45 ءسرجم ءچھاپ بونگ ءٹوں اے ہے حوالہ ءچہ سرجم ءآرگ بونگ۔

× بلوچی اکیڈمی دو Term رواج دیگ ءانت، دہتر پہ کلیات ءدیوان پہ شعری مجموعہ ء۔ پہ اے نیت ءکہ دیمتر اہلکن
ءرواج بہ گر انت۔

× گزمین __ عطا شاد ءوتی کیشیہنگیں نامے، آئی ءواہرگ بونگ کہ آوتی شعری دیوانے ءنامے بہ کنت بلئے آئی ء
اے واہرگ کلیات ءنام ءریگ ءہیلو بونگ ءانت۔

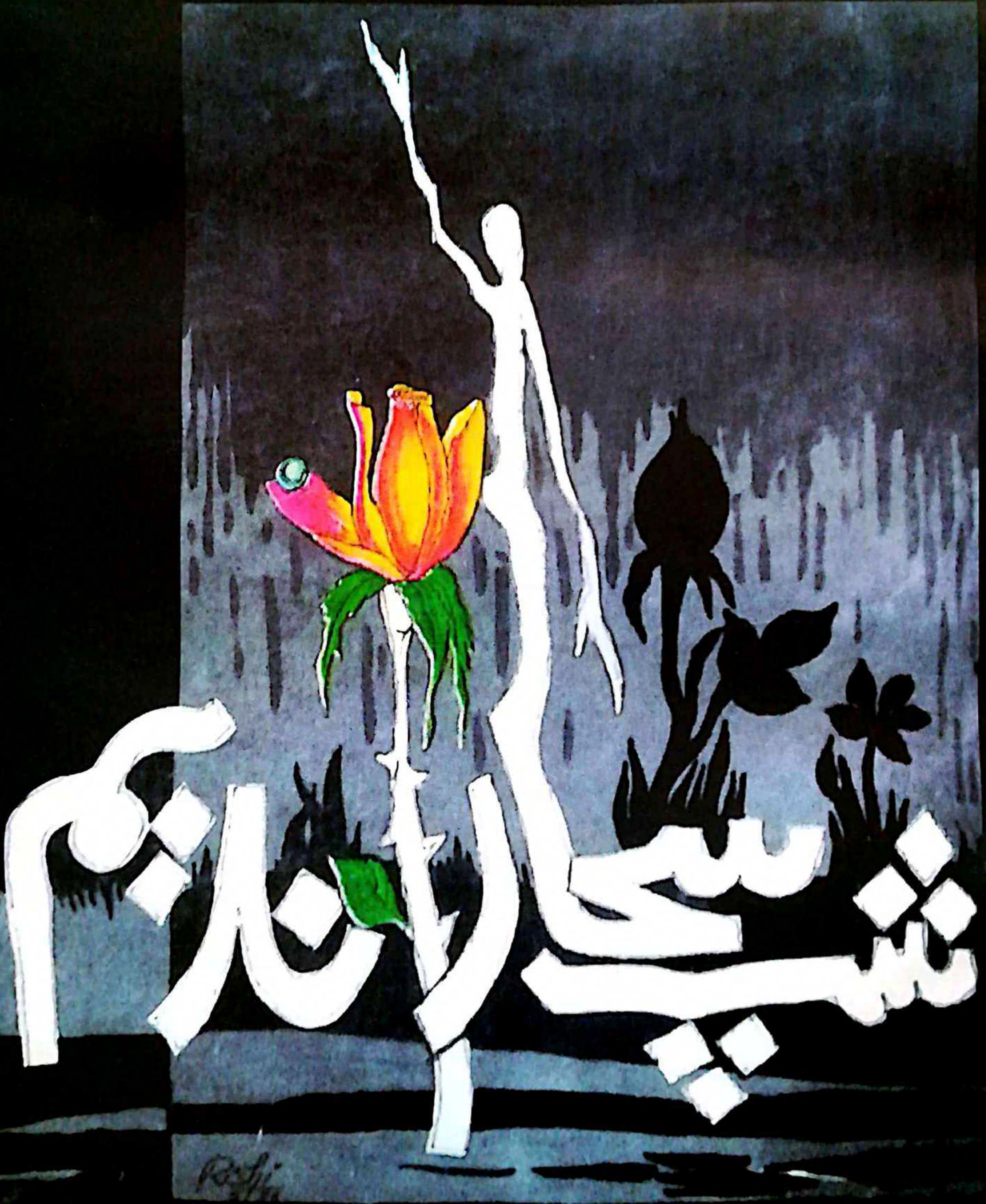
× عطا شاد ءازمی کمال ءبؤد ءشاعرانہ کشادسکت مزن، شاہیگان ءبرز ءبالا انت، ءاے کلیات ءحاجت ہم اے
حائر اکہ وانوک عطا شاد ءوان انت۔

گذرا یک دز بندی یے پہ وانوکاں __ اگاں شمارا عطا شاد ءانچیں شعر ءپر بندے دست کپت کہ آاے دہتر ء

بہر نہ انت، بلوچی اکیڈمی ءسرے ہکن ات یاد یے بہ دیت تنکہ کلیات ءدومی چھاپ ءہوار گجگ بہ بیت، بلوچی
اکیڈمی شمنے منت وار بیت۔

ڈاکٹر عبد الصبور

عطار شاد

شپ سچار اندیم

عطاشاد

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

درستیں حق پہ بلوچی اکیڈمی کوئٹہء

اے کتابء چہ بلوچی اکیڈمی کوئٹہء اجازتء ابید بہا کنگ، ہر رنگے
ء کہ چاپ بوتگ گیرگان کنگ، چاپ کنگ، رجائک کنگ ء چہر ء بدل
آرگء اجازت نہ انت تا وہدیکہ پہ چوشیں مقصدء چہ بلوچی اکیڈمی کوئٹہء
اجازت گرگ نہ بوتگ۔

کتابء نام _____ شپ، سحار، اندیم

شاعر _____ عطا شاد

پرنٹر _____ قلات پریس کوئٹہ

اولی چھاپ _____ 1996ء

بہا _____ 120 کلدار

کریم دشتی عِنا مَع

منت

غلام محمد شاہوانی
امان اللہ چکی

دنيا هما دنيا انت، من هم هما شيدا اول
اے ديريگين ديوانگ مريچي تو گشئ سار انت

نچلین

3	بکچ
10	بولان
11	رستری جاہ
12	شپانک
16	ملا فاضل ء نام ء
17	کچ ء آمین ء نام ء
18	زہیرانی زارہ
20	پلانی ہشکلیں پن
24	مہر دکش بیت آ سر غم ء جنجال کپنت
25	زپتیں خمارانی زیر
27	دل ء بلیں کہ دل ء روک بنت ہزار چراغ
28	روشپ
30	کیف ء قدح گوں ہماپل گدیں شاری باتنت
31	ناگت ء مہ کج ء دل موم بہ بیت
32	بیارمنی یا تانی بہار گاہی
33	قدح ء سررچک
36	ماہکانی ء نودے، شپ تہاری ء

- 37 مرچی نیں زہگ
- 39 مستانی ملار جز گانت
- 40 آشوب ء سروک
- 42 کند
- 44 نیم شہی پاساں من دل ء اومان کنناں
- 45 ہتم پہ کینے
- 46 میاں رودر آحت
- 49 فرگی زال
- 50 زرے۔ کہ ڈیہہ انت
- 52 بیا کہ استاراں جنگ
- 53 پہ لقا برف بیت کہ مسک
- 55 منی زند ء زنگ راہاں کدی چم خمار بنداں
- 56 اے ہوشام ء منزل کجام انت
- 58 چونہ کرزی
- 59 ماہنو
- 61 پدا فقیرے ء بیساری ء پدا کچنگ
- 62 شاہ لطیف بھٹائی ء خیال
- 64 روج کجادر پشگ ء انت
- 68 پہ کہیے ماں صباہاں تی مہر شنزی
- 69 برانز

- 71 نہ منت آ کہ کدی ات
- 72 یلیں سرچار
- 74 گنگ انت اے زبان
- 75 منی شیر گرم
- 77 نظیری ء نام ء
- 78 ساعت نمیران انت
- پروین شاکر ء نام ء
- 81 حوا
- 83 دلانی مہر، خیال ء طلب، وفاء ء چراغ
- 84 عاقبت کند ہے
- 87 بے گنا ہوں کہ پہ ثواب ء وار نہ بیت
- 89 سند ء بند
- 91 تنگد من وت ء وت سہڑیناں
- 92 دل ء ہر آ زگیں ٹپ ء
- 93 زرگرد
- 95 انگرے بیت آپ انت
- 96 شک
- 99 من ء چہ بیوسیں دل
- 100 کج نئے ماہکان، کجا کلکشان

- 101 گوازیگی موجانی زری آدینکء
- 103 سز پیت کدتی ورنابھیء سحارء پیل
- 104 کہیں گلزمین سلام
- 105 نوکیں بیرک
- 108 گشتانک دئے، گفتارء گالاں بازکن
- 109 میران زندہ واپ
- 112 مکء را مسک مکش
- 113 کلکشاں لسہیں گیوارکشئے
- 114 منء شہدادی چگردء چوچگ ہم برازی
- 115 نہ آماہکان
- 116 صوت
- 118 دستانگ
- 120 او روج، او روج
- 121 پیتہ کدی نہ بیت انت
- 123 ہیمہار ہیمہار کاڑانی نامء
- 124 او پروش دلاں بکش کہ شیشگاں
- 125 شنگ مہراں شفاریناں
- 126 بیابیا او خماری
- 127 او چراغ پٹانی

128

صفت

130

دستانہ شعراں کُشاں

131

پناتئیکاں تی مہرء دریا

132

چار بند

134

اے آ زمان اے زمین

135

تا نہی نودان ء حوالاں گیر

بنگج

پیشگال نوشتہ کنگ یا نوشتہ کنائینگ دیریکیں رواجے ء لوزانک، تاریخ ء اندگہ نوشتانگی تک ء پہناتاں ہمک
زانتیں دودے، پہے خاترا کہ کتابانی وانگ ء ساری وانوک کتاب ء بارو ء شرہ بجا رہے بنت یا نویس کار ء بارو ء
جوانی ء بزانت۔

بلے من اے اول دانک ء گوں، دگہ چیزے حبر ہوار کنگ لوٹاں، کہ مئے شعری تاریخ ء آوانی گیشینگ الہی
انت۔ ء حبر ء پہ خاص ہمانوکیں وانوکاں، کہ آواں شعری بن حشت ء را نہ دیستگ، بلے ماڑی ء پہ سرجمی گندگ ء
انت، ودیگی کندن ء عذاب اش نہ مارتگ، بلے ردوم ء ورنائی ء گندگ ء انت۔ لوزانک، دودر بیدگ، رسم ء رواج
گشت کہ سنگے نہ انت کہ نہ پرشیت، برنے نہ انت کہ آپ نہ بیت۔ اے گوں و ہد ء گوں زمانگ ء برنت، پرشیت،
تر اش ورنت سائنت، نمہ دار ء زیبا بنت ء لوزانک کہ اے چکاس ء در نہ کپنت، گار ء بیگو اہ بنت۔ دنیا ء مزینیں زبان
”لاطینی ء سنسکرت ایشی ء حبر کرزیں مثال انت۔ دومی زبانانی تاریخ شاہد انت کہ زبان و ہد ء گوں بدل بوان انت ء
بوتگ انت عربی فارسی، انگریزی، اردو ء اندگہ مزینیں زبان مروچی آ رنگ ء نہ انت کہ ساری ء یا اول سراں بوتگ
انت چشیں مثال بے حساب انت کہ مروچی میں وانوک ء حبر کنوک وتی وتی زبان ء بنداتی لوزاں پوہ ء سر پد نہ بنت ء
نہ آواں معنا کت کت۔ فارسی یک عامیں مثالے، اوستا، دری، باباطاہر عریان ء شاعری، انگریزی ء چاسر ء زبان،
اردو ء ولی دکنی ء زبان (اے ہما زبان انت کہ آ، آواں مئے ہمک وانوک زانتی سر پد انت) آ رنگ ء نہ انت کہ بنگج ء
بوتگ انت ہے حال بلوچی بیگ انت۔

زبانانی بدلی ء ”رنگ جتائی“ ء ابید نوشتانک ء ہرتک ء ء خاص لوزانک ء از می بدلی ہم آہیں حبرے۔ دومی
زبانانی ڈول ء بلوچی ء داستان، گیدی قصہانی سر پہ آزمانک ء ڈرامہ (بشانگ یا کسمانک) ء اندگہ ازماں کشنگ ء
اے ازمانی تہاوتی اندر ء ہم بازیں پرشت ء پرش آتکے، سر حال ء (موضوع) بندگر نیچ (ہیت) ء معنا، اے یک

یات دارگی ٹوکے کہ باز لوزانگی تہر ہم تہر پہ تہر انت یک مثالی فلم، ریڈیوئی ڈرامہ، سٹیج ڈرامہاں ابیدوانگی و کارگی
Performance ڈرامہ انت۔

اچے وڑے شعرے تہا جتا تہری آحتہ و کیت داستانانی شعر Blank verse میانجی دور جام دڑک ملا فاضل،
رندترے فارسی و اردو اثر و نظم و غزل، قطعہ رباعی انگریزی وڑے آہانی شاعری و اثر سانیٹ ہائیکو، و نثری نظم Prose
Poetry و اندگہ۔

چہ دُرستاں مستریں جیرہ ہما و ہدے پاداتک کہ آزات شاعری Free verse بنا بوت اُلس و تہا شپانک،
سیری جنوزان، روج کجاڈرہشگ و انت، و اندگہ آزات شاعری و شعراں مئے گوہنیں رواج پسندی شاعران و
جلگمینت و حیر آتک و پے بد و رد و سربوت کہ من اے و آہنگیں دنیا و نوکیں ”معنا ہی“ لچہ نوشتہ کنگ
شروع کت چوش کہ مثال ازم Syambolism خیالریچ Surrealism ”ظاہرانگاز“
Expressionism و اندگہ ہے و و لیس لچہ۔

اے دنیا و جہ متند چہ زندگی ہنراں چہ یک دگر و جتا بوت نہ کعت اے تہا گوں مانہ بوتگ اے گوں ہر زندگیں
زمیں ننداں بوتگ و گوں نوکیں میڈیا (Media) و آگ و جاگہ بوہگ و انت کہ بنی آدم ہر و ہدے کہ نوکیں چیزے
گندیت و ماریت یک ریچ و منگ و رضانہ بیت۔ و ت و جلیت و و داریت بند بندیت اوشتانک کاریت۔ گوہنیں و
عہدی مثالاں دنت کہ ساری و چوش نہ بوت و بانڈنہ انت کہ نول بہ بیت۔ ہو رپہ گدان و تہہ و پترگ و نہ داریت، نیکہ
روج پہ چتانی بندگی و اندیم بیت گوات کہ مہ کشیت بنی آدم و متوس بیت کجام جہر انت کہ نہ بریت، شرتگ زر و جل
مجل کنت بلے آخر کہ تریہیت۔

ہنچش کہ من ساری و گشت کہ زند و ہرتک و پہناتاں لوزانک و دود و ریدگ بستگ و اوشتانک نہ انت ہمراہ
انت پہ وتی دارگ و زند نہ اوشتیت داریے گڈاں پشت کپے پشت کپے گڈاں پشت و روے پشت و روے
گڈاں گار بے گار بے گڈاں نہ مانے۔ زندگی ہمراہ انت ایوک۔ و پادانی چارگ و دور گندی ہم ہمراہ بیت۔ زند و
مسافری و موسم نہ زیادہ سردانت نہ گرم بیت شیر گرم بہ بیت دپ ہم مہ سچیت دنتاں ہم مہ سوانت۔

حمر بازانت، بلے من، اد و شعری سفر و حیر و کنگ و اول، و وتی شعری سفر۔۔۔۔۔ منی شعری سفر گوں اردو

زبان ء بنا بوت، وتی اسکول ء دور ء من ء منی وانینوکاں دل بڈی دات، وتی سنکتانی دل دوری وتی جا کہ ء من ء دل
پروش نہ کرتنت۔ من ء اے عہد ء واجہ میر عیسیٰ قومی، واجہ عبدالباقی ماسٹر خورشید، واجہ آزات جمالدینی ء منی گالے
چاپ کرتنگ ات کہ منی اولی گال ات من یک چاپ بوتگیں ردیں شعرے ء جواب ء ہے گال دیم داتگ اے گال ء
یک بندے

۔ دنیا ہا دنیا انت من ہم ہاشیداؤں۔۔۔۔۔

اے دیرگیں دیوانگ مرچی تو گشے سارانت

پدا کالج ء وانگ ء وہد ء کہ کوئٹہ ریڈیو ء ہم کارکنگ منی واجہ سنکتاں من ء سکین دات کہ من بلوچی ء ہم نوشتہ
بکنیں آواں مثال دات کہ سچل سرمست ہفت زبانان شاعری کنگ، امیر خسرو فارسی ء اردو ء، واجہ فیض احمد فیض اردو ء
پنجابی ء میر گل نصیر خان اردو بلوچی ء عنقا اردو فارسی ء بلوچی ء شاعری کنگ ء کنگ ء انت اے سکین دیوکانی تہا واجہ
لالہ غلام محمد شاہوانی، واجہ امان اللہ گچی، واجہ بشیر احمد ء اندگہ سنگت گون اتنت منی جواب اے سکین ء پتو ء ایش ات کہ
من بلوچی زبان ء نرائین اے کندگی حمرے کہ بلوچی منی چند ء زبان انت ء ماتی زبان انت۔ سوب ایش انت کہ
آوہد ء من ریڈیو ء کار ء اتوں مے پروگرام بلوچستان ء ہر کنڈ ء دمگاں اشکنگ بوتنت ء ایوک ء یک تگے ء زبان پہ
گلائی فہم ء آسان انت من گوشت من ء اگاں شاعری پہ بلوچاں کنگی انت گڑاں پہ پہلہیں بلوچستان ء کنگی انت من ء
پلت کہ من سجھیں بلوچستان ء ہر تک پہنات ء لوزاں بہ فہمیں بزائیں گشت بکنیں، گڑا ہو۔۔ من بلوچستان ء بلوچاں پہ
شاعری کنگ لوٹیں تہنا یک تہرے ء شاعر بوہگ نہ لوٹیں۔

اے یک ذرا جیں سفرے ات، بلے پمن مشکل کم ات چیا کہ مس ریڈیو ء تہا جتا نہیں پروگراماں ہر تک ء پہنات
ء بلوچاں بہر زرت ردا نک ء ابید ساز گرانی گشند ہانی ہم گون من گند ء نندا ست ات من گشند ہانی شعر دفتر ء نوشتہ
کنتت ء ہر لوزے ء معنا کہ من نہ زانت جست کت فیض محمد، مرید بلیدی، شکل خان ملا موسے ء بازیں دگہ پہلوانے
کہ ریڈیو ء آحت من چہ آواں ہیل کت روایتی شاعری ء بگر، تاں رودر آحتی شاعری جام دڑک ملا فاضل ء
جوانسال بگٹی پمن اسکول ء سبق اتنت، اے حمریات دارگی انت کہ اے مے دور ء شاعر کہ بلوچی ء شاعری کنگ ء
انتت اردو ء فارسی لوز، لوز بندی ”تراکیب“ آوانی شاعری ء مزنیں بہرے ات کہ پہ بلوچی ء در آمد Alien ء

انتنت مثال ء لوزاں ابید پُشیں لوز بندی عام انتنت ”قاتل انتظار“، ”مئے گلغام“، ”مئل مست“ ء اندگہ بازیں ہے
دور ء شاعران رند گیری ء وت ء راجہ اے علت ء جتا کرت، بلے باز دیر ء اے حبر ء ثانی ء واجہ عبداللہ جان ء جمعہ
خان ء روبرند دا تگیں کتاب مستاگ کہ چہ کراچی ء چاپ بوتگ ات دور ء شاعرانی زبان لوز ء لوز بندی ء
لوز سازی Diction ء آدینک انت، شعری تاریخ ء اے دور ء شاعری ء شرگدار شموشت نہ کھت۔ اے کتاب ء تہا
منی یک لچھے ”زہیرانی زارہ“ ہر حساب ء من ء چہ اے شاعران ء آوانی شاعری ء جتا کنت۔

بلے اے جتائی ء روش آحت کنوک باز کم انتنت بازیں دوست ء سنگت ہم کہ رند ء ہے حبر ء مارنتنت اچ من دل
نوش انتنت کلاں چہ زیاست من اد ء کریم دشتی ء حبر ء کنیں کہ منی تڑ ء مستریں فہموک ء شرگدار ء ات ہم اچ من
بندت ء گلگ دارات کہ منی زبان یک تگے ء زبان نہ انت نہ روایتی مردم رودر آحتی لوزاں زانتت ء نہ رودر آحتی
روایتی زبان ء پوہ انت۔ اے ڈول من نہ اد ء بوہگ ء اول نہ اود ء، پہ ہر دو تکاں در آمدے اول حبر راست ات ء
واجہ جوزف الفبائن کہ یک وقتے من آئی ء رابلوچی وانیت ء پدا بلوچستان یونیورسٹی ء بلوچی زبان وانیت ہم اے
شگاں من ء جنگ ات کہ منی زبان کسی زبان نہ انت۔

بلے منی ضد ہمیش ات کہ یک وہدے کئیت کہ اے ہر کسی زبان بیت ء ہنچش بوت، مروچی بازیں شاعر، من نوکیں
شاعرانی زیادہ حبر ء کنیں کہ لوزاں تہ کارمرز کھت بلے زانتت کہ پہ مرچی نیں وشی ء سگلی ء عذاب کئے ء سکت انت۔
زاہ ء بد، خون ء شگانانی آماج کئے بوتگ۔ ٹپ کئے ء وارنگ، خون کے پالاتگ انت ء مد اہی کئی نصیب ء انت نہال کئے ء
کشنگ ء بر کئے ورگ ء انت، اے حبر ء من پہ کسے ء احسان نہ لیکاں کہ منی مطلب ہے بوتہ کہ چش بہ بیت ء.....
اے تہنا بلوچی ء ناں دُستیں زبانان ہنچش بوتگ، حبر ہما کہ زبان ء ردوم ء کئے داشت کنت ء پدا اے ردوم من لوٹنگ۔ پہ
وت لوٹنگ، پہ وتی زبان ء لوٹنگ اے شاعری ء واجہ غلام محمد شاہوانی، واجہ بشیر احمد، واجہ امان گلکی ء واجہ کریم دشتی منی ہمراہ
بوتگ انت۔

حبر ء چہ حبر پاد کئیت کہ منی اے شکلیں جنگ ایوک پہ زبان ء نہ بوتگ پہ شاعری ء نہ بوتگ، اے راہ ء شعری
تجربتاں ہم منی پادا بلہ بوتگ انت، نوکیں عہد نوکیں زما نگ ء لوٹاں من پہ نوکیں تہر ء بھیراں تڑ آرتگ، یک دگہ
طوفانے کہ من ء گون جنگ آ بوتہ منی آ ذات شاعری۔

اے روئے حبر و کشگ نوکیں حبرے نہ انت۔ شاعری وت چے انت؟ ہشکلیں بند و جوڑینگ Craft
 Man Ship ہم شاعری یے یاناں شاعری و شتریں شاعری چے و گشت پوسٹر نویسی جار جنی، اگاں سنگ و تنگاں
 ہد پی شاعری کشگ بیت یاناں۔ شاعری گوں راج و عہد committed بہ بیت یا نہ راج عہدی و درانگا و
 شعری صفت چے انت اگاں و عظ شعری پکاران پیلو بکنت شعر کشگ بیت یا نہ ایشی و جواب یک و بس یک انت کہ
 شعر شعر بہ بیت جند و مارگ و زند و مارگ گوں راج عہدی و شعری لوٹاں بداریت شعر انت۔ ایشی و تہا پہ وانوکاں و
 زانوکاں پچ جیرہ نیست و نہ شرگداراں ایرادے گندگ و کیت۔

حبر من آزات شاعری و بار و کنگ و اتوں، مئے قدیمیں شاعری کہ زیات بلکن پہلی و ساز و آواز و بنداد و
 کشگ بوتگ وت شاعری و را بندینگ نہ کنت مئے عہدی شاعری بندنا بروبری آجوتی و نہ دنت چیا کہ آوت ساز و
 آواز و بندینگ انت، بلے آپکار کہ عربی و فارسی و اردو شاعری و بوتگ انت آوانی زمزلی و قبول نکنت ہو یک
 و ہدے عبدالحلیم شررا سمعیل میرٹھی و نظم معرا کہ بلوچی و باز قدیمی و بوتگ چیزے و ہد کارمرزکت بلے حبر تہ آزات
 شاعری و بیت۔ آچہ سنگ (وزن) و زہر نہ انت ہو بند بروبری و بندگی و آجوانت شاعری شریں خیال نوکیں
 خیال جوزہ و وش ماریں درانگار انت آجوت کہ بہ بیت کہ بندینگ شاعری انت۔

فارم، یاہیت یک تہرے و گوات درے یا چوش بکش کہ دل و گگ و درنگ (کیہار سسے) و جتا میں پیے
 چوش کہ گوں من بنداد و بوتگ زہر و قہری و سو بے بوت نہ کنت امان و الس شاہد انت دگہ بد و رد و ابید من و زاہم
 دیگ بوتگ۔ مادر پدر آزات ہم کشگ بوتگ منی یک باز جوانیں دوستے و مرچاں وت آزات شاعری کنت من و
 گشت کہ عطاتکہ من تراندہ بتگ ات و گوں تو و دچار نکپنگ حبر و تران نہ کرتگ ات منی دل و بوتگ کہ من گوں تو دچار
 بہ کہین تی گٹ و گریں کہ تو مئے پس و پیرو کی شاعری و رزواہ کنگ و اے ادع من امان گچی و ہمت و کدی نہ شمشیں کہ
 آئی اولی وار کہ منی آزات شاعری دیست من و گشت ”شپانک“ اُلس و چاپ بیت ہر کس ہرچی گشیت بکشیت منت
 و گوات انت۔ من تہنا نہ بین۔ منی دلیل ایش ات کہ قدیمی و دومی شاعری نوں لچہ و گال چار بندی و قومی لچہ و
 بدل بوت کنت گڑا آزات شاعری و راہ و کئے بست کنت۔

گڑا ہا بوت کہ بوہگی ات، منی ہمراہ منی واہگانی لشکرات اے شاعری اتم و گوں و ہد و ہمکو پگ ات ہا سنگت کہ

دل نہ وٹش اتنت ہمراہ اتنت باز جوانیں شاعری کنگ ء انت اے ردء اشرف سر بازی ء آزات لچہ کہ اُلس ء چاپ
بوت دوہی شاعرات۔ من نہ زانیں چد ء ساری اگاں چیزے نوشتہ بوتہ یا نہ من سئی نہ اون حبر سر آحت ایش کہ اے
ملاستی ء جواب چے انت کہ منی شعرانی معنا گران انت یا معنا اش نیست من ء جواب ہج نیست کہ شعر وانگ ء اشکنگ
ء ایوک ء نام نہ انت فہمگ سر پد بوہگ ء پکار ہم لہمی انت فہمگ ء سر پد بوہگ ہر کسی گوں وتی چند ء کارداریت، نوکیں
حبر اجکے کنت بلے ایر ماونکت ء آرٹ یا از م دوسری سوداے شاعر ء شعر وان ء یکد گر ء گوں نز یکی یے۔

شعر سودائی ء حالے کہ درابیت تالان

عشق اللہ ء کلام انت نہ بیت بے سرپوش

باز فکر ء خیال چشیں لہم ء بنت کہ آ شاعر ء اندری پاہار ء در شان کمت چشیں شعر ء فہمگ ء پہ شاعر ء اندری ء باطنی
مارشت، مارگ لوٹیت اے لہمی نہ انت کہ ہما جوز ہی برانز کہ شاعر ء سہتگ انت وانوکاں ہم بسوچنت اے حبر ء من پہ
وتی شاعری ء بالا بندی ء نہ کنگ اول اے گوں دنیا ء ہر شعر ہر شاعر ء بوتہ اے عیب یے نہ انت ہم۔

اے کتاب کہ نوں شممے دست ء انت باز ساری ء باند انت چاپ بوتیں، باز سنگت ء صلاح کاران لوزانگی
کارگل من ء باز باز وار پہ کتاب ء چاپ اتگ انت بلے تئی کتاب گار انت تئی Diction ء style ء ہمک زانت
بلے تو بیگواہ ءے واجہ عبداللہ جان جمالدینی کہ نا ذراہ بوت تہ من ء چہ ہسپتال ء کلواہ رواں دات کہ عطائی کتاب ء من
لوٹاں منی حیاتی ء چاپ بہ بیت خدا آئی ء سلامت کنت واجہ صدیق آزات ء دومی سنکٹاں چہ گلف ء من ء کاگد نوشتہ
کت واجہ اسمعیل ممتاز ء بحرین ء یک دیوانے جم کت اوداں ہم سنکٹانی واہگ ہمیش ات۔ واجہ جی آر ملا واجہ مراد
ساحر ء واجہ محمد بیگ ء ہم واہگ ات۔ بلوچی اکیڈمی ء، واجہ بشیر احمد، ایوب بلوچ ء آئی سنکٹاں ہے خاترا بازیں شعر
تو آرتگ انت، بلے یکے منی جان سستی، دزگئی دومی مزنیں کار شعرانی یک جاہ کنگ۔

بازیں شعر کہ ماہتا کاں چاپ بوتگ انت منی گور ء نیست انت ء شعر کہ چاپ نہ بوتگ انت چہ من گار انت ء
کلاں چہ مستریں حبر کہ من وت ہم یک وہدے باز دلپز وٹش بوتگ اتاں اے کلئیں حبر یک ء ہوار اتنت، بلے منی سنگت
ء دوز واہاں منی کمک کر تگ فضل خالق، مبارک قاضی ء جان محمد شتی، ممتاز یوسف ء منیر احمد ء خدا بز انت کجا کجا چہ منی
شعر ء کت ء من ء دانت، غوث بخش صابر ء چہ ریڈیو ء ماہتا کاں منی بازیں شعر ء صوت در کنت۔ تنے وہدی منی

دکہ بازیں شعرگار انت اگہ منی وانوکیں سنکتانی شورء چشیں شعر کہ کتاب ء نہ انت دست بکپنت من منت وارباں کہ
من ء ویم اش دینت کہ رند ء چاپ بوت بکھت۔ ہو اے حبر من ء کشگی انت کہ منی شعرانی یک چاپ نہ بوتگیں
کتابے واجہ سردار خان کشکوری ء شورء ات، نزائیں گجا انت کہ آئی پیشگال واجہ امان گچی ء نوشتہ کتگ
ات۔۔۔۔۔ واجہ الحاج عبدالقیوم ء منی شعری دیوانے سرجم کتگ ات گوں انگریزی معنائ آہم کاتب ء مرک ء پد
ہیکو او بوت۔

اے کتاب ء منی چل سال ء شاعری مان انت۔ منی زند ء ہر دور ء آدینک انت، بازیں شعر کسانی ء نا پختگیں
خیال انت بازیں شعر ورنائی ء بازیں ورنائی ء رند ء شاعری انت۔ من دلپرداوں کہ ”شپ اگاں سک تہار انت
”۔۔۔“ چلتن ”پاہو ء نیم شپ“ ”دل ء بلیں“ ء دگہ بازیں لچہ گال ء صوت اے کتاب ء مان نہ انت۔ من زائیں کہ
منی وانوک وتی پسند ء بازیں گال اے کتاب ء نہ گندنت ء منی ڈول ء غمباد بنت بلے پہل کھت ء اے شوہاز ء گوں
من دز کمک بنت۔

آخر ء واجہ جان محمد شتی ء کہ بلوچی اکیڈمی ء پاگواجہ انت آئی منت واراں کہ آئی اشتاپین ء زوریں زہراں
کتاب شمنے دیم ء آورت۔ اے دو کتاب انت ء دوئیں یکجا آئیگ ء انت۔

عطاشاد

بولان

پہ ہوشاماں تڑہیت، بشامیں زرد ۽ غم جتیں بولان
 کپنت بیر ۽ سزپنت دمبال، ۽ سبزیت سُرگیں بولان
 سگار ۽ خون چکیں زہ بیت کہ لعلیں رک، مانا یک
 بیت کاڑ ۽ کہ ڈیہہ ۽ غم، گشاں ما سرجمیں بولان
 زمین جب ۽ خدا بند انت، چو سالی پھی ۽ نالیت
 بنی آدم گُشے، زوراکیانی، بے وسیں بولان
 کپنت واہگ دل ۽ پٹ ۽ چو تناپیں ڈگار ۽ ترمپ
 منی ہشکاوگیں زرد انت، منی ہشکاوگیں بولان
 رگام آحتت، شنتت عہدی، نہ آحتت نوبت ۽ باری
 وداری کد، دل ۽ رہ سر، کدی دلمانگیں بولان
 وفا یک، مہریک، ارمانی تیں دل یک، منزل یک
 پہ تو بھنجهور بات آباد ۽ پہ من محرمیں بولان

رستری جاہ

آدی ذاتِ اے رستری جاہ
 ہر کوہِ پشتِ اے لدیگی
 من وئی پُتگاں، زارِ چہالال
 بیاتِ کُشاں
 اے لدیگاں
 قرنِ قہریں پلنگِ انت منی چک

شپانک

شپ پہ وتی بے وانکی دزنک ء ایردیان انت
 روچ وتی ہر روچی میں ہلک ء جنزان انت
 ڈڑو! ڈڑو!

بیا کہ من ء تو

۔۔۔ راہ گراں

گوانک بدے وتی لسہیں گڈ ء
 (سک پلینکیت)

من وتی ”شپیل“ ء شینزاراں

ڈڑو! ڈڑو! بیا کہ من ء تو

۔۔۔ راہ گراں

دم پہ دم ء روزردگ ء گندے

چک جنے

ء سکت من ء ارمانی چارے

ایروان انت روچ تئی دل ایرچان انت

شپ پہ وتی بے وانکی دزنک ء ایردیان انت

روہی انت تئی نا کوءِ سہریں چم نہ انت

کہ آج گروشکاں

چو کہ ترا گندنت انت گول من

روہی انت یمن کہ کشتے تئی دست ءِ ہئی!

یا.....

بلے بلے!

ہو!!

گڑا ذگریں خون منی

گوانک بدے وتی لسہیں گڈء

(سک پلینکیت)

من وتی شپیل ءِ شینزاراں

ڈڑو! ڈڑو!

بیا کہ رواں

شپ پہ وتی بے وانکی ءِ دزنگ ءِ ایردیان انت

پر چیارسی بے، منی بانک

دود ہمیش انت، مے ءِ تئی ہلک ءِ بولک ءِ

من چہ جتا میں ٹک ءِ جتا میں بولکے

تو چہ جتا میں ٹک ءِ جتا میں بولکے

گوانک بدے وتی لسہیں گڈء

(سک پلینکیت سک پلینکیت)

من وتی شپیل، ء شینزاراں

ڈڑو! ڈڑو! راہ گراں

شپ پہ وتی بے وانگی ء ذرنگ ء ایردیان انت

ہنج گشت تئی نا کو بازیں ملک ء میراٹے دارایت

ہنج گشت اے گلئیں ہلک ء اے تھیں مدئی

پیش ء کئے زانت کئی؟ مرچاں تئی نا کو ء دست ء انت

من کہ منی دست ء ہنج مالے، ہنج ملکہ، ہنج مدئی پے بیست

من کہ شپانکیوں، وتی زند ء شپانکی مرک کنیں

تو کہ وتی ہلک ء لاژک، شترنگیں جتک، زرداریے ء چکت

انگت تئی دل پہ من ہدوک انت

انگت منی دل پتوزروک انت!

پرچے گنوک انت

گوانک بدے وتی لسہیں گڈ ء

شپ پہ وتی بے وانگی ء ذرنگ ء ایردیان انت!!

شپ تہ شپ انت، ہنج روج نہ بیت ء

من تو روج ء ہمراہاں بیا کہ رواں، بیا راہ گراں

شپ پہ وتی بے وانگی ء ذرنگ ایردیان انت

من چو ہمک روج ء پیم ء مرچی دی گنوی تران کتوں

آزار نہ بے

آراہ تئی

آراہ منی

آینت تئی ہلک ء ڈیہہ ء دوار

او آ منی ہلک ء گٹ ء گراں

نیں تو وتی گٹاں جنزراں بی

نیں من وتی دگ ء پیراں میں

کہ گٹ پہ بوجگ، دگ پہ پرگ، زند پہ ہشکلیں ارمان ء

ڈراہی ترا بات انت باندا ت ء !!

ہر باندا ت ء کہ گون نہ انت تئی نا کو ء شتریں چک ”دوشک“

ملا فاضل ء نام ء

نیہ شپیں زند ء غم جتیں پاساں ہر کدی
 من چراغ جاڑیں شائنگ انت گل پتہ ودی
 واہگ ء ایمان ء گناہ ء، سر پہ در انت
 کس تئی بنام ء نہ گپت نام ء پہ بدی
 دوزہی گشتاں، جنتی ارمان ء پد ء
 دل گل ء بال انت جی حیاں ء ناسرپدی
 زند اگن نین لیکاں ترا مہرانی دوار
 راست مئے سرکپنگ تئی ہلک ء پہ روی
 بے زگام ء ء بے تئی نیاد ء دُزاہی ء
 غم تئی ارسیں تڑانگ ء استین انت دزدی
 نستگیں ساہ انت چندنیں جیک ء منزل ء
 نی نہ بنت مہرانی قدم چچ رنگ ء پدی

کیچ آءِ آمین ءِ نام ءِ

شیرگ ءِ شیر کتہ، بینگ ءِ نوکاپ کتہ
 تزانگ ءِ ترپے ءِ عمر آسری زپتاپ کتہ
 من پہ ہوشام ءِ غماں، تیخ زدگ ءِ روج زبہر
 چو گُشانے کہ گل ءِ مچدگ ءِ تاپ کتہ
 پُش پہ یک رنگے انارکانی کلونٹاں بہ پشٹاں
 ماوتی واہگ ءِ نیون پہ تِن آپ کتہ
 ذراہی ءِ آچش ءِ گون انت منی مہر ءِ آمین
 دل منی لاڑی تیں ایرہت ءِ غماں آپ کتہ
 پاشک تئی گندگ ءِ احوال چورنگ ءِ گواہی
 عشق ءِ سرگوات ءِ ذرہیں مچدگ ءِ چاپ کتہ
 نازیو ملکیں پیشانی بزیں ساہگ ءِ بیا
 من ءِ کریاب تئی دُوری ءِ روتاپ گتہ
 بیا او گوش لذتیں، ماہکان چکیں گرکی تل
 تئی وش نیاوی ءِ زر نوداں پدا تزاپ کتہ
 فاضل ءِ شیرکنیں شعرانت تئی بالاد ءِ بدن
 شات ءِ شررنگیں حیالاں ترا گوناپ کتہ

زہیرانی زارہ

بیا کجائے! منی سچکانیں حیاں ء اوتاگ
 چم کدی بنت تئی ارمانی نیں دید ء محرم
 ارس ء اولمب بیت پن اے زہیرانی ہتم
 من پہ چوشی ششی پاساں گوں رگاماں پیڑیں
 روچ آسانی، ء ”رولہ“ چو منی انگریں زرد
 من چو بے سار ء گنوک ء گوں خیالاں جیڑیں
 شے مریدے من نہ اول مکہ ء در بند ء کپوت
 جام ڈرک من نہ اول، ذرین من ء حال نہ دنت
 مست ء شیداؤں چومست ء بلے تئی مہذب ء نشک
 حائی ء تھی ء سنگین ء وڑ ء یات نہ انت
 تو منی دوشی نیں واب ءے کہ شمشگ مرچی
 یا گشے رپتگیں زند ء تو منی ہمراہ ءے
 یا کہ مہر ء ہما گال ءے، کہ دل ء کثیت ء نیت
 چو سمین ء گلیں زمیل، ماں دناں بیگواہ ءے
 شپ چراگ ءے کہ شپاں شہم بدنت، گار بہ بیت
 چو گروک ءے کہ نزانان ماں کچم بند ء انت
 ہما نوک ءے؟ کہ درا انت، ودی بوت نکنت
 یا ہما بام، کہ بے بمر ء ہوڑ ء چیر انتار

تو چو ملاءِ یقین ئے کہ نزانت وت چون انت
 یا کہ، حاوند، ۽ ودار ئے کہ، کدی پیلو بیت
 یا کہ بُت جوڑ کنوک ۽ تو گُشئے رپتگین یال،
 یا کہ چو عاشق ۽ ارس ئے کہ دل بیت ۽ رچیت
 بیا کجائے! منی آزر دیں نصیب ۽ او گواش —
 چم کدی بنت تئی ارمانی نین دید ۽ محرم
 ارس بنت چم چوں مانشاتگین ساہگ ماں سرء
 لہڑ بیت دل چوغم ۽ گواتگریں آسے ماں جہاں
 چچ نزانان کہ کجا انت منی منزل، منی راہ
 گار ۽ گمساراں مس امروز ۽ تلا رانی زہاں —
 کد پہ کیفاں اے غم آماچیں دل ۽ سہڑیناں
 کد املان مس پہ تئی تنگویں ڈروشم بہ زراں
 پہ خمار چمی نین کاڑانی شفاریں بیگاں
 پہ کہیب لہری نین شارانی عبیریں گواتاں
 بیا کجائے! منی سچکانیں حیاں ۽ اوتاگ —
 بیا کجائے! منی آزر دیں نصیب ۽ اوگواش
 چم کدی بنت تئی ارمانی نین دید ۽ محرم

پلانی ہشکین پن

پلانی ہشکین پن چچے چوبے وی
 تئی سیاہیں ملکو ارانی شنگیں دامن ء
 چو کہ منی ارساں، رچنت!
 گیریت من ء سیاہ ء تہاریں عاقبت
 گوں حشک ء ہیناریں دلانی واہگاں!
 سہب ء سمین تاں پلو ء کیت ء گوزیت؟
 وابوں کہ آگا ہوں نہ زانیں مرتگوں کہ زندگوں
 جی پہ تئی ملکو ر ء شنگیں موسم ء!
 گوں ماہکانیں ڈروشم ء!
 چہمیت انارکاں روہیں
 لرزیت رکاں بام رنگیں
 پہ سمین ء ناز بوہیں لہرہاں
 تئی مہلبیں سیم ء کدی لرزیت
 کدی کنت گار

چو بخت و منی،

امیت و دل بہریں سکین

کد شک و کد پہ سد کی

و ابوں کہ آگا ہوں، نزا نین مرتگوں کہ زندگوں

دور۔۔۔ ماں چنال و سارت و بیکیں ساہگ و

چوں نشنگ و؟

گوں شیشگیں آپ و؟

پہ دست و منگلیک

پادانی پادینک و شلیک

گوازی کنے!

چو کہ منی زندے، پہ تی عشق و گناہ و شاد ہے

یا کس مزانتیں جنت و مہرانی مزد و ہالور

و من

دور۔۔۔ اچ چنال و سارت و بیکیں ساہگ و

گوں نیم روچی نین ہلا ہوشاں ترا چاریں

کہ چو "نشار" اول تی

تاپء انت وازانی سرء
 سگیت روجء کنگلیں بزمشاں
 پہ پلئیں بانکء پلئیں رضا
 و ابوں کہ آگا ہوں، نزا نین زندگوں کہ مرتگوں!
 سہبء سمین تاں پلوء کھیتء گوزیت!
 ماں شیشگیں آپء،
 تئی مہگونگیں ڈروشم
 پہ ملگوری رگام
 ہنچو جھشکیت
 جنت چومو جیس دل اوں
 پہ تئی گورئے بیوانکیء
 یاچوتئی طفلیں دلء گندے منء
 و ابوں کہ آگا ہوں، نزا نین مرتگوں کہ زندگوں!
 سہبء سمین تاں پلوء کھیتء گوزیت؟
 پلانی ہشگیں پن پچے چوبے وسی
 تئی سیاہیں ملگورانی شنگلیں دامنء

چوکہ منی ارساں، رچنت
 ”بانک! بزورائے آسمی پلاں
 کہ دووشی گشتگ ات میرء منء
 بیوانک بے، چووانگ بے،
 چک جنئے ء پادکائے!
 چوں منء چارئے!!
 سراوں بیت جہل،
 ء چم اوں کپیت،
 پہ بادگیرء گنگراں
 آپ ء تہا
 گندیں، وتی ماندا تگیں پشک ء
 گوں چندیں چادرء
 دست ء کٹارء کو پگ ء برداوں کپیت
 دل چو جنیں زہگانی شہدء شکلیں واب ء پرشیت
 سہب ء سمین تاں پلوء کثیت ء گوزیت“

مہر دلکش بیت آسہ، غم ۽ جنجال کپ انت
 کہ رگامانی پد ۽ سز پتگیں ڈمبال کپ انت
 تئی جتائی ۽ منی مرک زہینگ اگاں، ناں
 زند بندیک نہ بیت آہنی دیوال کپ انت
 راست آبریشی پٹے، بلے تاں دنیا ۽ ؟
 آسمان ۽ پہ زمین آسہ استال کپ انت
 کس ندریت تئی دائی دید ۽ ہتم ۽
 غم ۽ ہرتاک کپ ایت، چلگ ۽ اوبال کپ انت
 پتا ہر کترہ انت تئی سرشی نیاد ۽ زمیل
 تئی گوشان کجا گوربامی کیں چیہال کپ انت
 میزاں میزان ۽ پریشان انت تئی عہد ۽ بادگیر
 میزاں میزان ۽ گشے ماہ کپ انت، سال کپنت
 داں میاریت کسے سٹگیں زرد ۽ حال ۽
 ماہ ۽ روچانی پد ۽ آدمی شہ بال کپ انت
 پیچ پیچ انت دل ۽ شیشگ بلے پہ شاد انگت
 تئی ملکوریں خیال ۽ زری کیں ٹال کپ انت

زپتیں خمارانی زیر

سرورِ ساز، منی دل
 تنی گر میں بدنِ ء،
 ہمار، زپتیں خمارانی زیر، سازیت
 زہیری ء ہمے زمیل
 کہ نامے گور بام انت
 پہ پیریں واہگاں ورنہیں سرشپاں کاریت
 چو بانگواہ ء کرومگ بام ء پل بیت ء سرپیت
 من ء ازل ء عہد، ء زند ء پرانگ
 چونو دگواریں سمین ء، چونو رشلین ذرین ء
 ”ندستگین ہتم ء واب ء وشی ء گجیت
 چوماہکان شپ ء کلہ ء سر ء کشیت
 انارکانی گلین ثرائے دل ء پشیت
 چو آسمان ء زر ء کلکشاں صدف گواریت
 من ء تنی کندگ ء مرواردان گیر آ ریت

نہ دیتگوں کدی برفِ عرا سہر، بام اسپیت
 گلابِ پیلِ اگس کوشمیں بدن بہ بیت، ہو
 نہ من اتوں کدی بنگِ ملار، شیر، شراب
 خمار، روحِ رگاں بیت، تتریت، ہو
 نہ کشتگ اول کہ کدی ماہ بیت بنی آدم
 چودروشمِ مائِ دلِ شیشگِ عزریت، ہو
 کجانہ سچگیں استال بیت کجِ دستونک
 تہار ماہِ خیالِ اگس بلیت، ہو
 نہ بیت نو دکِ شنزیت مہلبِ مسکاں
 سمینِ جیگِ سکا لکے شفار گیت، ہو
 تو زندمانیِ شررنگی
 غمِ پہ گل
 پہ آسری منی ہمراہ اچ بنِ ازل
 پہ شادہ تو بہشتانی دوریِ سیگ
 چومرکِ محبتی نہیں سوزمان زندگی
 تو زینا کی اورنائیں عمرے نازہک
 ماں گیدیِ نپسِ چومنی دلِ درہک

دل ءِ بلین کہ دل ءِ روک بیت ہزار چراغ
 نہ بیت روج اے چکاس ءِ شپ پہ چار چراغ
 من مُرتگاں پہ تئی مہر ءِ ماہکان ءِ نود
 میار پمئی ادیرہ ءِ میار چراغ
 ہدوک ءِ شہم، حیالانی گرند، رژن ءِ روک
 چراغ تاں کہ اے قہریں شپ انت تہار چراغ
 بہ بیت پمآ انارکانی بام رک ءِ پلن
 نہ بیت مارا ماں لنجیں شپاں پکار چراغ
 بیا کہ پر تو زتگ ساہ کندن اول عمر ءِ
 شپ انت حیات ءِ، نہ مان ایت تاں سحر چراغ
 عطا ہما انت منی روژنائی ءِ زندا پ
 ہما کہ راہسراں بیت، آ سگوار چراغ

روشپ

روح اچ تئی رژن ء نر پیت
 پمن گداری جمرے ہشکلیں ہوس شنزان ء شت
 سیاہ ء تہاری اچ تئی استال بز مشیں ، ماہکان ڈرنزیں حیاں ء
 روژناہ

زردوں نہ بز مش ات ساعتے
 زانت انت تئی کل ء چراغ
 ایوکی ء بے ساہگیں ہمرائی انت
 آجونی تئی مہر ء نمیر انیں ہتم
 چہہالاں گنگیراں کہ زند انت ایر دست
 ایمن گری تئی واہگانی مجتئی نیں موسم انت
 آشوب تو

آشوب من

آشوب تئی زور اکیں ہیروپ ء ابد مانیں کشار
 چلگ عذاب انت کہ منی جہدانی آسر، بے ثمر

زندءِ تمردیں شرتگاں
 تئی فکرءِ گوہر قیمتی رہ سوج
 ماتنگ عہداں چا کری
 گاہر، پتا بے صدف
 تئی جوہرءِ کوہِ زہدت
 کوہ انت قلات
 ڈیہہ ٹہنت
 بے بندراں

○

کیف ءِ قَدَحِ گوں ہا پلگدیں شاری باتاں
زندے مرک باتیں، ہا باری باتاں
وَشِ نصیب انت کہ کپت پک گلابیں رکاں
شالا مادی چو سمین ءِ تئی چاری باتاں
دیر مانیت تاکد ءِ شیشگی بنگانی ملار
ماتئی قدحیں چمانی خماری باتاں
شپ چہ تئی مہراں شنگ بات کدی روچ مبات
زانسر ءِ ماتئی داں مرک، وداری باتاں
او منی ماہ! چو جوہان ترا امبازاں
شنگ مہکانیں سری ءِ کہ شہاری باتاں
روہی بیت کہ سرپنت انت تئی گلرنگیں انارک
کجلیت شپ کہ تئی بیک شقاری باتاں
پہ تئی حاترا اے سوچنیں پیکور چے انت
ما میاری آں، میاری آں، میاری باتاں
شات تاکد کج ءِ گندوک پہ بے وانگی بیت
پاشک باتاں اکس ہلک ءِ نہ گماری باتاں

ملافاضلِ عنامِ

ناگت ءِ مہ کج ءِ دل موم بہ بیت چوش نہ بیت
 پل تئی دامن ءِ وت کثیت ءِ کپیت چوش نہ بیت
 تو بکش ہرچی، من ہچی مگوشاں بوت نہ کنت
 تو بکن قہر من ءِ مہر مہ بیت چوش نہ بیت
 من بلیکاں ترا ماہکان، جہان ءِ تالان
 تاں منی کڈک ءِ بزمشے مہ بلیت چوش نہ بیت
 من اگاں ڈرچکے آں، دے آس منی بالاد ءِ
 بلے پہ نپتے ءِ کوہے بُچیت چوش نہ بیت
 چوش عطا بیت کہ شپ ءِ شار بہ بیت ماہ ءِ ستر
 روج پہ شارے ءِ اندیم بہ بیت چوش نہ بیت

بیار منی یاتان بہارگاہی
 دل مرو گوستہ کیگد ء دراہی
 ہیڑ حوال سربوتاں گل ء ہند ء
 بے وقاب کوہی ء کپوت چاہی
 اے زبان ئے ہم ما گوشاں داریں
 بیت کدی وش لہز ء کدی آہی
 ہج نہ گوستوں ”ہاں“ پتو ء غیر ء
 داتگ ات اندوہیں دل ء گواہی
 چم زرانت مہدیم ء ء پدا نیاد ء
 تیر کنت استاراں شپ ء سیاہی

قدحِ سررچکِ مرکِ ارزاں نہ کنت
(گوں یک فرانیسی، ہتی ئے نندغ نیادے)

سارترِ شہرِ پنڈوک
کلدارغِ نیمِ حشیش "عاقبت سوچیں ایوکیء"
تنگدِ آسریت
زندِ اے بندی جاہء،
کہ ہوشاموت یک خمارے
کدہِ سررچکِ مرکِ ارزاں نہ کنت
مرے "ماہ سازیں" جہانء
کہ مہذب گشے پیریِ داک انت
لرزگِ انت دپء
زند بے منزلء
پہ دلء
یک عذابے کہ بے منت انت اچ خمار
سارترِ شہر کہ جلگہ انت

تنگہ ملگور، زرچم، گیننی بدن دلبرانی
 (حمل ءِ چم خمارانی مٹ انت یا کہ نہ انت)
 اشکگ ما کہ امبا زگ ءِ جنت اش
 پُش گنہ گار کنت
 کہ دل پہ حدائی بہشت ءِ نہ کشیت
 غم پہ غلاماں غم انت
 کہ پما ہمک رنگ ”مادام کا و کی ءِ“ ترا نگ ءِ ذکر کنت
 ماویت نامی غلام
 جیکو لین ءِ نراناں
 ایشیا زادگانی نصیب
 سارتر ءِ جلگہ تہنائیں بے عاقبتیں شپ ءِ روج ---
 چم پہ قبلی سہر پوست
 بے اوست
 ما کہ ماجین ءِ بنگ ءِ دواریگ
 برادر کش ءِ جان دوست
 میرے راہ سپار

آجوتی ءِ سرءِ سر مچار۔۔۔ اگدہ دار
 ماچو ہما مردگ ء۔۔۔ کہ ”پرس“ ہم میار
 بیا کہ تو بے حشیش ء
 ءمن بے شراب
 گوں یک دگر
 قیامت آرو کیس ہو شام ء
 پہ ایشیائی غلامانی نام ء بہ تنگاں
 مرے ”ماہ سازیں“ جہان ء
 وتی جلگہ تہنائیں بے عاقبتیں شپ ء روچاں
 آجوتی ء کشتکیناں پہ قربان کناں وت ء را بہ شرمیناں

ماہکائی ءِ نووے، شپ تہاری ءِ ترمپے، روج ساہ سرے لوٹیت
 زند چو جل ءِ گیاہاں، دم پہ دم پہ ہر راہ گوز، مہر ءِ درورے لوٹیت
 دُور تہ منی دید ءِ وس رسیت، تہنایاں، دگ پہک ویران انت
 اے مَحْجانی دنیا ءِ روشنائی ءِ مرک اول، پڑیں پترے لوٹیت
 وشى انت غم پمّا، منزل انت سلامت ءِ راہ سنکماں رمینت
 نی گنوکی انت مئے کہ، ”زانت“ پہ مراداں تئی راہ در برے لوٹیت
 بے متائی اول گنج انت، وہد ءِ پڑیں بازار ءِ ہو رک دستی ءِ وشاں!
 ایمنی پہ یک سُرکے واہگاں مئے تنکیت ءِ پد ءِ زرے لوٹیت
 بزہ کاری انت زند ءِ، کہ الاہیں ورنائی ساعتے نصیبائیت
 کودکی حیالانی، گوہرانی امباز ءِ روکیں اشکرے لوٹیت
 حائی آں من داغانی شے مُرید کہ مہر ءِ یک کپوتے در بندی
 من پہ راج ءِ آشوپ ءِ دل جتائی ءِ درد ءِ وہد ءِ چاکرے لوٹیت
 دوستی گوں بدواہ ءِ کنت دوست بد واہ انت، پیسر ءِ منی مہر ءِ
 ستمگیں ڈگار ءِ دل، ذراہ نبیت، پہ پنت ءِ ہاریں قمبرے لوٹیت
 تو پہ کچلیں موہ ءِ کستے ءِ درانگاز ءِ، عہد ہمئے ایر برتگ
 آس کہ زمین ءِ بیت، آپ بیت، آپ ءِ ہچ نہ راہدرے لوٹیت
 کوربتگ انت دیدگ، عاقبت ءِ بے اوستی، سورگیں گرء کوہ انت
 شات گلزمین زرد ءِ، واہگ ءِ زباد مال ءِ مسکیں مہرے لوٹیت

مرچئی نہیں زہگ

مرچئی نہیں زہگ

پس باندا تے

عاقبت اوستانی استارے

روشنا، تو، چوماہکاں باتے

آسمان ءِ زرءِ صداں استال

گوہریں درفشنا کی ءِ ذر زنت

بلے انگت تہار ماہیں شپ

درتگیں چادر ءِ راتالانیت

بیت ستر و شنائی شپ مانیت

ماہ تہنائے یکوئیں ماہ انت

بلے پہ روشنائی ءِ راہ انت

عاقبت اوستانی ارواہ انت

شپ جتیں درفشنا کی ءِ ساہ انت

بامِ مستاگ

سہبِ سوغاتِ انت

ماہ، تہنائے یکوئیں ماہِ انت

صدائے استالِ بنتِ ماہِ یکِ انت

بلے پہ روشنائیِ پکتِ انت

مرچی میں زہگ

پس بانداۓ

کلکشاں بے کہ ماہکاں بے تو

وقی ہر دیں حبیلیِ زندے

شپ کناں بے کہ ماہ زراں بے تو

مرچی میں زہگ

پس بانداۓ

عاقبتِ اوستانیِ استارے

بلے، روشنائیِ چو ماہکاں باتے

”مسبت ۽ منت“

مستانی، ملار، جزگ ۽ انت
 کونجانی قطار، جزگ ۽ انت
 کیف انت کہ زرانت، تئی قدحیں چم
 توئے کہ خمار، جزگ ۽ انت
 اے چونیں زمانہ، چونیں عہدے
 مہر ۽ چہ میار، جزگ ۽ انت
 درفشان انت تئی انارک ۽ بام
 ماہکانی ۽ شار، جزگ ۽ انت
 مستاک ترا منی زمین جمب
 کوہ ۽ چہ تلار، جزگ ۽ انت
 گندوکی ۽ واسیح من نہ گنداں
 وہد ۽ چہ ودار، جزگ ۽ انت
 نوکاپی ۽ واہگاں! پہ جلت
 ہار ۽ گوں پتار، جزگ ۽ انت
 حانی ۽ گلہ پہ شہ مرید ۽
 نیں چاکر ۽ وار، جزگ ۽ انت
 ہے ہے اے زمانہ سازیں دُنیا
 ہے ہے کہ، دوار، جزگ ۽ انت
 شہداد بہ بیت کہ من عطا شاد
 مہناز ۽ کمار، جزگ ۽ انت

آشوپ ۽ سروک

نہیہ شپیں ظلم ۽، مکہیں ڈیہہ ۽ ماہکان
 گار بیت روش ۽ جہمیریت ہاریں استماں
 قہریں تامور ۽، چیر ۽ سر بیت انت آساں
 تلوسیت ایر دتیں لس زنگ زاریت جہاں
 آسیاب ۽ زوراکي ۽ رنجیت درمیاں
 آسکپیں بے تاہیری ۽ ملئیں ہار بیت
 ایمنیں مہرانی کشاراں پاہار بیت
 روشنیں امیت ۽ چراگ دنزاں گار بیت
 دژمنیں سرگوات ۽ زر ۽ حب ۽ شار بیت
 واہگ ۽ سارتیں دامن ۽ ظلم آسگوار بیت
 تب مکشیت ۽ دل ملوٹیت آدور بیت
 شہد درشانوکیں زبان ۽ گپ جور بیت

گلزمین تیناپ ء مریت انگت ہور بیت
 مرگ ء اندیشاں زندمانیگ ء طور بیت
 جہبران قہر ء ہمبوسئیں اوست ء پور بیت
 ماں چشیں آس شانیں شپاں روچاں جاہ دنت
 استمان ء بخت ء ہتم نوداں راہ دنت
 مرتگیں مہرانی کشاران ء ساہ دنت
 ایردستی ء ناتہیں آدم ذراہ بیت
 تنگہیں بیچ پہ استمان روچ ء ماہ بیت
 دل مدامیگ انت پہ چشی آشوب ء سروک
 چم زروک انت پہ سرمچاریں چمانی روک

کند

کند تہ کند مرو کندگ ءِ روج انت او دوست
 کند تہ کند پُشیں پاس نیت انت ہجر
 کند تہ کند بہ جکسیت اے زمانہ، اے زمین
 کند تہ کند کہ دنیاے پیت زیر ءِ زبر
 پہ غم ءِ گریہگ ءِ او دوست زمانہ بازیں
 تنکہ است انت ماں جہان ءِ اے خدا، اے بندہ
 ہچ نہ رنجاں پہ دلاپی، پہ دل اسی من ءِ تو
 تنکہ متگ ماں جہان ءِ اے دلانی دھندہ
 جہراں گند کہ پہ اسی نین چماں کنداں
 جیہراں گند کہ پہ گریہگیں دل زرشاناں
 گند کوشاں کہ پہ آہ سرد، پہ افار، پہ زار
 رنگی نین ڈرین ءِ پہ رازان ءِ دل ءِ درشاناں
 کہکراں گند کہ زہیرانی جتائی ءِ غماں
 کہسراں ءِ پہ عجب بوسگیں وپ جمازاں

دور۔۔۔ آروہ ء، آجر ء آج ء را بچار
 کہ پہ ساہ کنڈناں ہم یک دگر ء امبازاں
 بل! کہ شپ سیاہ تہاریں چہ گماں بے واریں
 بے بچکنڈگ ء آ پگی نین استاراں بہ چار
 کہ چمنٹ انت تہ شپان ء پہ کناں چہمگ روچ
 کہ سرنٹ انت تہ چماں زیات پہ شہموکیں توار
 کند تہ کند چشیں پاس نیت انت بچمر
 پہ غم ء گریہک ء او دوست زمانہ بازیں
 تنکہ است انت ماں جہان ء اے خدا، اے بندہ

نیم شہی پاساں من دل ء اومان کناں
 بے ٹرہیں دردان ء مزن جی ء جان کناں
 چے دگہ تئی عشق ء فقیرانی مال ء مت
 اے وتی ارساں تئی سر ء زرشان کناں
 پہ تئی عشق ء داتگیں زیم ء آزگ ء
 گوں وتی بدواہاں رواں دیوان کناں
 صد براں زہران وراں انگت زندگاں
 تئی زہیر وارنگ زندگیں مرکان کناں
 بے وسیں زند ء بے وسیں بخت ء چے گناہ
 ما گنوکاں کہ زیادہ نیں ارمان کناں
 بے نوا زند انت او منی شاتیں ہمبلو
 وت وت ء گریواں وت وت ء وشان کناں

ہتم پہ کیفے زریت مسکاں، پہ مہلہی دوش داتہ بام ء دل ء نہ من ات
 جہانے ء دات سکین ”پادا برو گہیں وجہ ء سلام ء“ دل ء نہ من ات
 پہ من ہما، سہتگیں ڈگار انت پہ من ہما مرتگیں کشار انت من چوں بہ مناں
 کہ نود شنزنت کہ ہور گوارنت کہ ذرین ساریت ہر رگام ء دل ء نہ من ات
 گشت کہ دور آہتہ شہ مریدی نہ انت نواے عہد چاکرانی درآمدانی !!!
 بلے منی آجوی ”دمانی“ بلے تئی واجہی مدام ء دل ء من ات
 پزشت شہ کوہ، ہشت شہ جوہ گشت کہ بیرے نہ دنت کس ء موہ اے وہد ء شہ زانت
 بکت راہ ذروہ ء راہد ربر بدنت بخشیش بلے ملام ء دل ء نہ من ات
 پہ ساہتے تراولی دلانی پہ یک ادارکے ناگمانی اگاں بہ جلاں
 بلے اے راہوار واہگانی بہ منزلت راہ گام گام ء دل ء نہ من ات
 دل اوں نہ منیت کہ عہد کارے کشیت بالاچ ء وارشان ء من چوں بزاناں
 پد ء برنت میت ء پہ بیرک پدء گرنٹ غیرت ء تلام ء دل ء نہ من ات
 عطا اے موسم ہتم نہ چلگ بہار گاہے ء تہار ماہ انت پہ رژن ء وجہ
 بلے اے آشوب ء آس ء آپ ء ترا توار انت عطا پہ نام ء دل ء نہ من ات

میان روادراحت

(مصرعہ سرعہ برطانیہ عارش)

رودر آحت ءدگر روچے بن گپت
 قہریں امیت ءتگار ءدگر تاسے بڈات
 قبلہ ءگرہ ءہلکے مانداشت
 سنگیں زورا کی ءدل آپ نہ بوت

مان شانیت نوں پد ءسیاہ ءتہار
 آس ءپر ءنیہ شپیں ہار
 کثیت صدمر تگیں عمرانی ودار
 تلوسنت انگر ءتناپیں زرء
 روژنائی ءیلیں نہچ

ایمنی نپتے حیا لانی کہ گوں سیاہ ءبزیں جمرال گرنڈیت
 کپیت، گریت، سُچیت
 آجوائی رژن ءہتم موسم ءچمدار
 سمین گونگی وشبو درنزاں
 مارگی بیت ووی بوت نہ بیت

مرچیکیں بنی آدم

ظلم غزورا کی ء جہندم ---

ایردستی ء غم ء پتو نیست

ایردستی ء غم ء پتو است

آسمان انت زرد ء پراگ

دز پشنا کیس ہمک استال نبیت راه چراغ

کلکشاں دز گریں موجانی میار

سہر ء اسپتی ء ہر رنگ نہ بیت بام ء رنگ

ظلم ء نام انت ہزار

ظلم ء رنگ انت ہزار

ظلم تالان ماں ہر گنڈ ء دمگ

چہ من ء گر، چہ ترا

روشت ء رودر آحت

ظلم گول زند ہوار

روژنائی ء یلیں بچانی دز پنجک ء ٹپ

سینہ شپ ء سینگ ء قرناں گون انت

مرچیکیں زیم نہ انت
 قبلہ ءِ غور و تک ءِ بام
 مرچیا اے پیم نہ انت
 عمر ءِ دور آسریں جہد ءِ خون انت

ایردستی ءِ غم ءِ پتو است
 دیرمانات ہمے لہڑ دل ءِ
 جہد بے مزد، نمیران بہات
 آجوتی، ایمنی
 بنی آدم ءِ رژن ءِ جہندم
 مہر ءِ وت سازیں بہشت ءِ لوٹیت
 سینہ شپیں زندگناہ
 ماہ ءِ استال بٹاہ
 تحت ءِ روان ءِ گردیں
 روچے صدر روچ سچیت
 روچے صدر روچ بیار
 ایردستی ءِ غم ءِ رادگہ چچ پٹو نیست!

فرنگی زال

فرنگی زال تئی ڈیل ء ڈول!

ننگ ء نیاد!

تئی روگ! تئی آگ!

تئی رواج!

کہ روکیں چراغ بنت کشنگ

چہ شرم ء غیرت ء دست ء

فرنگی زال!

تئی پلک ء ٹاپی سیں ملگور

کدی بی ”سہر“ کدی سیاہ بی

کدی ”اسپیت“

کہ صحب ء بیگہ ء گوات ء گوں بنت شرمندگ

جنین جنت ہندگ

کہیب مان پوشاں ملا بس ء شماراں

فرنگی زال!

زرے۔۔ کہ ڈیھ انت

(عین سلام ء نام ء)

برے من امباز

گرم گرمیں گلانشاں

ساہ چکیں رکانی شیر تزنپیں ملار ء سہکندن

ترا گشت،

اے جتائی ء سھتہ پہناتیں، دیر پاندیں خیال گوازیں

----- شپانی بے وانکی ء،

ترا گشت،

برے منی لرزگی زبان ء

برے منی ہشکیں دیدگاں، بید گپ ء تران ء

ترا ہے گشت،

”تو منی ساہ، ساہ ء ارواہ

زرد و زندے

بلے مروچاں

بلے مروچاں

نہ تو ہما شیرگی تلنگے

نہ آپ دندان و واہگی من

کہ میاں جینے

زرے

کہ ڈیہہ انت

دلے

کہ ڈیہہ انت

بیا کہ استاراں جتگ پل من شپ ء گیوار ء
 ماہکان ء چو وتی آپ رواں شنکیتہ
 اے تئی مہر ء شزگ چو سمین مسکین ء
 تونہ زانے کہ چے ڈرینے ماں دلاں شنکیتہ
 چندی کسان ء پہ بچکنگ ء نیم چمی ء ناز
 چندی کسان ء پہ بروان ء کماں شنکیتہ
 کے در ء روت مروت گواڑگ ء پلاں پہ سواد
 مارا، ”پل دپ“ اے تئی بو ء بساں شنکیتہ
 یک عطاشاد یے نہ انت ڈریکتیں بوتیں یکے
 تئی ڈیل ء اے جہانانی جہاں شنکیتہ

پہ لقا برف بیت کہ مسک

بُزرگیں آسمان پہ رگامِ برفیں نیتِ اے رچیت
دلوں پہ زردِ گلزمینِ اے مسک رنگیں تڑانگِ اے سچیت

گنوکِ چشمِ نہ انت، اے زانتِ اے شیشھ مرید

بہ بیتِ پہ رنگِ اے ماہکائیں ہائلِ اے دلاپ

پہ لقا برف بیت کہ مسک

ہدوکِ اے نیتِ انت سپا

جلشکیں برفِ اے ہر صدف، بشانگِ انت

پہ گلزمینِ اے آدمی حیاتیں جانِ ذرائی اے

اے نیکی اے بزرگِ ساہگیں شہار

پہ عملِ نمائیں داغ۔۔۔ دستِ ایرِ مویشیں چادرانت

بُزرگیں آسمانِ اے رگامِ برفیں نیتِ اے

پہ مسکِ اے دُروشمِ اے کپک

سپائیں واہگہ پہ دست گیریء میار

مسک کہ پہ چہیں جہان

شات مانیء ذرداں زریت

پہ مہر رنگ ء منت ء نہ تلوس ایت

غم انت ہما کہ برف ء اطلسین تل ء

چو مسک ء سینہ شپیں پُر انت

غم انت ہما کہ مسک ء سینہ شپ ء چو اطلسین تل انت

نہ رنگ، نہ پہ بو

پہ زانت ء شے مَرید زروشی سکین ء ہائل انت

○

منی زند ء زنگراہ ء کدی چم خمار بنداں
 کدی غم تہار بنداں! کدی گل سحر بنداں
 تئی مہر تہ وفایے، تئی قہر ہم رضایے!
 وتی گوہراں درا کن، من دل ء کوار بنداں
 بہ پرشیت ہم بمانیت، بکپیت ہم بہ جلّیت
 وتی مکہ سیں۔ وپا ء چشیں آدگار بنداں
 کدی لہڑگانی زہر انت کدی زہرگانی لہڑ انت
 چشیں وسوسیں دل ء راتو بکش چہ کار بنداں
 من ء شکر کہ چشی ہم منی تڑانگ ء تہ گیجاں
 ترا پلو ء کشان ء اگن دزگوہار بنداں
 کہ کدی پہ بے حیالی ترا گوندے بدنت دل
 چشیں ماژگاں زہیری من ہزار وار بنداں
 تو کدی وت ء ودی کن کہ کدی تہ من بزانتیں
 ترا مہر دور داراں کہ من ء میار بنداں

اے ہوشامِ منزلِ کجامِ انت

ما، بزانتیں کہ بانداتِ آسرِ چے انت،

مرچی نئیں روجِ مئے زندِ آسر نہ بوت

وائے نازِ انتیانی گناہ!

کہ واہگِ ملامِ انت

راستے کہ حدِ اچِ دلِ آسو اہی آ بیت، پہ دید گانی تہ آ

ہچِ حدائی نہ مانیت

لقا کہ غلامِ انت

دل کہ ماریت، تہ آسر، کسے وانکِ بے وانک

زندانی ہمراہ

ہوشامیں اروا ہے آ پلو آ

واہگانی تلامِ انت

مئے حیالانی جلگہ کہ دائمِ وتی جوڑ کر تیں بُتِ آ سجدہ جاہِ انت

چوں بے حد انت !!

اچ ”نہ بوت“ ء ”پہ بوت“ ء ”دوم

”نیستی“ ء ”ہستی“ ء ”توم

پہ مدام انت

زی نیں ارمان ء باندا تیں امیت

قرن قرنائی زند ء متاہ

”مرچی“ ء ”کنده ء

سر جنان انت، اچ زا نگ ء کس نہ دیتیں وس ء

ہار ملیت کہ کنده پڑشیت

اے ہوشام ء منزل کجام انت !!

چونہ کرزی

ماس رنجی! پہ شک زیری ء
 گہار بی! کور اچ زہیری ء
 دوست گم باد بی! شہ دیری ء
 چونہ کرزی! اے گہہ گہیں امبروز

ماہکان بزمش کا ۵ وقی شار ء
 چون! شپ ء پل جنت ماں گیوار ء
 پرچے ہشک ءے چو چلگ ء دار ء
 چونہ کرزی! اے گہہ گہیں امبروز

بیاکہ نوشاں خماری تیں کیفاں
 بیاکہ شموشاں دے غم ء رنجاں
 بیاکہ آرام ء دل دے ننڈاں
 چونہ کرزی! اے گہہ گہیں امبروز

درد ء دور ء حساب بی کہ نبی
 اشکریں دل کتاب بی کہ نبی
 اے گیا بان زراب بی! کہ نبی
 چونہ کرزیت اے گہہ گہیں امبروز

۱۔ رنجیت، ۲۔ بیت، ۳۔ بیت، ۴۔ نہ کرزیت، ۵۔ کت، ۶۔ کرزیت، ۷۔ کرزیت، ۸۔ بیت کہ نہ بیت

ماہنو

ماہنو، ماہِ ہوس

ماگلزمینِ عجبہ متند

مئے زند

چو شکِ بے آپیں ڈگار

نپتانی جس

آماجِ قہریں چلگانی

عمرِ جوریں مدتِ ہینار

پہ امیتِ دیریں کس مزانتیں آسراء

چم پہ رگامانی ہتم بوہیں زرء

”دریکتِ پیاپیں تر و نکلے گوارات

آچشِ بات اے ہشکاپیں ڈگار

مانات نہ اے آسمانیں رہ سرءِ مستیں جوعِ کورگ

نہ راہ چاریں جنیں زہگانی ارمانیں دلِ عواہگ“

ماہنو، ماہِ ہوس

گول تو شبِ عزوراکِ انت

ماگلزمینِ عجبہ متند

گول تو ہوار

وت جلگہیں تہنایاں گمسار و گار
 تئی ذروشم و راہ و نشاں۔۔۔ اے کلکشاں
 مئے دگ بے استار
 تامور و تہار
 ماہکان تئی زیبائی و کیف و خمار
 ماوت و تئی پاہار
 شنگ انت تئی حکمانی زیمیل ہر کجا
 مانز چو کہ گٹ گریں افار
 چمدار، تئی کلیں جہان
 مازند و بے سیتیں امیت و راہ چار،
 تو برز چو عاشق طب و برزین حیاں
 ماشیف چوزانت و عمل
 ماہنو، ماہ و ہوس
 مناں کہ تو نورے، مس جس
 اے جلگہیں روچ و شپاں
 زند و عذاب و سکیاں
 من کہ نہ ماناں در جہاں
 کے بیت تئی پجارگ و شاعر، بڈس
 ماہنو، ماہ و ہوس

پد ۽ فقیرے ۽ بے ساری ۽ پد ۽ کپتگ!
 اے بادشاہ وتی گاری ۽ پد ۽ کپتگ
 درآمدے کہ ترا عزت ۽ شہر بخشیت
 وتی ہما، کہ تئی واری ۽ پد ۽ کپتگ
 اے کپتہ کار نہ لوٹیت پد ۽ کہ قہر بہ بیت
 غریب پرچیا، سرداری ۽ پد ۽ کپتگ
 خدا مکنت ترا دست ماں دست گوں دگراں
 کشت رند نون لاشاری ۽ پد ۽ کپتگ
 بکند وہد ۽ کہ زر ۽ طلاہ ۽ پوشاکی
 چے درتہ شالے ۽ بزاه داری ۽ پد ۽ کپتگ
 عطا من ۽ اے گیابان ۽ ذرچکی ساہگے بس
 لوار، چوں منی ہیناری ۽ پد ۽ کپتگ!

بدل

(شاہ لطیف بھٹائیء خیال)

مہ روت ہما کہ مہ داریت دلبرے کچھ ء
 من سرجناں کہ ہے واہگ ء بشوہازاں
 من دست بست صداں کرت منت ء زاری
 ہزار سکتی اوں سگت ات ہزار غم کش ات!
 شگان ء ٹپ، میار ء نشان، تون ء تیر
 چہ مہر ء بارگیں پہل ء گوزگ، غماں باری
 ملار پرچہ نہ بیت کہ شراباں بھنبھور ء
 بلوچ ء مولداں، شوہاز ء در پہ در گرداں
 بہ گنداں بلکن ء رنگراہے ء کہیب ء را
 پہ ہوتیں پتوں ء من سرجناں ء سر گرداں

پہ سر جنگ، پہ شہازگ، پہ پول ء، درگیجک
 روان روج شت ء مان شانت نیاهیں شپ
 بہ بیت ریک کہ شپ ہردو سگی ء ہمراہ
 نہ آسرنٹ، نہ دارنت، حد ء، کندگیے
 شپانک بیت کہ سسی دوئین اندیم انت
 گشیت راست کہ عبداللطیف ہرچی گشیت
 جہان ء ہر کسی یک عاقبت ء یک آسر
 بہ بیت ہوت کہ سسی، بہ بیت آری جام

روح کجا ڈرپشگ ء انت

(او منی بچ! منی نیکیں دعا پر تو ہمیش انت کہ خدا ترا جوانیں جهان ء
نصیب کنت کہ من ءے داتگ!) گرئے (Gray)

کجا ڈرپشگ ء انت روح

اے تہار میھی ء آسر ءگے بکندیت

کہ شپ واہگانی تہار انت ء بے آسر انت

وائے مئے زانگ ء اے ترشک ءوس ء گواز!!۔۔ کہ زند

پہ ساہ گیریں اگارانہ باہوئی ء بے وس انت

اے ترشک، کہ روح ء رضا

اے ترشک، کہ آج ء پہ نور ء میار ء بدنت طوق ء بشام، ماں گردن ء

اے ترشک، کہ ازل زرتگیں زند ء سہب ء گرونا کیں بچکندگ انت

اے ترشک کہ آسمان ء پچیں ساہگ ء بندگان ء جتائی ء داغ دنت

اے ترشک، کہ ہمے حیالانی بنکپتگیں بادگیر ء پُر انت

اے ترشک، کہ استال ء ماہانی گنجیں بن کپتگیں دوار ء رسیت ء پمئے دل ء

سیاہگ وچ

نیاریت

مئے تہار میسی وراپہ بنامی و بے گناہیں شگان و
کجا آسمانی ایرآہتگیں جت و برتگ، بے درکتگ

کجا، آسمانی نیلیں زری!

کجا جتنانی زمین تو سیں نوو!

کجا، ذرپشگ و انت روچ؟

تئی بدن ماہکان و شراب و ملارانت

کہ ورنائی و ہر ملام و گوں و ڈیت

ہرواہگ و ہل و امباز و تنگ و زرینیت

رک تئی کفر و شہد شکلیں پک

کہ ہر ثواب و گناہ و میاری بکنت

ہر ثواب و گناہ و سکین و بدنت

مئے حیالانی تیزیں پس۔۔۔۔ و ہد و ارواہ

تئی قد حین چم کہ کیف ء او شیشیں دریا ء چہر آپ

اچ زند ء بند گی ء حد ء بے ساری ء زندہ آپ

تو منی زرد ء الہان، من تئی دل ء گوانک

چووت شموشی ء بیگیج پہ یگی ء تلوسنت

کہ اے روج مئے نیا مچی ء پہ بے وانکی ء ڈرپشگ ء انت

(کجا ڈرپشگ ء انت؟)

من کہ تئی ڈروشم ء ہر سحار ء چوپل تاک، نود ء را چہمانی ارزی کتگ

ہج ندیستگ تہار میسی ء باہراں کپتکوں

منی نام سہرا انت موج موج ء سرء

--- دور پاندیں تیاب ء منی ہج کلوه نیست گون!؟

اے الماسی نیں سرگیں کوہ ء برزیں کتاراں

کئے انت اچ مناء ابید!؟

زامریں سرشمانی دل ء پول

لنگار ء ہر پل کجا آسرء دنت نشان

جلگہیں ملگزاراں کئی واہگِ عذریں

ہر تاکِ ہرپنِ عَجیبہ شلیت

اوسمین تئی ہدوکانی آبرشیمی دامنِ عاتالِ زبادمالِ عزمیں دل انت

مہری زیمیل انت

راستیِ شیرکنی دنت منِ عَز پتیں زہرانی سکرات!؟

مہر، بنی آدمِ سنگسارِ ملامِ عرسینیت!؟

جار، حقِ عَن پس گیر کنت انگتِ عَ پاہوئے!؟

جنت شگاناں، منِ عَ کوہِ عوتِ بلسگیں آج!؟

انگتِ عَ پمنی جنتی واہگِ عَ بیتِ چمِ عَ بدل، کنگتِ عَ تہترین!؟

من در آمدوتی چیر گجیں جہانِ عَ

در ہیں آ زمانِ عَ

من کہ سیاہیں شپِ عَ ریشگِ عَ محرموں

روحِ عَ بجا نیاریت منِ عَ

کجا ڈریشگِ عَ انت روح

پہ کہیے ماں صباہاں تئی مہر شہزی
 چوکہ سرگوات کہ ٹرمپاں دل ۽ پلن ۽ درنزی
 جی باتاں منی مہ رنگ ۽ ذروت ۽ احوال!
 کہ سمین چندن ۽ مسکاں منی جیگ ۽ درنزی
 دات گواہی دل ۽ زید ۽ کہ ہتم نوں آحتہ
 دیتگ ات کہ ترا پلانی میان ۽ من ذی
 چو تئی یات من ۽ کئیت غمانی موجاں
 چوکہ ارے پہ قراری چہ انارکاں کنزی
 ماہکانانی پری نوں پد ۽ درنگاں داراں
 آسمان ۽ را کہ عاشق دل ۽ آس ۽ برنزی
 شاد کاڑانی غماں چوں من ۽ بے سار کتہ
 رگ رگاں چوکہ شرابے پہ مدام ۽ جنزی

برانز

پہ تو، الماس کوہ انت، نگہوان
 بیا، شیشگیں بادگیر میارء بکند،
 برانزء بشامی نین ہار، پہ خون لہڑء نہ مانیت، فصیل
 روج بے نیک ء بد،
 ہر کسی واہرانت
 نیلگیں کا پر ء بر ہنگیں ساہگ ء
 موج ء دور پاندیں، دریا پیت
 ہشک ء پیناریں ڈن ء ڈگار
 کوہ ء باہوٹ سازیں حصار
 پہ منی پتگاں روج
 ہر روج ”روز حساب“
 چندی سال انت کہ زردانت مراد
 کرد بنت ذگریں مولائی شہ جو

سبز بنت تل

بنت سنج تازی

مانترے رسیت، ہاریں گورم پدے

نیالی عزیزیم مرک انت کہ ہر نراس

موج و دور پاندیں دریاء گارانت

ہشک و پیناریں ڈن و ڈگارانت

کوہ و باہوٹ سازیں حصارانت

براز کہ چول کنت آس و بشامی نیں ہار

تر و ہشک و نہ چاریت

براز و بچہ نیاریت

پہ تو، الماس کوہ انت نگہواں

شیشگیں باد گیر و میار و بکند

بے میار و بکند

آچش و براز ہر نیمگ و پہ منی دامن و انت

کہ من گلزمین اوں

رجانک (علامہ اقبال)

نہ منت آ، کہ کدی ات، نہ آ، کہ بیت مانیت
 زمانہ گار پہ پیداور ء کہ سہرا بیت
 تو دوشی گون نہ اُتے وت، گنہ تئی کہ منی
 شپ ء شراب ء تہ سہب ء مدام کے داریت
 من دانہ دانگ ء لیکاناں وہد ء تزیگ ء
 منی پیالگ ء آشوب تڑمپ تڑمپ ء بیت
 ہما کہ گیدی ء رازان ء کنت تاک پہ تاک
 ہمائی کڈک ء سرنپت انگراں گواریت
 ابید زانگ ء پہکی ابید زرد ء رژن
 کجام رملی انت آ کہ من ء بہ ہجاریت
 اے روج ایرلہ ء سہری انت خون ء جو
 شמוש زی ء مروج ء کہ سوب باندا بیت
 ہما انت راستی ء سرچار پیرکدار
 چراگ ء شرتگ ء دز ء مج ء تہا بالیت

یلیں سرچار

یلیں سرچار

بیل و بڑا ہندگ و ہمدلیں سرچار

مہر و حب و ہدوک و مڑاہ و میار

آ جوئی، اینی و صباہ و سحر

تو غلامی و بدوائے مئے سنگتے

پہ اوس و اجہی راہ سپارانی ہمراہے، مئے سنگتے

مکہیں گلزمین و یلیں پُسگان و پہ عاقبت و

ایمنین زندے و رہ نشان داشتے

تو نہ سگت ات کہ قہر و در آ مد بکنت و اجہی

مانشانیت پہ زندے بدنت ایردستی غم و

ایردستانی تو در دوار

یلیں سرچار

بیل و بڑا ہندگ و ہمدلیں سرچار

ڈیہہ و آ جوئی و پہ اوس و اجہی

یگی غُستک گوں سرجمی ءِ ہوار

ظلم غُزورا کی ءِ آہنی تیں حصار

غُغلامی ءِ سیاہ غُتہار

شہم ناکیں سگار

یلیں سرمچار

بیل غُبز اہندگ غُ ہمدلیں سرمچار

توپہ وت واجہی ءِ زروک

دیدگ ءِ نور غُ چمانی روک

پُر مڑا ہیں سروک

توماں آزاتی ءِ جُلگہاں نامدار

یلیں سرمچار

بیل غُبز اہندگ غُ ہمدلیں سرمچار

مُنگ انت اے زبان پرچہ لہڑیں دل ۽ پاپار ۽
 ارے نہ کپیت پرچہ اے روہیں چم ۽ را
 ہرکد کہ دل ۽ کش ات گالے ترا پر بنداں
 چمانی شلیں ارساں ڈروہ ات منی عقل ۽ را
 مہرانی زہیرانی باہوٹ ۽ نہ داریت کس!
 ڈریکت کہ بہ برتیں تو، گوں وت منی ساہ ۽ را
 چے رستریں دنیا ۽ مہر ۽ چہ یکیم انت دل
 لوٹ ات چہ دراں پرچے آخر من وفا ۽ را
 او وہد! بچر پشت ۽ زمیں دل ۽ آزین ۽
 چے زانے! کہ چے چے گون اے رنگیں زند ۽ را
 اے شاد نہ بیت پڈر سوگند نہ پزشتیت مہر ۽
 لرزیت اکس نام ۽ ہرکد منی افار ۽

منی شیر گرم

منی شیر گرم

اد ء روج چى انت ء چوں گوزیت

اد ء زند چى انت ء چوں گوزیت

اد ء شپ په چونی ء روج بیت!

اد ء روج بیت که نه بیت، شپ گوزیت

منی شیر گرم

منی زند ء چاروهی ماه ء شپ

نه گبار است ء نه گج ء کپ

من ته قصهاں هے اشکگ

که گبارے ماه ء سر ء شیر انت گج ء کپ

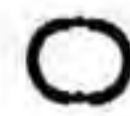
بلے حانیانی بدل نه بیت-----

منی شیر گرم

نہ تو حانی ہئے، نہ من شے مرید
 تو بیا کہ من تو باں دزماں دست
 اد ء چاکران ء نہ روج است!
 اد ء چاکران ء نہ روج بیت!

منی شیر گرم

اے کہ چاکرانی شپ انت گوزیت
 اے کہ چاکرانی شپ انت گوزیت
 اے کہ چاکرانی شپ انت گوزیت

(نظیریء نامء)

اے چتوریں سرگنوکاں، پہ کے ء ودار، بنداں
 کے دامنے نہ کرزیت، اے دلاں کوار، بنداں
 کہ سزپ انت، امشی تئی گلیں دید ء آسئی پلن
 پشیں ڈروگ روچ رحی تئی دزگہار بنداں
 منی عہد ء ایردستی، تئی وہد ء بادشاہی
 تئی شپ تہار، آجو، منی بام سار بنداں
 تو چوآزمان ء ڈرین ءے، من سمین اے زمین ء
 من ء سائلکاں نہ داراں، ترا سہر ء ہار، بنداں
 منی راہ ء چیر گچ انت، منی واہگانی شہ جو
 من ء تبد چوں پتایاں من ء چوں لوار بنداں
 اے انار، انارکانی، چو بہشت ء ماہکانی
 ”ختم ابرو نگاریں، چوشب نگار بنداں“
 ادء شاد کے پہ ہوش انت، ادء ہر کہ ”وت شמוש“ انت
 منی زند ء رُنگ راہ ء چوں اے چم خمار بنداں

ساعت نمیران انت

یا تانی زپتیں ساعت انت

من گوں رگام ء بے گناہیں نیت ء

بیتہ، ”دوبراتیں“ بے وسی ء جیرڈگ ء اول

”لالہ! منی شال ء بزور“

(عاروسی موسم عمر ء دلکش ء نرانت)

”لالہ تو بے وانکے چیا؟“

(نا سریدی ء رثن، بے تاہیری چیہال ء چے گونگ گوش کنت)

من تانہ کشتگ کے من ء پجارتگ!

من کشتگ اول کسے منا ء بجارتگ؟

من کہ وتی وت زانتی ء آج ء جشان اول

پمن ہرواہگ صراط ء پہل

زلف ء جنت ء پاہار

تاں برفیں رگام ء نیت ء چڑائین ایت

ڈراہ بات! ہما لہمیں خیالانی زری

زیبائی بزانزء، پہ مہریں ساعتے، برقیں دلء تا پیت،

ذراہ بات! ہما بے واہگیں ورنابدن

لہڑیں رگاں، پاکیں دمانے ایمہیت

یک ساعتے، عمرے، دو برزندے

غممیں بنی آدمے!

ساعت نمیران انت، بنی آدم مریت

من نشنگ اوں ذگریں دگہ زندے، برز شانیں

اے تزندیں رگام عنیت انت

من لالہ اوں، لالہ نہ اوں

بانگہ نپ انت یا بے نپ انت!؟

یا تانی زپتیں سرشپ انت!

پرتو، دل اول، چو، پترانت کے چہ تو بے خیال بیت
 کائے تو یات ءِ درگہ ءِ، زرد ءِ منی دمال بیت
 تو منی عشق ءِ سنگت ءِ، تو نہ شت ءِ تو انگت ءِ
 اچ تئی جتائی ءِ نہ زانت، من، کہ منی اے حال بیت
 کے گشتہ واہگاں، بکش، کے گشتہ وت وت ءِ بہ جش
 قہر ءِ کدی کمال بیت، مہر ءِ کدی زوال بیت
 بے و شرانت اے زندگی، بے و شرانت اے کوتلی
 آوار بیت اے دل کجا، رہن کجا اے مال بیت
 قدحین چم ءِ ماہکان، جب انت زمین ءِ آزمان
 بیا منی آسک واب بیا، شات "خماربال" بیت

حوا

مناں کہ بہشت بے بہا انت
 وش زید سواد ء پر نما انت
 نود انت کہ ہتم زر ء ہتم بو
 کیف انت کہ چو شہد ء شکل ء انت
 سر گوات ء سمین ء عنبریں گواش
 ساچن شہ لطیفیں پلو ء انت
 حور انت کہ مجاز رنگ ء دانگ
 عمر اش کہ شہ لیکو ء جتا انت
 امباز بدن، پہ زند، صد سہا
 ارواہ پہ بدن مدامی ء انت
 عشق انت چو ہوس، ہوس چو عشق انت
 نیکی چو گناہ ء لڑت ء انت
 وہد انت کہ ہزار وہد یکجا
 ساعت پہ ہزار ساعت ء انت

شاتاں کہ مئے اے جہان ءِ آسر
 چندءِ پہ پیت، دے شاتے ءِ انت
 اے وہد پہ آ دوار، قربان
 پوچ انت کہ ماں پوچیں کوڑو ءِ انت
 جاہے کہ پہ ”نام گیت“ شیطان
 گندیم نمائیں مہلب ءِ انت
 آدم دے خدا، خدا دے آدم
 نور انت کہ خاک ءِ سجدگ ءِ انت
 زند انت پہ مراد، حب ءِ واہگ
 مہر انت، دوستی انت، وفا انت
 زاناں کہ اے جتیں جہان ءِ
 پر مات شہ مالک ءِ در ءِ انت
 گنداں کہ بلے پہ آدمی ذات
 آجاہ کہ بانکیں حوا انت
 چے انت اے بہشت؟ کے خدا انت؟

دلانی مہر، خیال ءِ طلب، وفا ءِ چراغ
 ہزار نیمگ ءِ مئے واہگ ءِ رضا ءِ چراغ
 تہار کنت اگن مئے پلوءِ سچیت سیاہی
 چو انگرانت کہ مئے جزم ءِ مہ لقا ءِ چراغ
 نہ بیت روک منی مہر ءِ روکیں دوز ءِ ج ءِ
 بلیت نہ چوشی ءِ بدواہی ءِ ہوا ءِ چراغ
 سرپیت چو پلن ءِ شلیت مسک ءِ مہلہی ذروتاں
 چو روژنانت اے بے مزدی ءِ بہا ءِ چراغ
 عطا پہ مہر زریت نودے گنج ءِ دریا انت
 مدام۔ بات تئی نیت ءِ متا ءِ چراغ

عاقبت..... کندھے

عاقبت..... کندھے، کارواں سرچناں انت

منزلِ عِ خاک کہ گلزمین انت

ما..... کارواںِ کِشّار

کہ خاک انت مئے زند،

خاک انت مرک

یک دمانے کہ پہ عاقبتِ نصیب انت

مزدغ بے مزدی

بے گناہ غناہ

زہیں کوہ غ بندغ گران انت

کارواں سرچناں انت

راہ یکے غ ہر کس پہ راہے

دل اکس فجبہ جاہے،

تہ ہر پار سائی گناہے،

چے گناہ انت ء چے انت ثواب
 دوزخ ء آج تاں انکراں سارت کنت؟
 پہ من ء جنت ء غم، جتا انت، عذاب
 زند پہل انت صراط ء کہ ہر پلو ء
 مرک بزا زانی جہلانکی انت
 اے بے آسریں راہ کہ بے مسافر نہ انت
 بیت بیوانیں پٹ ء دل ء لہسی،
 کوہ ء بند ء اگاران ء دل موش کنت
 ما، نہ گنداں کہ قبر انت ثواب

پہ کوہ ء اگاراں کہ مئے کارواں سر جنان انت
 ما، بکنداں اگس (گوں دل ء دیدگاں)
 سنگ سنگ ء سر ء
 گر گر ء

مئے میارانی بختاوری بے زبان انت
 کارواں سر جنان انت
 گیر کاراں، پہ یک گوہرے کیمتی
 بڈا تنت ما، داں سی سال خون ء نہنگاں

بیت حافی تہ عہدِ امیری
 دنت مریدانِ غم بادگیری
 بیوسی پہ حبیلیء کاڑاں
 کنت عرشی پر یانِ سیری
 کونج قطار بنت دل نہ سہڑیت
 بیت درمان مستِ فقیری
 ”توت پاہو“ کہ بیت ”زندہ گوراں“
 عاقبت تہ ہمیش انت پہ میری

من و داری پہ جو ریں جواب
 چے گناہ بیت، چے بیت ثواب
 واہگ اوں گیش بنت تہ گراں لڑتے اچ گناہ
 گناہ ء اے لڑت، نہ دوزخ، نہ جنت
 عاقبت۔۔ کندھے۔۔ کارواں سر جنان انت

بے گناہ اول کہ پہ ثواب ء وار نہ بیت
 لذتے ہنچیں کہ دلوں شیوار نہ بیت
 یک غم ء بچکندگ نہ انت ہر درد ء دوا
 ہر گنوک ء ساری سر ء سنگسار نہ بیت
 نشہ کہ از گیشیت پرشیت جان ء بند بند
 قدح ء سر رچک ہر دل ء پاپار نہ بیت
 گز بندیت چو کودک ء پہ ہر دتگ ء
 چ دے ایمن واہگ ء ہینار نہ بیت
 گواڑگے بوتیں بستوں تئی شار ء پلو ء
 زند ہما بدواہ انت کہ ہچ یار نہ بیت
 واہگاں بل کہ نوں زمانہ کیگد تب انت
 وشى ء زہر انت زہری ء آزار نہ بیت

ہر دو پڑا منت ماہرکافی بیت یا بدن
 شیرکنیں واب ء تڑانگ ء غم گار نہ بیت
 نہیں نیائے کہ سہڑ تہ بے وائیں دل اوں
 پرنشتگیس ارمان ء بدل دیدار نہ بیت
 چم اگاں سلطانیں کپیت پہ ہر نیمگ ء
 دل بے مہر ء منت انت آوار نہ بیت
 اشکتہ ما ہم کہ عطاشات انت بے بلا
 بیا بکنداں کہ دژمنانی کار نہ بیت

سندھ بند

پہہارت ۽ مرچی پہ ہمانازی نیں بانک پہ ہماپل گدیں دابی

پہ ہماٹیک ۽ پنئی

پہہارت ۽ مرچی پہ ہماحونی ۽ نام ۽ منی ذکر یں دل ۽ خون

وتی دستاں کنت ہستی

من کہ ہما سالونک کہ بے اسپ ۽ قطاراں بہ بیت بے کورگ ۽ زرشان

وتی چوڑا بکنت برز ۽

تو کہ ہما بانورے کہ بے سرگوب ۽ سوئی وتی ملگوراں بہ رندی

صد بار دل ۽ میل کنگ من تراپرساں کہ تو اے ٹک ۽ جوکاں

تو اے جفتی نیں ڈراں

کہ تو اے شمس ۽ اے کید ۽

چچے پوشے ---

کم انت ہے قہر، ہے ناز

کناں کپ

دلءِ را

رازاں دلِ رچے کدی گوں من

گوں کدی نیم شپاں

کدی ماہءِ گوں، کدی

گوں شنگی میں استالِ قطاراں

تو نہ زانے کہ درازگا کدی بیت

تو نہ زانے، تو نہ زانے

کہ ہے شنگی میں استالی قطارانِ سہیلے بیت میانِ

بلے پہ بے سرءِ بیکردیں جہانِ

چے امیتے، چے وفا یے من بدارتیں

تنکد من و ت ء و ت سہڑیناں، تنکد من و ت ء و ت نازیناں
 پہ نیم شپانی جی ء جاناں، ہچ درویں دل ء آرام نہ بی
 ٹپ ٹپ ء شپ ء استار کفوں، ٹپ ٹپیں وتی ارساں ریچاں
 حوناکیں منی دامن بائیں، انگت اے شپ ہچ بام نہ بی
 آ نیاد تئی یات انت من ء، آ پلئیں حدگ پلئیں گپ
 انگت پرے زرد ء آ سہی پلن، ہچ پاساں نہنگام نہ بی
 ہر کد کہ غمانی پلک من ء یاتانی تلکان پوسکیناں
 من یات کناں بالیں نہجاں ہچ جاہ کہ پرآہاں دام نہ بی
 اُمیت ء سکینانی نپتاں پہ زند ء زپتیں پیگوراں
 او شاد اے درد ء دراجیں شپ ہچ توام بی ہچ توام نہ بی

دل ء ہر آزگیں ٹپ ء کدینان
 اگن شادہ نہ بیتیں تہ غمے بی
 من اوں توئے، تئی زپتیں زہیراں
 اے گنجبیں کوڑو ء یک محرے بی
 نیاں من ہچ گنو کے شپتالے
 پہ راز ء ریچک ء بنی آدمے بی
 نباں دم توس اے زند ء کدی ہم
 اگاں اے گٹ گاران ء شمشے بی

زرگرد

من نہ زاناں کہ کے انت جولانء

من نہ زاناں

آپ زمزمل ء نہ سوچیت نہ کدی نپت ء آس

نودہج جمبر ء آوار نہ کنت

موج ء یک بز مشے ء آوار نہ کنت

موج ء یک بز مشے ء ”مہہ کہن“ کدی تارختگ؟

موج سرگوات، سمین ء پپہ اپوکی لیکیت

کدی روج ء شپے کدی شپ روج ء را

کدی سرگواز کتگ

من نہ زاناں کہ کے انت جولانء

زندیک شاہ زرے

کہ تریشک ء راچہ ماہکان جتائیت ء پتائیت، وتی آدینک ء

چوسمین ء سررند، گلکین ملگوراں سماریت ء سکا لکیت

کالک پپہ کالک

من نہ زاناں کہ کئے انت جولانء

دل پدرویت

کہ بیت زندء ہے شاہ زرء

یک سفرء

بڑات چہ بڑات جتا

چو جدر مات، جتا

ذات چہ ذات جتا

چا کرء گنو ہرام انت

وت وتء پرام انت

من نہ زاناں کہ کئے انت جولانء

چیا در بند کھت

تنگویں بچانء.....

مکہیں ماتانء

من نہ زاناں کہ کئے انت جولانء

انگرے بیت آپ انت، ترونکے گواریت آپ انت
 پتا ہوشاماں ہر شے کہ جڑ شکیت، آپ انت
 آس دوزخ نہ انت پمن کہ حزینینوں برانز
 ہا محرم کہ کشاران ء پتاریت، آپ انت
 زیرہنگی، گزند، ہوس، پرورش، طلب، چلگ، خون
 زرد ء ویرانی ء نپتے کہ نہ گواہیت، آپ انت
 ماکہ حوں زرت پہ یک شھے ہا ہنی دست
 شکل ء قدح ء پتا کہ شہاریت، آپ انت
 شپ پہ ہمراہی کہ استال ہتم بیت، گران انت
 روج ہر چوں کہ زمین ء را بسوچیت، آپ انت
 داغ پہ چاکری پڑاگ ء عہدانی زبان
 دل کہ چو سنگ کدی آس ترشکیت، آپ انت
 بومیا انت خیالانی ہا وش ملگ!
 کنڈی ء اوست ء کہ ہر منزل ء کاریت، آپ انت
 وہد ء شہ گور ء عطا درچکے ء باہوٹ ء نصیب
 ہور جلیت آپ انت، ہار بہ ملیت، آپ انت

شک

مہنو! منی ارساں مہ چار
 بچکندگ ء پلانی شب نمباں شہ دیدو کاں
 اے ساہ کہ چو تلو سیت
 اُمیت ء وشبو ہیں دُن ء زند ء سمین ء پہ زری
 مرچی من سک شات ء گل اوں
 آ سیکیں زرد ء زمیل اوں
 موٹکانی ہالوئیں دل اوں
 اے ناڈ راہیں گندل کہ شش ماہ انت
 ورداں نالا ہگ ء انت
 اے پز شکتیں شیشگ
 عیبانی طیبی ء نشان
 اے چٹ، اے تائیت
 تی ماس ء ہلا ہوشی،
 تی پس ء فقیری، بیوسی
 نقش انت کل تازند

قبریں غیرتِ "شک"ِ سرءِ

مہنو! منی ارساں مچار

مہنو! بکند، ساہ کندنِ اے بے بہائیں ساعتِ

چوں شرعُ زیبا بوتگے!؟

ساہ کندنِ توئے، منوں، تئی لُجِ واہندان

بلے

ساہ کندنِ اے بے بہائیں ساعتِ

تئی شکِ بے اومانیں رک

زر دیں انارک

آخر شپِ مہرکافیِ ڈولِ تئی ذروشم

تئی چمائی بے وانکیں خمار

پہ زند، مستاگِ دیاں

تئی بے وسیں حسکیں زبانِ

چومنی نام انت، منی مہرانت

منی دانک انت

کہ زندوں بیت دو زند

مہنو! منی ارساں مچار

مہنو! مروچی توئے من، تئی لُجِ غیرتِ خدا

اے ادلسِ ابریشمانی فقیری ساعتِ

اے بانِ غمِ ماژِ یکِ غمِ غریبی کترہء
اے کترہء کہ زرتِ غمِ کلدارِ غمِ گرونا کی شکون انت

بے وس انت

چوں؟ گنگِ غمِ حیراناں،

مہرِ ”مملکوتِ کوشین“

وسء

مہنو! تئی مہرِ سد کہ

تئی حدوکِ غمِ ندرِ باں

بلے اے دلِ آزر دیں و دارِ رنج

اے زردِ آ زگی

ساہ کندنِ غمِ گرانیں دماں

تتکد بچکان ترا

تئی لُجِ غمِ غیرتِ غمِ خدا

یا منء

من سدکوں، اچ تو، وتی مہرِ ابد مانیں وسء

بلے تتکد منی مہنو! اے ارواہانی گندوکیں

بشائیت جانِ غمِ جونِ غمِ ماں جسء

من ء چہ پیوسیں دل ء دل ء چہ واراں من
 خدا اے داتگیں زند ء ببرکہ گاراں من
 کج انت مہر ء وفا ء اے اگدہ دار کج انت
 کہ عمر گوستہ بلے انگہ راہچاراں من
 منی گناہ ہمیش انت کہ ہج گناہوں نیست
 منی میار ہمیش انت کہ بے میاراں من
 من مرتگاں کہ من ء وٹی ء غم ء کشتہ
 چہ چلگیں ہتم ء سہتگیں کشاراں من
 سمین وابے ء ڈول ء شگوست نیم شپاں
 خدا ء ساہگ ء چو تپتگیں لواراں من
 او گلزمین تئی پراہیں دامن ء شنکوں
 بلے اے جُلگہ ء پرچا چو بے دواراں من
 منی گنوکی ء دنیا وت ء را درد مدنت
 جہان سار بہ بیت انت اگاں نہ ساراں من
 عطا پہ جنت ء چے دین بیت چے دنیا
 منی ثواب گناہ انت گناہگاراں من

گئے ماہکاں، کجا کلکشاں، نہ دل انت ادء، نہ بدن تئی!!
 کدی عہدے ات کدی عمرے ات نوں من اوں ہما نہ بدن تئی
 منی ڈیہہ ء غم چوغم ء ہتم ادء درش ء رخس انت چلگ ء
 اے تہاری ء شہازتہ، من کجا کجا، نہ بدن تئی
 دگہ دہدے ات، دگہ پاسے ات، کہ وفا ء آپ پہ تا سے ات
 نوں بہا کہ خون پہ ار سے انت نہ رسیت وفا نہ بدن تئی
 چشیں قہر گر نچیں زمانگ ء تو نہ بوج، مہرگیں دانگ ء
 ادء تراول انت نہ جگر منی، ادء کہربا نہ بدن تئی
 ادء اوست ء آس دوئیں جس انت ادء بام چے؟ ادء شپ چے انت
 کہ نہ منتہ کتے پہ محرمی نہ تئی عطا، نہ بدن تئی!!

گوانزگی موجانی زری آدینک

اے گوانزگی موجانی زری آدینکء

تئی بالادء خیال

منی زردء شوہاز

اے سنگرتہ آپء چموکیں مہکان

تئی وش ملگی راز

”شب چہ تئی مہراں شنکیت“

صباہ،

تئی پیشانیء ماہیں متاگ

تئی زیبائی منی درازگاز

تئی گندوکء زروکیں کلکش

کنگرء جہہ مندانی سرکشنت ء چارنت ترا

بیاپہ گر میں امباز

ہماوش نیادیء پت

کہ زرانت اچ تئی رکانی گلاب

نیں کجانت کہ توئے وت پہ مجاز

تئی جتائیء اے زمزمل پز شدت

بلے اے آہنی بندی جاہء

تئی وش رنگیء بزمش

ہج تہار دیم مبات

چو کہ زنگ آہنء سوچیت

○

سز پیت کد تئی ورنائی ء سحار ء پل
 چو دامن انت، منی عمر ء ہتم وداریں گل
 چو نود بیت تئی مہرنگی ء تجیں اومان
 چو ارس، وائے منی واہرگانی ذگریں ہل
 من چوں کناں منی غمبادی ء بہا گران انت
 اے نہادی ء اگس ارزانی ء رسیت گرانمل
 پہ بیوسی دی نہ سہڑیت منی ہدوک ء وس
 کجا تڑہیت تئی شہدیں تزانگ ء تہنبل
 بدنت داغ پہ ہر حب، چومن ء شاہ ء
 حدا مکنت پہ، چچ چاکر ء پچشیں حائل
 عطا بہشت وفا انت کہ دوزہ انت دگ ء
 اے زندگام پہ گام انگرانی گرمیں چل

گہیں گلزمین سلام

سلام پر تو گہیں گلزمین سلام سلام
 سلام پر تو مئے دنیا ء دیں سلام سلام سلام
 سلام پر تئی مسکیں ڈگار ء سرگیں کوہ!
 سلام پرتئی نیلیں تیاب ء شیشگیں جو!
 سلام ڈن ء دگ پل زریں سلام سلام سلام
 سلام پرتئی روج ء کہ برمش درشانی
 سلام پرتئی استار روکیں مہکانی
 سلام پرتئی شب سرگیں سلام سلام سلام
 سلام پرتئی مہر ء زباد بوتیں بام
 سلام پرتئی حب ء بہار گاہیں شام
 سلام پرتئی وشیں سمیں سلام سلام سلام
 سلام پرتئی حب ء ہدوک مہر ء میار
 سلام درد ء دوا دست گیر، دورگ وار
 سلام شادہ ء پل سرچتگیں سلام سلام سلام
 سلام پر تو گہیں گلزمین سلام سلام سلام
 سلام پر تو مئے دنیا ء دیں سلام سلام سلام

نوکیں بیرک

بیر کے پرشت

ڈہت ڈیہہ منی

منی عہد یگیں و دارے ماڑیگ

چوڑ بُر زاد، تی

تو گل ء بال ءے کہ آزاد تو ءے

جُلگہ آباد، تو ءے

نوکیں رہ بندے ء تو جار جنگ

نوں دگہ حاکمی یے سر کشیت

ہنچیں یک حاکمی یے بیت

۔۔۔ بکنت ماہ ء شپان ء او ہند

روح ء پدیا نک بکنت

ایرستان ء بدنت بندگی

گوئی، سہتہ دلی، حاک سری

ہنچیں یک حاکمیے

چوڑ بُر زاد بے چم جہلء

۔۔۔ کور، تامور، لگور

وت دلء ”آسمان جہ نندے“ تو

کہ زمیں ننداں گوشے مورء سلور

چو کہ دنیا ء توئے بس توئے

ہر کسی کس توئے

جی منی کہنگین دنیا! تئی قولیگاں من

منی کوہ انت کلات

گوٹڈ لیس تیر، منی نیچ

۔۔۔۔ چوا سپر منی بزات

واب جا گاہ، تلار

سنگ سر جاہ منی

تل سبزیں منی میراث

۔۔۔۔ منی ملن ء وتاس

پہ در آ مدائے زمین انگر ء آس

بروتی نوکیں جہان ء گوں وتی حاکی ء

وتی بالاد، وتی چوڑ، وتی واجہی ء

ماہ ء استال ء شپاں

کلکشان ء روچاں

منی آ جوئی ء اوست ء برابرے!؟

منی دوست ء برابرے!؟

اوست آ جوئی ء ہمراہ منی

منی اومیت ء دوار ء تو برے!؟

چش میار ء تو برے

اے میار انت سر ء ساہ منی، بڑاہ منی

من ء بس انت اے غلامی کہ منی جندیگ انت

منی دنیا، منی دنیا، کہ منی زندگی انت

کشانک دئے، گفتار ءِ گالاں بازکن
 من مرتگوں مہر ءِ شد ءِ تو واز کن
 من چو تئی عہد ءِ کلات ءِ پرشتگوں
 سنگے بجن یا بیا من ءِ امباز کن
 من جمرانی ماہکان ءِ نیت اول!
 دئے کدہ ءِ درد ءِ سرور ءِ سازکن
 من گار اے بیگوازیں زند ءِ اندر ءِ
 تو اچ وت ءِ ساری من ءِ شوہاز کن
 پے اے دل ءِ جہلانگی ءِ چکاسگ ءِ
 بیا شاعر ءِ موجیں خیالاں گواز کن
 تو زانگ ءِ مرورداں لوٹئے عطا
 دریائیں زند ءِ یک برے آواز کن

میران زندہ و اب

(میرپینجوع نامء)

دُورسریں ڈیہہ ءِ جہ متدئے تو
 راج ءِ ہچ سکی ءِ مہ گندئے تو
 زندگیں مرچی بے تو، بے زند انت
 زندگیں مردگانی زندئے تو
 بزات کوشی ءِ قہریں ویران ءِ
 مہر ءِ لاشار توئے، رندئے تو
 پتو آدینک، ڈیہہ ءِ پٹ ءِ پڑ انت
 دُور نندئے ءِ دُور گندئے تو
 تئی ہمراہ، استمان، ہاریں !!
 ظلم ءِ زمزیل ءِ بہ سندئے تو
 گیمریت، چوں تئی جتائی ءِ دل
 مئے گلیں واہگانی جندئے تو

راست منزل پدا گسر کپتگ
 حق کہ راہ گار کرتگ ما!
 اچ وتی کم بزانتی ء جزم ء
 بار بے باورانی زرتگ ما!
 مارتگ کچل ء را ما شگل!
 داتہ تریاق مار مرتگ ما
 لکھی نین ساہ ما کتگ ایرجگ
 ما گل ء بال باج برتگ ما

وائے کونجانی سستگیں ٹولی
 گیر کائنت تئی شیرکنیں بولی
 گوانزگی دعا ء پلگدیں، ورنہ
 عاقبت بکش مادر ء لولی
 قہریں امبروز ء بستگیں اومیت
 زہریں بدواہ آنت پہ ترا قولی
 تو منی اوست ء ننگریں میران
 منی روچانی پسگ ء سولی

گلزمین انت پدء توار ترا
 جی! منی مہر ء سرچار ترا
 چم چیر گج پہ تئی راہ ء
 دامن انت دل پہ تئی سر ء ساہ ء
 مات اے لکھی نین زہیریک انت
 اچ تئی رفتن ء پرسیک انت
 بنگوئیں نرات ء تنگوئیں بچیک
 تئی وداریک، دروہی ء بندیک
 سبزگیں تل ء سرمہ بندیں کوہ
 تئی راچار شیشگیں شہو!

مک ءِ را مسک مکش، جور ءِ آسی نہ گُشت
 چراغ ءِ شپکدگ ءِ، روج ءِ حاکی نہ گُشت
 کدی بلیت منی آجوی ءِ دل ءِ دریا!!
 اے موج ءِ آہری ءِ ماہ ءِ دروری نہ گُشت
 دل ءِ دو بہر بکنت، آپشیت ءِ داغ بدنت
 پُشیں طلب کشیں عہد ءِ را چاکری نہ گُشت
 ہتم ودار! اے چلگ گوزیت پہ است، بلے
 ہتم پہ چلگ ءِ چمدار بیت کدی نہ گُشت
 ما، دل نہ وش، ہر افارگ ءِ را لیک ات "زانت"
 دل ءِ تیر کہ ءِ ہرچی گُشت روی نہ گُشت
 گُشت ہے کہ ہر عہد ءِ را گون بالاچے
 ہما کہ دژمن ءِ بدوائی ءِ بدی نہ گُشت
 عطا بجزم کہ دنیا ءِ دین ءِ سوداگر
 فقیر ءِ پیر گُشت، شاعر ءِ ولی نہ گُشت

کلکشان لستہیں گیوار گُشئے
 ماہکان شنکگیں شار گُشئے
 من ء دنیا یے گُشیت دیوانگ
 تو گُھوک ئے کہ من ء سار گُشئے
 تو نہ دیتہ منی ارس ء بچکند
 کہ دل ء زمیل ء افار گُشئے
 آس گپتہ مرو زرد ء زاناں
 روہی ء دل ء انگار گُشئے

من ء شہدادی چگرد ء چو سچک ہم نرازی
 توکہ مہراں وتی پٹن بکن ئے ماہنازی
 چو خدا گنجیں پہ بنی آدم ء سند ء بند ء
 است کسے کہ دل ء پرشتگیں بنداں سازی
 روہی گوں تئی حون تہریں اتارکان چہمی
 بام کنت گوں تئی رکانی گلاباں گوازی
 تئی آبریشمی ملکور ء سمینی ساہگ!
 منی تبدآزگیں زرد ء را کدی امبازی
 شر درائے او نصیب ء منی فیروزی نئیں سبز
 باز کرتگ ماں جہان ء تو من ء شوہازی
 بیت کدی گورگیں کلانی تہا ہم اے شاد
 پنت ء سوچاں کہ مسیتانی تہا دنت وازی

نہ، آ ماہکان، نہ اے بام ۽ راہ گداری ۽
 دل ۽ روئینہ! من ۽ کشتہ روج ۽ تہاری ۽
 منی دیم پہ دیکھی ۽، ظاہر انت ۽ درہ نہ بیت
 من ۽ چون گوں وت ۽ نرتہ تی گاری ۽
 کدی جہل بیت چو زمین، برز چو آسمان
 کہ اے زندمان انت، آپ ۽ آس ۽ ہواری ۽
 نہ رضا، اول کہ زہیت دوزہ یے، پہ گلاگ ۽
 نہ قبول جت ۽ در، پہ منت ۽ زاری ۽
 دل ۽ جنگل انت، اد ۽ راہ شون نہ رہ رسان
 اد ۽ منزل انت پہ ہماکہ ہجتہ، ساری ۽
 من ۽ کئے گشیت کہ اے شپ ترہیت ۽ سحر بیت
 من کے ۽ گشاں، من ۽ کشتہ کے، پہ، وداری ۽
 تو آ ”معناساز“ کہ عاقبت ۽ وتی گشے
 من ۽ شاد آج تو جتا کنگ تی یاری ۽

صوت

دستا نگ

ہور بگواریت، نود بشنزانے۔۔۔۔۔ سبز بہ بنت تہ ہشکین دار

چو کہ سمیلن ء، واہگ ء ذرین ء۔۔۔۔۔ بود کمت تہ ڈن ء ڈگار

سبز بہ بنت تہ ہشکین دار

گیر آراں، سبز تا کین کہیراں

عہدی عہداں کور ء زہیراں

سبزین تل ء ہارین تل ء۔۔۔۔۔ یات کنت ہر سہب ء سحر

سبز بہ بنت تہ ہشکین دار

بور سواراں، شیر شکاراں

نود شلان ء آس شہاراں

تنگہیں بچاں، مکہیں ماتاں۔۔۔۔۔ منزل منزل راہ سپار

سبز بہ بنت تہ ہشکین دار

برزء کوه تی مہرء پانگ

زیرء زمینء درء دا نگ

گوہر شنزاں، جوہر ذر نزاں۔۔۔ نیلیں زر ء مسکیفیں کشار

سبز بہ بنت تی ہشکیں دار

بیت سرء ساہگ ماہر کانی

نیاد دلء کایاں کاڑانی

گہکیر بنداں، پلن بچکنداں۔۔۔ کیت حیا لاں موج ء ملار

سبز بہ بنت تی ہشکیں دار

او	او	روچ،	او	روچ
بیا	غم	جتیں	شپاں،	سوچ
ماہے	نہ			ماہکانے
دردانی				پاسپانے
بے	تو،	اے	زندگی	پوچ
یاتانی	رگام	بے		چس
یاتانی	تام	بے		چس
عہدانی		عاقبت		موچ

پیتہ کدی نہ بیت انت
مٹگ ء تئی جتائی

پیتہ کدی نہ بیت انت

من شپ چو سیاہ تہاریں
تو ماہ ء ماہرکائی
من گرمیں روج ء بزمشاں
تو روج ء روشنائی

پیتہ کدی نہ بیت انت

مٹگ ء تئی جتائی
پیتہ کدی نہ بیت انت
تو زند ء باگ ء پلے
من پلے ء رنگ ء وشبو
تو چوکہ زلف ء مہلب
من مہرانی سیاہی

پیتہ کدی نہ بیت انت

مئیگ ءِ تئی جتائی
 پیتہ کدی نہ بیت انت
 تو مہر ءِ جان ءِ ساہ نئے
 من جان ءِ ساہاں مہر ءِ
 تو بے من ءِ نہ مانئے
 من بے ترا تباہی
 مئیگ ءِ تئی جتائی

پیتہ کدی نہ بیت انت

پیہار،	پیہار	کاڑانی	نام	ء
کاڑانی	دروہی،	دروہی،	مدام	ء
بل	بے	وفایاں،	اج	ما
جتایاں				
پیہار،	پیہار	کاڑانی	نام	ء
کیفانی	نیم	شپ،	بیتیں	میتیں
ستی	تیں	دُروپ،	بیتیں	میتیں
کیفانی	بنو	شاں،	فکراں	شموشاں
زرد	ء	پشیں	گپ،	بیتیں
میتیں				
پیہار،	پیہار	کاڑانی	نام	ء
دل	شادہاں	سر،	اندوہ	ماری
محشر	چچے	بیت،	مرک	ء
چے	ساری			
کئے	زانت	کدی	کیت،	مئے
دور	ء	باری		
کد	نود	شنزراں،	کد	ہور
گوارمی				
پیہار،	پیہار	کاڑانی	نام	ء
موجیں	حیالاں	چے	ڈرین	ء
سناں				
وش	لوزیں	طوطی،	وش	بالیں
ہنجاں				
پرما	جہاں	کہ	چہر	نہ
رنجی				
ما	پہ	جہان	ء	پرچہ
برنجان				
پیہار،	پیہار	کاڑانی	نام	ء

او، پرورش دلاں، بکش کہ شیشگاں
 مہ گند داگیں دامن ء
 بکش کہ قدح پرشتگاں ---
 گنویں ما، جہان ء کیف ء قدحاں
 نہ زرتاں پر تئی خماریں دیدگاں
 بکش کہ قدح پرشتگاں ---
 زروکیں ما، پہ وشنمائیں ماہکان
 بکندی دل کدی تہاریں جہراں
 بکش کہ قدح پرشتگاں ---
 ہدوکیں ما، پہ زلف ء رنگ ء دروشم ء
 کج انت ء دائی دمان ء ساعتاں
 بکش کہ قدح پرشتگاں ---

شنگ کن مہراں شفا ریناں
 شانک دے دیدگاں خماریناں
 یک من ء یک تئی یات ء قندیل
 ہو پہ! زند ء شپاں تہاریناں
 چچ نہ بیتیں پہ دارو ء درمان
 زہر پرچے من ء نہ چاریناں!
 من گنوکاں من ء گنوکی بس
 دُور کن ات مردماں اے ساریناں
 اے کہ دیتہ تہ آئی ء گنداں
 بل وتی قسمت ء شہاریناں

بیابیا اوخماری۔ اللہ ترا بیاری

مانشتگاں چاراں

درداں دل وء داراں

بیابیا اوخماری

کستے تئی حال وء نہ دنت

نہ روج وء شب نہ ماہکاں

مس بیقراراں، زہیر و زاراں

بیابیا اوخماری

یا تانی شب بیوار کنت

تہنا کیں زند وء گار کنت

اے ماہکانی آج دلانی

بیابیا اوخماری

کشیت اگہ موجیں صبا

کاری پد وء تئی ترا نگ وء

تئی جتائی دل وء بتائی

بیابیا اوخماری

او چراغِ کُلّانی
بانگِ بے
دلِ گنوکِ تئی عشقِ ءِ
نوں من کچنگوں کَشکِ ءِ
شامِ بوتہ پلّانی

او چراغِ کُلّانی

گارِ کنتِ تئی زیبائی
وارِ کنتِ تئی ورنائی
بندیایِ تئی ہلّانی

او چراغِ کُلّانی

نازِ پے تئی بچکنگ
نیمِ چمی ءِ گنگ
ملگانی ، شہلانی

او چراغِ کُلّانی

صفت

دستانہ ء شعراں، گوشاں، بنداں ترا صوت ء صفت
 چے بیت دگہ پہ تئی در ء مئے شاعرانی مال ء مت
 آختاں پہ شکامیں مراد، رفتاں پہ ناکامیں دلے
 بیت اے جہاں یا آ جہاں پہ ماتہ یک انت عاقبت
 بے گندگ ء چاراں ترا۔ بے مارگ ء ماراں ترا
 ایش انت منی زرد ء وفا ایش انت منی مہرانی پت
 سبز انت کہ تئی انت گلزمین شک انت کہ تئی انت گلزمین
 آس کپیت کہ ہور بیت، زانئے وتی کاران ء وت
 چے انت زمین چے آزمان چے ماہ روچ ء کلکشاں
 شات ات کہ چہ تئی قدرتاں تا زندگ ات دیوانگ ات

پتا تئیںگاں تئی مہریں دریا
 تئی رحمت کہ چو شہریں دریا
 تانکہ تئی مہرء مہیت نودی شل
 اے زمانہ چو زبہریں دریا
 اے منی کڈک ء دیپان توئے
 خرپے انت دشمن ء قہریں دریا
 شاد ء ہمراہ تئی مہر ء جوئیں
 شہد بی پکن ء زہریں دریا

چاپ بند

مست تو کلی

اے آزمان، اے زمین ءِ زماں تہار تہار
 دو دیدگ انت ءِ گُشئے ماہے کنجے ءِ درشی
 اے ماہ ءِ مست، او دیدگ کشاں گُجئے سمی؟
 جہان کڑ! بلے بس نہ کنت توار توار

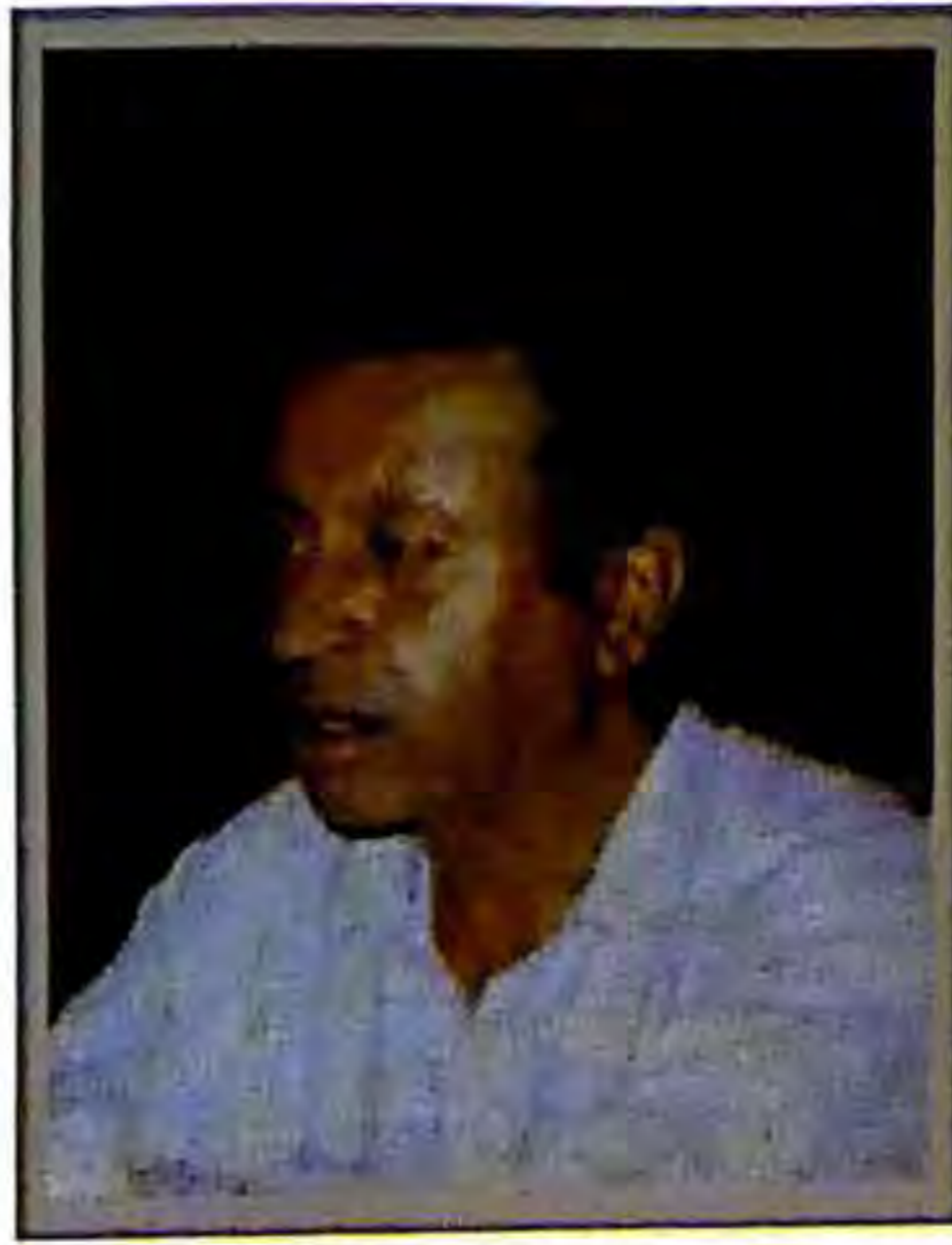
تا نہی نودانء حوالاں گیر

کہ تئی مہرانی جواب آحتہ

سک حد و ناکیں زحم جنیں نتھا

”چوڑ منی برزائیں تئی بکتہ“

عطا شاد

سنگانی سر (ترتیب) ء رست ء شاعر بوت۔ زند ء پنجاہ ء
ہشت سالانی نہیں گیریں روح نئے بیگاہ کتنگ انت۔
عطا شاد بے سر شاعری 'آزاد شاعری' بے معنی نہیں
شاعری ء مجرم انت بے رس کوش انت کہ عطا ہم شاعرے۔
شاعرے یا شاعرے نہ انت 'ایشی' ء جواب چہ عطا ء اے
کتاب ء ریت یا ایشی ء ہو ء بے ریا نہیں وحدہ بدنت کہ چہ
ہر کس ء زانت کار ترانت۔

عظمت
شد

بیت

روچ گر

عطا شاد

بلوچي اڪيڊمي ڪوئٽه

درستين حق په بلوچي اكيڏمي كوئښه

اے کتاب ۽ چه بلوچي اكيڏمي كوئښه ۽ اجازت ۽ ابید بها کنگ، هر رنگے ۽ که چاپ
بوتگ کيگان کنگ، چاپ کنگ، رجانک کنگ ۽ چهر ۽ بدل آرگ ۽ اجازت نه انت
تاوهدیکه په چوشين مقصد ۽ چه بلوچي اكيڏمي كوئښه ۽ اجازت گرگ نه بوتگ۔

کتاب ۽ نام	_____	روح گر
شاعر	_____	عطا شاد
پرنٹر	_____	قلات پريس كوئښه
اولی چاپ	_____	1996
بها	_____	120 کلدار

منو، شنو، ملو، سارو

من ءَ دنیا یے گُشیت دیوانگ
تو گنوک ئے کہ من ءَ سار گُشئے

ہمائی ناماء

ہماپہ نام میارانت، پہ گوشتنء ننگ انت

ہمہ عمر باتو قدح زدیم نہ رفت رنج خمار ما
چے قیامتے کہ نمی رسی زکنار ماہہ کنار ما

نچین

- ۱۔ دل و چول انت سرء کشتت پہ راہے 4
- ۲۔ ساہ کندن 30
- ۳۔ چو پہ ارزانی ء تائیت نہ بیت تیر منی 35
- ۴۔ وقاء نیادی 36
- ۵۔ زندہ چیزگ و مرک پہ مودگ ء آسان نہ بیت 39
- ۶۔ تو قہر ء آسمان ئے 40
- ۷۔ ”میاں استمانی گل ء بد عہدی“ 42
- ۸۔ کدی بیت من نہ زانیں منی آگہی چہ و اب ء 43
- ۹۔ راہ گوز 44
- ۱۰۔ آس وتی و گس وتی 46
- ۱۱۔ اپالو 47
- ۱۲۔ زیاد ہیں ہدوک 50
- ۱۳۔ ماں حا کاں واہرگانی باگ چینیں 51
- ۱۴۔ الماس 52
- ۱۵۔ زر شان بہ پتیں تئی سرء 55
- ۱۶۔ چومہ ساڑائیں وت ء 56

- ۱۷۔ کجلیں شام تنگجارتگ 60
- ۱۸۔ ماہنا 62
- ۱۹۔ من چو پلے ہتم چلگے پاپارکناں 65
- ۲۰۔ چہر 66
- ۲۱۔ عہدانی بیگہہ ءرا شے گون روج بیت 70
- ۲۲۔ داغاں مدے چوتون ءشگاناں مجن من ء 72
- ۲۳۔ رژن ء آشوب 74
- ۲۴۔ شے کہ بام مہ ساریت 76
- ۲۵۔ سال خدامرزی 78
- ۲۶۔ زندگیں لاش ء کفن 80
- ۲۷۔ مکند اتاں بہارگاہ ء پشین ء 83
- ۲۸۔ تن آپ 84
- ۲۹۔ انگریں زرد ء مروچی پدا پاپارکن 87
- ۳۰۔ کشتہ ولجہ ء انگارگلاب ء معنا 89
- ۳۱۔ سنگ جاہ 90
- ۳۲۔ ماہکانی ء نو دے شب تہاری ء 92
- ۳۳۔ شب چون گوزیت چون درابیت صبا ہے 94
- ۳۴۔ چشم ز بہرانت چہ فہم ء ولجہ 95
- ۳۵۔ میر، ادیرہ ء میر 97
- ۳۶۔ دل نگریت، شب ناریت 102
- ۳۷۔ روج نہ نمشے انگار دنت 108

- ۳۸۔ مئے نصیبء کہ تئی نہ ات دیدار نہ بوت 110
- ۳۹۔ بیٹگانی گلیں ساہگ 111
- ۴۰۔ وس ء بے وی 113
- ۴۱۔ پُخش بوت 115
- ۴۲۔ آساپ ء چکاس 118
- ۴۳۔ سریت 120
- ۴۴۔ کئے ماں ویران ء چراگے بالیت 124
- ۴۵۔ زرد ء مہ جیر، واہگ ء افارگ ء شמוש 125
- ۴۶۔ نہادی 127
- ۴۷۔ اوست ء سودا گراں پہ موتکے 129
- ۴۸۔ نہ منت آ کہ کدی ات 132
- ۴۹۔ تیراں وراں پہ چم ء سر 133
- ۵۰۔ جنوزان 134
- ۵۱۔ دیریں گاہریں زر ء گج وگپ انت 138
- ۵۲۔ ہوشام 140

صوت

- ۵۳۔ دو صوتی 145
- ۵۴۔ دل پہ دل انت غم پہ نصیب 148

- ۱۴۹ ۵۵۔ دل منی نالیت چو بلبل
- ۱۵۰ ۵۶۔ دل پدا پتو غمائیں بے مہر
- ۱۵۱ ۵۷۔ او منی واریں دل

صفت

- ۱۵۵ ۵۸۔ زریٹ مہرتی زیملائی سی پارا
- ۱۵۶ ۵۹۔ دلا پاں من کہتی مہرء نظر بیت
- ۱۵۷ ۶۰۔ دشمنء ارزانیء گراں کت منء

دل ۽ چول انت سرء کشتت پہ راہے

اگن کسے ۽ سید ہاشمی ۽ ہائل ۽ نیا و نصیب پیتہ تہ آئی دیتہ کہ گوں آئی ۽ مسک ۽ عنبریں ملگور، زپتیں
پوپل ۽ ہیر، شکل ۽ شیر ایرانت (بلے زباد بو ۽ ترانگ ۽ ترس ۽ کس اش دست نہ جنت) نیں اگن ماما
شات ۽ پلگدیں شاری ۽ شاہی کا پر ۽ بداراں تہ اے ہند ۽ مارا ہرچی رسیت۔

مناں، تو تے تئی زپتیں زہیراں

اے گنجیں کوڑو ۽ یک محرے بی

پہ سید ہاشمی ۽ ہائل ۽ غم گنجے بلے اتا شات ۽ آئی ۽ پلگدیں شاری ۽ ہر چیز کہ بکشے داتہ آئی ۽ کیف ۽
قدحاں اتا شات ۽ زند ۽ را بے مرگ کتہ۔ آئی داتگیں داغاں عطا شاد ۽ زند ۽ شپ ماہکان کتہ۔ سمین آئی ۽
جیگ ۽ چندن ۽ مسکاں درنزیت۔ آئی ۽ مہرانی نودانی شترنگ یک ڈرینے ماں اتا شات ۽ دل ۽ شنکینیت۔

کیف ۽ قدح گوں ہما پلگدیں شاری باتاں

زند بے مرگ باتیں ہما باری باتاں!

تئی واہگاں زہیر انت ڈروتے بہ بیت کہ سوگے

ارسانی کلکشاں تئی، داغانی ماہکاں تئی

جی باتاں منی مہ رنگ ۽ دروت ۽ احوال

کہ سمین چندن ۽ مسکاں منی جیگ ۽ درنزی

سید ہاشمی ءوتی چم پہ یک رُژنے ءداشتگ انت آرژن آئی ءہائل انت۔ کہ آئی ءکل ء چراغ بہ
بیت۔ اتاشات دی چرغ بیرہ کنت پہ وتی بُجاہ ء.....

آئی ء بُجاہ چہ سید ء بُجاہ ء چراگ تر ء آباد ترانت۔ آیوک ء اے چراگ ء وتی
ٹیو ء نہ ٹمبورینیت آ بازچی آنی ہوس ء انت۔ اتاشات چہ لسانیں گیوار ء وتی زند ء کشک ء کپیت۔ چہ
مہر ء نودانی شنزگ ء وتی دل ء ڈرینے (سنجے) شنکیہیت۔ مہلنج ء غمانی کیفاں وتی زند ء بے مرگ کنت۔
چہ مسکین سمین ء دوست ء چندن ء مسکانی بو ء گپت۔ وتی کل ء چہ دل ء داغاں رُژنا کنت۔ چہ گر میں
انبازاں ہمیشہ مرگ لوٹیت کہ پلگدیں شاری ء ”مہناکیں شار“ اوشاریں ملابس آئی ء جان ء لگنت۔ گڑا
آئی ء را چریشی ء مجتبیٰ ء ابدمانیں زندر سیت۔ آگواژگ ء پلانی سواد ء نہ روت پرچہ کہ آئی ء را وتی پل
دپ ء بو ء بساں شنکیہیت۔ ہو! کدیں بیت کہ آئی ء واہریں زرد ء ہماطوقیں گوری بہ ژنکیہیت !!

آفتاب تازہ پیدا بطن گیتی سے ہوا

آسمان ڈوبے ہوئے تاروں کا ماتم کب تلک

عطا شاد ء نوکیں مہار پہ بلوچی اولاک ء رست۔ تنگ ء پار دیم نوک کنتت، آئی ء اشترا ء را پہ سیر ء
لانٹوگ (کائے) چارینت ء کندگان پہ جی جان رند ء ء پیتہ۔ شما حال ء دیست بلوچی شاعری ء کہ
ماں تاہا پے بے اولاک ء کپتگ ات۔ بلے جی پہ گہیں شاعر اں کہ چشمیں وہداں دزگیر (مدگار) بیت
انت لکھ شکر چہ کریم ء کہ نی بلوچی شاعری ء را گواچی است۔

مئے شاعر ابید چہ (عنقا ء سید ہاشمی) گند ء بچار ء درگت ء دگرانی سرمد ء نژواران ء ورگ ء اتنت کہ
اتاشات ء شاعری ء تہا فکر ء خیال ء نوکیں راہند اڈکت۔ ء وتی دل ء گند ء بچار ء کت۔ آئی
شاعری ء توک ء نوکیں فکر جت۔ نوکیں خیال آورت۔ وتی دل ء آورتگیں نبشتانک ء حبران ء بیان کت،
آئی ء فکر ء خیال ء راہ ہم جتا ء دور ء انت۔ ماں اے کار ء بزاں وتی نوکیں ء جو انیں برز ء بلندیں خیال ء
فکر ء اے وہد ء ماں بلوچی شاعری ء گوں اتاشات کس نہ رستگ۔

منء دنیاے کشیٹ دیوانگ
تو گنوکے کہ منء سار گشئے

چو خدا باز انت پہ بنی آدم ء سند ء بند ء
است کسے کہ دل ء پڑشتہ گی س بنداں سازی

زند ء متا بہ بیت چے یاتانی چارگلن ء
ارے چے دیدگاں مئے پئے چے مہراں تئی

مہرے نہ انت تہ قہرے دوستے یاوش نیاتکے
زند ء راچوں بلوجاں دستانی ہنی آں، تئی

صد پئن مریت گڑا کیت ہتم، آرام رسیت اگن گیش بی غم
صد درد دگر من آزیناں اے درد اگن درمان نہ بی

دنیا نی خدا یے جوڑ پیتہ
منی ہر کرتگیں نیکی گناہے

تئی واہگ ء زہیر انت ڈروتے بہ بیت کہ سوگے
ارسانی کلکشاں تئی، داغانی ماہکاں تئی

است کسے کہ دل و پرشتگیس بنداں سازی..... زندہ متا دید گانی ار سے و مہپرائی پلے، منی ہر
 کرتگیں نیکی گنا ہے۔ تو بکند گشے فکر و تیار چہ بچک و کائینت دگہ من چہ بکشاں۔ چرے شعراں شاموت
 اتاشات و خیال و فکر و دوری و بلندی و سر پد بیت کن ات اگن اشانی تو صیف و بکناں تہ ہما ساہت
 کیت کہ یکے روج و نیم روج بگو شیت اے و ہد و روج انت شپ نہ انت۔ اے گل ہما گپ انت کہ شاعر
 ووت گند و بچار کتہ و در گیتلگ انت۔ اے ہم حبرے اے ہم شعرے کہ:

جدائی تئی من و را گار کنئیں

من و چہ ہر کس و بیزار کنئیں

پشیں مردم است کہ اے خبر و کت نہ کنت۔ کہ جدائی من و گار کنت منی دل و اے وڑیں شعری پر
 بندوک و شاعر بیگ نہ لوٹیت اشی و یک موٹر پہک کنو کے (کلینزے) ہم گشت کنت اے حبر و ایوک و
 یک کو آسیں شاعرے گشت کنت کہ:

مہرے نہ انت تہ قہرے

دوستے یا و شنیا تگے

زند و را چوں بلوجاں

دستانی ہئی آں تئی،

(WAISDUTON) گشیت کہ ”شاعری بنی آدم و ہدوک و ہوشامے کہ پہ ”شریں رنگ“ ”جمال
 جذبہ“ و حاترا بہ بیت سہرا کنوک انت آئی زبان ہنچو بہ بیت کہ گشے چہ دل و جہلانک و لہڑانی تہا بہ بیت و
 آزمان و تہاز میل بہ بیت۔“

اے دنیا و توک و پشیں کسے نیست کہ آئی و شرر رنگ و براہ داریں چیز دوست نہ بیت ہر کسی دل و

(Aesthetic sensativity) است ہر کس پہ شریں رنگ و رند و انت و شوہازے کنگ و

انت، ہے شوہاز و اتاشات و چئی یے و دی کتہ و آوتی و دی کتگیں چئی و تو صیف و ماں و تی شاعری و

کنت اے ہندء ما چاریں کہ آئی چے ودی کتہ بزان آئی ء شاعری ء لاپ ء جمالیاتی حس تاں چہ حد ء
انت اے جہل ء شعرایشی ء وت پد رکعت۔

تئی رکائی یا قوتاں نہ کرزاں
منی بخت ء کدی مہکائی یے بیت
کدی شہمنت تئی شار ء ستارہ؟
منی بخت ء کدی زرشانی یے بیت

او منی ماہ! چو جوہان ء ترا انبازاں
شنگ مہکانیں سری ء کہ شہاری باتاں
وش نصیب انت کہ گت پک گلابیں رکاں
شالہ مادی چو سمین ء تئی چاری باتاں

تئی ملگ کہ سرپنت پل ماں بہشتی کوشاں
تئی لڈگ کہ دل ء گواڑگ ء سر بار کناں

ماں انبازاں من ء تو گیر کائے
ماں جوہان ء اگن ڈرپشیت ماہے

۷. ماں جوہان ء آگن درپشیت ماہے۔ چرے شعراں شماوت ہلکٹ کتہ کہ اتاشات ء شاعری
 ء جمالیاتی حسن چنکرگ انت... بکند کہ رکانی یاقوتتاں نہ کرزان ء پدء اے یاقوتانی بارو ء گشتہ کہ ماں
 بخت ء ماہکانی کارنت۔ اے حبر کہ رکانی یاقوت ماہکانی آورت کنت آوانی مزنین تو صیف یے۔ شارء
 ستارہانی شہمگ ء زرد ء زرشانی بیت۔ دوست ء رامہ گوشگ ء چو جوہان ء آئی ء انبازگ ء پد اشنگ
 ”مہکانیں سری“ ء یا بکند کہ تئی ملگ کہ نر پنت یلک ماں ”بہشتی کوشاں“ دوست ء ملگ پہ دلاں ہنچو کہ
 کوش پہ پلاں انچائیں کوش ہم نہ بہشتی کوش، یا ماہ ء ماں جوہان ء گندگ ء انبازاں گیر آرگ۔ اے شاعری
 ء تہا مردم جمالیاتی حس ء تام گپت ء بخت؟

اتاشات ء شاعری ء دگہ جوانی یے ”شدت احساس“ انت۔

(Feeling and Sensation) ہرچہ مردے کہ دلے داریت آئی ء توک ء احساس ء
 حس الہم ء است۔ حواس مردم ء رادری چی آئی (خارجی اشیاء) زانت ء دینت چو کہ ہر کس زانت، چک
 ء مرگ ء مات ء درد بیت۔ دوست ء جنائی مردم ء توریت..... احساس ء چہ اے زانگ بیت کہ یک
 چی یے یا یک دردے یک مردے (یک خاص مردے) ء راچوں مانکپیت ہے چی ء را ”اندری
 مارگ“ (داخلیت) گوشنت۔ ء شاعری اندری دردانی درانگاز کنگ ء نام انت۔ اتاشات ء شاعری
 احساس ء پڑ انت ء شدت احساس ء دندشان انت۔ احساس ء چولانی مستی چہ اے شعراں زانگ بیت کہ

مکند اتوں بہار گاہ ء چشین ء

دلاپوں من کہ ویراندانی یے بی

واہگاں بل پہ قدحیں چماں

زرد ء ہوشام تاں کجا رستگ

من مرتگاں کہ من ء وشی ء نم ء کشتہ
پہ چلکی ہتم ء سٹکگیس کشاراں من

من چو پٹن ء ہتم ء چلگ ء پاپار کناں
چو سمین ء ماں لواریں غماں افار کناں

تو نہ دیتہ منی ارس ء بچکند
کہ دل ء زمیل ء افار گشتے

پہ تئی خاطر ء اے سوچنیں پیکور چہ انت
مامیاریاں، میاریاں، میاری باتاں

من ء چہ بے وسیں دل، دل ء چہ واراں من
خدا! اے داتگیں زند ء بہ برکہ گاراں من

انبازین تراکہ منی ساہ در بیت
ارواہ دنت پدء تئی شار ء کفن من ء

اے برزء شعر کہ شہاوت انت۔ شہاوت زانت کہ اشانی تہا چہ پیم احساس ء زور انت۔ چریشاں
شاعر ء دل ء اندری حال (داخلی کیفیت) درابیت۔ ادء آبہار گاہ ء پہ ویراندانی ء مستاگے زانت آئی ء

دل بہار گاہ و بیزار انت اے بندے کہ ”زردے ہو شام تاں کجار سنگ“ آئی سو گہی چولانی پری و حال و دنت۔
 و پدا اولی بندے“ واہگاں بل پہ قد حیں چماں ایشی و چدے کیشتر کنت۔

”پہ چلگی ہتم و سنگیں کشاراں من“ اے یک راستیں و اہمیں سو گہی یے (حقیقی احساس)، بلے سہرا
 کنگ و وڑ جتا و نوک انت۔ وشی و غم ہر کس و کار کنت چو کہ من و حال رسیت کہ منی دوستے کیت من و
 باز وشی بیت و سکیں وشی من و بے آرام کنت۔

ہے وڑ اداء شاعر و گشتہ کہ من و بہار و امیت ماں تبگو ات و پرنیت۔ بزاں سیت و زیان دنت“
 چو سمین و ماں لواریں غماں افار کناں“ اے حبر کہ تو نہ دیستہ منی ارس و بچکند“ اے غم کہ من و چاڑ دینت
 من اے غماں چوں پہ وشی وراں۔ اداء افار یا آہ و رادل و زیمیل گشتہ۔ پہ دوست و خاترا ہرچ حبر
 سنگ۔ پیکور چہ انت؟ پہ شری بچارے پدا ایش کہ ”میاریاں میاری باتاں“۔

چرائی و دل و بے وسی و دل و چہ آئی و واری آئی پڑیں احساس و حال و دنت۔ خدا! اے داتگیں
 زند و بہ بر، داتگیں زند و لوز و بچارے تہ مردم زانت کہ آچون چہ اے زند و بیزار و پھری انت۔ چہ انباز و
 ساہ و در آہگ و شمار و دامن و لگگ و ارواہ و آہگ و مردم کجام گپ و بکنت چریشان اتاشات و شاعری
 و تہا اندری و رد و بیگ و کیاس و مردم کت کنت ہے شاعری و جوانی انت چہ ہمیشی و شاعر و ورائیں
 یات و تی رنگ و در ابیت دگہ چہ یے کہ شاعری و جوانی گوشگ بیت آماں شاعر و شعر و غزلانی تہا خیال
 و ہواریں (وحدت تاثر) اثر انت۔ اے جی ہم شاعر و اندری ہال و سہرا کنت ما سید ہاشمی و بار و و گشتہ
 کہ آئی و غزلانی تہا خیال و ہمدستی است ہے جی اتاشات و غزلانی مزینیں سپت انت۔ آئی و غزلانی
 ہر یک شعر دگہ معنا و دگہ خیالے بلے و رستیں غزل و وڑ یک انت چہ غزل و عوت زانگ بیت۔

نیم شہی پاساں من دل و اومان کناں
 بے تر ہیں دردان و مزن جی و جاں کناں

چے دگہ تئی عشق ء فقیرانی مال ء مت
اے وتی ارساں تئی سر ء زرشان کناں

چہ تئی عشق ء داتگیں زیم ء آزگ ء
گوں وتی بدواہاں رواں دیوان کناں

صد براں زہران وراں انگت زندگاں
تئی زہیر وارنگ زندگیں مرکان کناں

بے وسیں زند ء بے وسیں بخت ء چے گناہ
ماگنوکاں کہ زیادہ نیں ارمان کناں

اے نوا زندانت او منی شاتیں ہمبلو!
وت وت ء گریواں وت وت ء وشان کناں

بکند ات اے غزل ء تھا چو زیمیل است۔ سر ء چہ پاد ء چوں برابر ء ہمدست ہم اثر انت۔ اگن چو
بچارے تہ ہر یک شعرے ء جتا نیں ء دگہ حبر یے گوشگ بیتہ۔ بلے چو نظم ء وڑ ء (وحدت تاثر) است
گشے یکیں گپ ء وڑ وڑ ء جنت مطلب ء حبر یے یک انت.....

مردم کہ حبر کنت ء یک چئی یے ء تو صیف ء کنت گڑا آہے چئی ء دگہ چئی یے ء چہرگ ء ڈروشم ء
دنت ء آئی ء جو انی ء حبر ء کنت چو کہ اے چوسنگ ء سک انت اے آپ انت ء رچیت ڈروشم ء چہرگ

تاں مہ بیت کس وتی مطلب ء سہراکت نہ کنت ء شاعری و بے چہرگ ء ہج نہ بیت۔ دنیا ء مز نہیں کو اس
 چہر ء شاعری ء جلوہ ء براہ گوشتت ، بلوچی غزل گوشتیں شاعرانی تہا سید ہاشمی کم چہرگ آورتہ۔ عنقا ء چہ
 سید ہاشمی ء گیشتر ء اتاشات ء چہ دُرستاں گیشتر چہرگ (تشبیہہ) آورتہ۔ ما ایشی ء گشت کناں کہ اتاشات
 ء شاعری گل چہرگی شاعری یے بزاں چشیں غزل اتاشات ء نیست کہ آئی ء توک ء چہرگ نیا ورتہ چہرے
 شعراں وت پدربیت۔

روہی بیت کہ سرپنیں تئی گل رنگیں انارک
 کجلیت شپ کہ تئی بیک شفاری باتاں

سمین دابے ء ڈول ء شکوست نیم شپاں
 خدا ء ساہگ ء چو تپتگیں لواراں من

تئی ابریشمی ملگور ء سمینی ساہگ
 منی تبد آزیگیں زرد ء را کدی انباری

تئی واہگ ء زہیر انت دروے بہ بیت کہ سوگے
 ارسانی کلکشاں تئی داغانی ماہکاں تئی

چو تئی یات من ء کئیت غمانی موجاں
 چوکہ ارے پہ قراری چہ انارکاں کنزی

کلکشاں لسیں گیوار گُشنے
ماہکاں شنتکسین شار گُشنے

روہی بیت کہ سرپنتیس تئی گل رنگین انارک۔ اے چہرگ ء خیال کن ات اندری درد ء
(داخلیت) شاعر ء ہمے نشانی انت شے مرید گُشیت کہ:

حانی چہ ماہ ء شرتر انت کہ

ماہ ء غبارے مان وپ انت

چونائیں شاعر (عام شاعر) گوشت کہ آوانی دوست چوماہ ء شرانت سید ہاشمی ء اے چہرگ ء مٹ
نیست کہ ”ایر دنتیں شپ جتائی ء چومرگ ء پزیشگ ء“ جتائی ء شپ ء رامرگ ء پزیشگ گوشتگ شاعری
ء جوانی انت بلے اتاشات ء وتی جتائیں رنگ چوش کتہ کہ گُشیت روہی (شفق ء سرخی) چہ دوست ء
سہریں انارکائی رنگ ء شنگ بیت۔

تئی آبریشمی ملکور ء سمینی ساہگ

منی تبد آزگیں زرد ء را کدی انبازی

واجہ عنقا ء اے شعر ء بکند کہ

تانہ شنزنت مئے سرء تئی ششتکسین بیکانی نود

بنت مئے زند ء گلاب ء تازہ تاک ء ہن کجا

اے شعر ہرچ پیم کہ بگوشے ہما ڈول ء جو ان انت۔ واجہ عنقا ء اتاشات ء اے مٹی نہیں شعر انت۔
آہند ء سمینی ساہگ ء تبد آزگیں زرد ء انبازگ ء اے ہند ء ششتکسین بیکانی نود ء زند ء گلاب ء تاکانی
سبزینگ۔ بلے پہ چہرگ ء نہر ء بچارے۔ گڑ امر دم تبد آزگیں زرد، دومی چہرگ ء آئی ء گیشیں تلے گندگ
ء کیت زند ء گلاب سک جو ان انت، بلے عاشق ء زرد ء تبد آزگ گوشتگ گوں آئی ء جو ان وپ کپیت۔
ہمے ڈول ء پتکسین لواراں مس اتاشات چوش نہ گُشیت کہ مہلنج ء لسیں گیوار چو کلکشان انت۔ آگُشیت

کلکشان چولسئیں گیوارء انت ہے وڑء ماہکان شنکلیں شارگشے چوش کہ اتاشات ء شاعری ء سجائیں
راہند نوکیں انت، ہے وڑء آئی ء چہرگ دی نوکیں چہرگ انت۔

چوش کہ کلکشان، سمین، ماہکان، روہی ء دگہ ہنچیں، اتاشات ء بلوچی شاعری ء راجوانیں خیال،
نوکیں طرز، نوکیں راہند، نوکیں چہرگ ء دگہ چی آئی دینگ ء ابید بلوچی زبان ء تہا ہنچیں لوز ہم باز
آورتگ۔ کہ آلوزنوں ماں شاعری ء باز کارء کاہنت چہر ایاں نوکیں شاعروتی شعراں براہ دارکت کہت
چو کہ، سمین، مسکیں سمین، روہی، کلکشاں، مسکین ڈگار، تنگو، ہنی رجیں گور بام ہنی نیں بام، زرد ء ہو شام،
غمانی موج، بے وسیں زند، سچکانیں خیال، آزدیں نصیب، واہریں زرد، لہمیں غم، گواڑگ، ہتم ء باز
پشیں دگہ جلوہ ناکیں لوز کہ بلوچی شاعری ء جلوہ ناک ء براہدارکت کہت، اتاشات ء اے کارانی
بلوچی ادب ء شاعری دائم منت وارانٹ منی خیال ء تاں اے ساعت ء ہمنچوک کہ اتاشات ء پہ بلوچی
شاعری ء کتہ۔ دگہ کس ء نہ کتہ۔

اتاشات ء وانوک اے زنگ ء جعت کہ آئی ء شعراں کس سرپد نہ بیت۔ باز گران انت آوانی
معنا۔ ایشی ء پتوئی۔ ایس۔ ایلیٹ چوش دنت کہ آشاعری ء کہ چونائیں مردم سرپد بہ بیت آشاعری
یے نہ انت آگپ نوک نہ انت“ شیلے گوشت کہ ”شاعر چہ کلیں مردماں زانوگر ء کوآس ترانت“ اگن آئی ء
گپ ء حبراں ہمک سرپد نہ بیت، نہ اے حیرانی ء حبرے نہ انت“ جان رسکن گوشت کہ ”تواگن
زانتکاریں نوشتہ کنوکے ء چی ء وانگ ء روئے گڑا وتی زانت ء فہم ء کوڈال ء ٹیکماں ہنچو
تیزکن۔ کہ گشے توکوہ ء توک ء سہر ء طلاہ ء پٹگ ء روگ ء۔ وانوک ء اگہ سرپد نہ بنت
ایشی ء گناہ شاعر ء سرء نہ انت۔

لوزانک (ادب) زند ء شرگداری (تنقید) انت تری پہ شاعری یا پہ روانک (نثر) ہمیشہ چہ ہریک
شاعرے یاردانکارے ء ماہے اُمیت ء داروں کہ آراجی زند ء جو انیں منزل ء پہ الس ء رہ دربری ء
بکنت۔ ء راجی بدیں دودانی حرابی ء مردمان ء بڈس ایت۔ اگن ماشاعر ء معنا ء بچاراں تہ اشی ء معنا

انت ہما مردم کہ گہہ ء بد ء ڈس ء زوت تر ء گیشتر ماریت اے لوز ء ہنڈال عربی ء لوز شعر انت۔ کہ ایشی ء
معنا زوت تر و پیر تر ماروک انت چوکہ ”شیلے“ Shelley ء گوشتہ شاعر وتی چپ ء چاگرد ء زانتکار ء
کو آستریں مردم انت“ ء اگن شاعر گشیت کہ من شاعرے آں گڑا آئی ء اے کیلو پڑکنگ لوٹیت ء
شاعری اگن چوکہ میتھیو آرنلڈ ء گوشتن ء ”زند ء شرگداری انت“ تہ آشاعری باید انت ہنچو بہ بیت کہ
آہا و ہد ء زند ء گناں (تقاضا) بکپت ء شاعری وتی و ہد ء یا اگن پہ مجھی زند ء انت تہ مجھی زند ء راہا چیزاں
بدنت کہ آئی ء پکار بنت ہر و ہد ء او ہر ز مانگ ء شاعر وتی ہما و ہد ء گپ ء جنت۔ اے آئی ء وتی تجربت ء
چم دیست ء پکائی ہنچوک بیت کہ آئی ء و ہد ء آئی ء راد اتگ..... شیرین، خسرو پرویز ء جدائی ء درد ء
ماریت آیوک ء ہے گپ ء زانت آئی ء دوست چرائی جتا انت۔ آہے جدائی ء داتگیں درد ء زنگ ء جنت
آزہر انت کہ جدائی ء شپ ء پاس پر چہ زوت نہ گوزنت۔ ء مرغ چی ء زوت بانگ نہ دینت مرچی
مردمان ء زند ء گیشتر تجربت است۔ ہمیشہ مرچی نیں شاعری ء دامن پراہ تر انت۔ اے لچہ (نظم)
”دل گریت ء شپ ناریت“ (کہ ایشی ء گپ ء جنگ ء آں) ء گوں شیرین ء ہما گپاں کہ شیرین پہ وتی
دوست ء جتائی ء غم ء گشتگ انت ہمدپ بکناں تہ ماہلکٹ کت کناں کہ آو ہد ء تجربت چے پیتہ ء نین چے
انت۔ آدی یک شپے ء گپ انت دوست چہ دوست ء جتا انت۔ آزہر انت کہ مرغ چی ء بانگ نہ دنت
چیاروچ نہ بیت۔ اے ہم شپے ء گپ انت، بلے اے مرچی نیں شاعر گیشتر تجربت داریت آدر دانی شا
تنگیں سردست ء گندیت لچ ء کم نیادی ء گندیت جنیں زہنگی ء بے وسی ء درد ء ماریت.... اچھ ء (گریہ
کردن شیرین در فراق خسرو پرویز) پہنات ء اے لچہ (دل گریت ء شپ ناریت) ء ”شپے تاریکتر
از سوگ عزیزاں“ اے دی ”دل گریت ء شپ ناریت“ ”من وتی قصہ خشک ء دراج کت من ء
اتاشات ء لچہ ”دل گریت ء شپ ناریت“ ء بارو ء ثران کنگی ات۔ اتاشات گوں شاما گلاں درستی انت۔
آہا شاعر انت کہ آئی ء رامرچی نیں شاعری ء دنیا ء باغی گشگ بیت۔ اتاشات بلوچی شاعری ء ہما صید
انت کہ وتی نگور دیم ء آئی ء پاد پچ نہ بیت ہمیشہ آ باز دیریں چرا گجاہ چاریت۔ اے آئی ء تہردی انت۔ ”دل

گریت شپ ناریت“ چہ عطا شاد و جوانیں لچھاں (آزاتیں نظماں) یکے۔ اگن آجوتی لچہ و مانا اے بہ بیت
کہ آئی تہا شعری گٹ گرگ نہ بیتگ انت تہ من اے لچہ و را آجوتی لچہ کشگ ووت کم شرف باں..... پر چا کہ
شعری گٹ ایش انت کہ لچہ و تنگ (بحر) بہ بیت زیل بام و سر و زمیل بہ بیت و خیال و یکی (وحدت تاثر)
بہ بیت۔ و اے جہمین حبر ماں اے لچہ و است انت۔ ہمیشہ اے وڑیں لچہ و آجو (آزات) کشگ ووت و را
پراگ انت۔

”دل گریت و شپ ناریت“۔ یک کسما نکے (ڈرامہ) بلے اے لچہ و کسما نک و درستیں گٹ گرگ
بیتگ انت۔

اتاشات و پلانی ہشکلیں پن و شپا نک ہم کسما نک لچہ انت پلانی ہشکلیں پن و شپا نک بن و گرتا سر و
رون تچکائی و۔ ”دل گریت و شپ ناریت“ چہ توک و بنگیج بیت پدا پشت و روت و پدا چنبال (نقطہ
عروج) و ریت و باز و انیں وڑے و کیت و کثیت۔

خیال نیگی و بچارے اے لچہ بے دروریں لچہ یے۔ ایشی مانا و خیال و پہنات سک پراہ انت اے لچہ
و نبی آدم و ”واہگی او مان“ و دلی ارمان است انت۔ و اے ہما چیز انت کہ اے لچہ و ابدمان و نمیران
کعت۔ دومی گپ ایش انت راجی زند و زورا کی و مردم و بے وسی و احوال باز جوانی و جنگ۔ و دگ
حبرے شاعر و چپ و چا گرد و بدیں دودانی حرابی و گندگی و گلگ انت۔ لچہ بنگیج بیت چہ ہنچیں حبرے و کہ
شاعری و سکی و سوری کشگ و تجربت و آئی چم دیست و پکائی انت۔ و پرے گپ و شاعر و تجربت، ہنچو
پکا انت کہ آے دگراں منینت کنت۔

دل گریت و شپ ناریت

ما چو کہ استار و شپ و پاہار

روح و متکلیں ارمان

زند و بامسارانی پشومانی!!

اے گپ ء اے کسمانک ء مردینی آواز ہما و ہد ء جنت کہ آئی تجربت پختہ بیت۔ ہے آواز یک
برے چوش اشکنگ بیت۔

زندائے چراغ ء مرتکین وٹ انت۔

کہ مہر ء سوزمان ء آچش ء بالیت ء گنجیں واہرگانی ذکر میں حونان دیر جلیت ء ابد مانیت
..... مرک انت..... واہگ ء مہر ء جتائی

واہگ ء زگر میں نشانی تہ منوں مہر ء بزاں“

ء اے و ہد ء آئی ء دیم ء نندوک آئی ء اے بے سر میں حبراں سر پد نہ بیت۔ آئی ء دل ء اے

شاعرے، وتی ہیل ء پدا اے وڑین ثران کنت گشیت ”ماپوہ نباں

تو شاعرے تے، شاعری ثران کنتے باریں دگہ شعرے بکش؟“

اے گالوار ہما کس بیگ ات۔ کہ اے زند ء رنگ راہاں نہ کپتگ ات بلے ہر چنت ء کہ زند ء واد آپ آئی ء
پشتنت آئی ء نک (حلق) جور بیت۔

آئی ء تجربت پکا ء الم بیت۔ گڑا آسر پد بیان بیت آہما چری نیں ء گنوکی ثرانان وتی سر ء وت سر پد

بیت۔ دُرتیں چیز آئی ء دیم ء پد ربت دگہ باری یے آوت گشیت۔

سے سال پڑیں گوستگ انت پہ ہنچشی، مرچی مرو“

”زانے منی اے دز نشانی ء ودار ء سکی ء

ہلائیں شپ تیر نہ بنت

وابانی گنجان تے من ء بہرے بدے

ارسی مہ ہیں!؟

اے بے وی پتا جنین زہگاں چومرگ ء پزیشنگ انت“

وہدے اے درتیں حبراں آوانی سر ء گوزنت۔ آوانی زند ء زانت ء یک الٹی ء پکائی یے کیت۔ گڑا ہردو

ہے گپ ء پہ سدک ء دل ستک گشت کہ:

”ماچو کہ استارء شپء پاہار

روحء متنگیں ارمان

زندء بامسارانی پشومانی“

اے لچہء مادو پیمء چکا ساں۔ یکے پہ مانا ء حوال (موضوع) ء دومی پہ پر بند..... چونائی ء شاعر یا
ردانکار زندء لبے گرنٹ ء آئی ء سرء شعر یا آزمانک بنشتہ کثت ء اے ہم راست انت لچہء یا آزمانک ء
در آگ (پیلو بیگ) ء ہمچک بس انت۔ بلے پہ یک کو آسیں شاعرے یار داندکارے ء بنی آدم ء زندء
سجائیں گواش ء پل ء کنگ ہم گران نہ انت، اے حمر حق انت کہ ہمالچہ ء آزمانک کہ آوانی تہا بنی آدم زند
ء یک لنبکے گپتہ ہم در آتگ ء ستر کار انت۔ ء ہے شر تریں لوزانکی چی گوشگ بنت.....

انگریزی ء مز نائیں شاعر (WORDS WORTH) ء لچہ
(SOLITRY-REAPER) ء احوال“ ایش انت کہ یک جنکے ڈگار ء رُنگ ء انت۔ آئی ء صحب
ء ندارہ باز دوست بیت آوش و ش ء گوں زبیل ء صوت جنت اے صحب ء ندارہ باز جلوہ ناک انت آئی ء
راباز دوست بنت۔ بلے آپرے ء ندارہ ء دیراں جل ات نہ کنت۔۔ پرچا کہ دگہ کار آئی ء باز انت پے
حمر ء اے لچہ پیلو انت ء در آتگ ء باز جوانیں لچہ یے گوشگ بیت۔ ن، م راشد ء لچہ ”میں اسے واقف
الفت نہ کروں“ کئے ء نہ اشکتہ اے لچہ ء احوال (بنکپ) ایش انت۔ مہر ء جنجال سک گران انت۔ اشی
ء جور ء ہر کس وارت سر لیت۔ فیض ء نامی نیں لچہ ”مجھ سے پہلی سی محبت میرے محبوب نہ مانگ“
ہم یک گتے جنت۔

میں نے سمجھا تھا کہ تو ہے تو درخشاں ہے حیات
تیرا غم ہے تو غم دھر کا جھگڑا کیا ہے
انگنت صدیوں کے تاریک بہیمانہ طلسم
ریشم و اطلس و کنوَاب میں بُوائے ہوئے

جا بجا بکتے ہوئے کوچہ و بازار میں جسم
 خاک میں بکھرے ہوئے خون میں نہلائے ہوئے
 لوٹ جاتی ہے ادھر کو بھی نظر کیا کیجئے
 اب بھی دلکش ہے ترا حسن مگر کیا کیجئے
 اور بھی دکھ ہیں زمانے میں محبت کے سوا“

نیں اگن ما اے لچے ”دل گریت ء شپ ناریت“ ء بچاراں تہ اے لچے ء بنی آدم ء سجا نہیں زند چپ ء
 چاگردکتہ۔ بنی آدم ء واہگی او مان۔ دلی ارمان، واہگ ء گٹ گیری ء آسر پہ وت پر اموکیں سکین بنی آدم ء
 مردینی یا جنینی واہگ (جنسی خواہش) ء اے واہگ ء وت پہ سہڑگ ء سر ء شاہ کشگ ء ڈیہہ ء غم، اے لچے
 ء احوال انت لچے ء سرتا سر ء نوشتہ کناں۔

دل گریت ء شپ ناریت

ما، چو کہ استار ء شپ ء پاہار

روح ء متگیں ارمان

زند ء بامسارانی پشتومانی

زیبائی ء ندروں

زیبائی ء ندروں بلے

زیبائی ء زانت ء بزانتیں ڈریکتیں

دل مانگیں لہڑانی ورنائی

کہ ماں غم داتگیں درد ء، ودار آزر دگین پاساں

نہ سہڑ بیت، تلو سیت چوانگریں زرد ء غم ء آساں

کہ سالیں ساعتانی زند آسارتیں سکین ء،

کے جنیں زہکیں دل ء پُرسیت؟

ء کئے تاں کد دل ء داریت

دل گریت ء شپ ناریت

دل گریت ء شپ ناریت

کہ اے عاشق تہی اے واہگ ء دلمانگی گراں انت

بکند کہ بے وسی ء بے وفائی چوں ماں شاگیں کا پر ء ماہیں جنک ء

گر میں امبازاں زریت

(تہی دلگیریں یا توں پہل کنت)

اے خمار چم ء ہتم بوئیں بدن

پہ کتر ہے تہ واہگانی گواڑگاں ساریت

اے کوہنیں شراب

پہ یک دمانے تہی غم ء سوز مان ء تہی مہر ء خمار ء گار کنت

بے سار کنت

بل کہ تہی شتر رنگی ء رب ء قلم نستہ

بلے یک ساعتے پہ ساعتے

صد بے تر ہیں پاساں تر ہیبت

بے وفائی ء بہ بیت،

واک ء وس ء

حزیں گرونا کی نہ بیت
 بیالذت ء شہدیں شراب
 بیاگر میں امباز ء زہیری پیچ ء کتاب
 بیامہ لقا ء گونگ ء مہ رنگ داب
 یک کتر ہے لوٹاں تئی عمر ء گرونا کیس درء
 دل گریت ء شپ ناریت
 جنڈکن سری ء او جنک
 اے نوک باہندیں گناہاں مانپوش
 آماہکاں گوناپ ء ترانگ داغ دنت
 روج ایرلہ انت
 روج ایرلہ ء اے سہرنا کیس قدح ء گندیں
 کہ لرزیت منی مہر ء اول دانک ء ماں پیناریں زبان
 تئی ہدوک ء نوک ورنائی ء من ء گیریت
 تئی لاڑ ء کسانسالی
 چوہلک ء تون ء پیکوراں
 منی زیمیں دل ء نقشیت
 زنداے چراغ ء مرتگیں وٹ انت
 کہ مہر ء سوزمان ء آچش ء بالیت ء گنجیں واہگانی زگریں حوناں دیرجلیت ء ابدمانیت
 مرگ انت واہگ ء مہر ء جتائی
 واہگ ء زگریں نشانی تہ منوں

مہرء بزاں؟

”ماپوہ نباں“

تو شاعرے شاعری تیران کنئے

باریں دگہ شعرے بکش

سہ سال پڑیں گو سنگ انت پہ ہنچشی، مرچی مرو

زانے منی اے دزنشانیء و دارء سکیء

الائیں شب تیر نہ بنت

وابانی گنجانے منء بہرے بدئے

ارسی مہ بییں“

اے بے وسی پمنا جنین زہگاں چو مرگء پزیشنگ انت

اے روج ایرلہ ہر روج پہ در دیں دلء زیم آزگی کاریت“

دل گریت ء شب ناریت

کہ اے عاشق تہی، اے واہگ ء دلمانگی گران انت

بکند امیت ء بے سیتیں سکین

کس پہ وتی پراگ ء اے تلوسیں درو ء دے آرام دنت

زرد ء دگہ حونا کین ڈرینے جاہ دنت

تامور بیت دیدانی نیلین آ زمان

”وشنام! جلگہ مکہیں

وشنام! جورین وشین کانی

وتیگانی

درآمدستی و آوار

گندے وتی لج و منی مہر و میار و نیادی و

”دوشی انا گاہ و ہلک کپنت کئی خون، کئے بوت جون

ماں اطلس و آبریشماں، تاں بزرگ و واریں دل ات

اوگار بوت

تاں بلک و یکیں نو اسگ بوت، میر و مرکب و نالانی دیم حونی

روچے گوے رسوائیں زند و چنت برمن تو مراں،

اے مئے قدیمیں واہگانی بندرانت

چو کہ گشے بیچ مرگیں مات و دل انت

سدنکر انت

ماں سیہ شپیں روچاں منی نابودی و او مان

تئی بنامی و ترس و گمان

ڈیہہ و غم و جان و غم و ہلک و شگان

کئے تنکد و مہنو! گوں زمیں زرد و ارسیں چم

او سالیں ساعتانی غم پہ بامی انکراں داریت

دل گریت و شپ ناریت

ما چو کہ استار و شپ و پاہار

اے لچہ ہے گپ و احوال دمیگ پیتہ۔ اے بنی آدم و محبتی ہیل (NATURE) انت۔

اے خمارچم و ہتم بونیں بدن
 پہ کتر ہے تہ واہگانی گواڑگاں ساریت
 اے کوہنیں شراب
 پہ یک دمانے تی غم و سوزمان و تی مہر و خماراں
 گار کنت

بے سار کنت

مردم و واہگانی سہڑگ و بنجاہ و بنجل یکے بیت واہگ و تی بنجاہ و رونت اے پہ دروغیں سکین زوت
 پدر بیت۔ ہے گواچن ماں اے لچہ و دی پیش دارگ پیتہ
 جنڈکن سیری و او جنک

آماہکاں گوناپ و ترانگ داگ دنت

شما دیست کہ اد و ایشی و تی دل و مردینی واہگانی سہڑینگ و ہر چیزے کہ و تی دیم و ایرکت آگواتاں
 گوتک۔ آئی و دروغ پدر بیت ایشی و مثال ایش انت کہ یک ماتے بیج مرتگ آئی و دل زیم انت۔
 آدگہ چکے کہ آئی و ہائی و مرتگیں چک و چہرگ و جنت گندیت۔ آلوٹیت کہ پہ و تی بیج و تنگویں و روشم و
 و تی دل و و ش بکنت۔ اگن آیک برے پہ گونکی ہماچک و گلایش کنت۔ بلے پدا ہما ساعت و آاے ہبر
 و ماریت کہ چریشی و آئی و غم بہرنہ بنت آہنچو پیلہ و دنت۔ و اے و روشم آئی و دروغ و چیلاناں زیادہ
 کنت۔ اے حقیں حبرے ماں اے لچہ و پہ جوانی جنگ پیتہ۔ آماہکان گوناپ و ترانگ داگ دنت“ و
 اے ہم ہے گپ انت۔

بکند، امیت و بے سیتیں سکین و
 کس پہ و تی پراگ و
 روج و و متگیں ارمان

زند ء بامسارانی پشومانی
 دل گریت ء شپ ناریت
 دل گریت ء شپ ناریت
 دل گریت ء شپ ناریت

مردم اگن بنی آدم ء دل دل جند (نفسیات) ء بچاریت تہ بنی آدم ء واہگی او مانان سر پد بیت۔ گہترین ء
 شتر ترین چیز مردم ء طلب انت۔ مردم پہ وتی سہڑینگ ء تچ ء تاگ ء انت..... نین کہ اے سہڑگ بنی
 آدم ء زند ء طلب انت تہ آہر جا ء ہر کجا ہمیشی ء تچیت پرے کار ء آ باز ساعت گندیت..... اے رہ
 چاری ء ہر یک ساعتے سالے ء درستان مشکل ایش انت کہ یک زند آسارتیں سکینے بنی آدم ء ہمے دام ء
 دور دیان انت..... اے ہبر ء احوال ماں اے لچہ ء پہ جوانی است انت۔

دلما نگیں لہڑانی ورنائی کہ ماں غم دا نگیں در دیں و دار آزر دیں پاساں نہ سہڑیت تلو سیت۔
 چوانگریں زرد ء غم ء آسان کئے سالیں ساعتانی زند آسارتیں سکین ء

کئے جنیں زہگیں دل ء پرسیت؟
 ء کئے تاں کد دل ء داریت
 دل گریت ء شپ ناریت

بنی آدم ء تلو سوکیں واہگ وتی سہڑینگ ء ہر وہد در ء چاریت..... ء ہر وہد ء یک پراموکیں سکینے
 پرائی ء دام ء دورینگ ء وتی موچگیں ء کشان

اے تلو سیں درد ء دے آرام دنت
 زرد ء دگہ حوناکیں درین یے جاہ جنت
 تامور بیت دیدانی نیلیں آزمان

من ء سلیم احمد (اردو ء شرگدارے) ء شرگداری گیر کیت آگشیت مردے وتی دوست ء خیال ء

کنت۔ وتی جندہ خیال ء کنت۔ وتی ملک ء خیال ء کنت۔ وتی چپ ء چاگرد ء چاریت گناہ کنت ء
 ثواب ہم کنت۔ فیض احمد فیض کشیت گوں وتی دوست ء کہ آئی ء را ڈیہہ ء ہمچو درد پر۔ کہ آوتی دوست
 ء ترانگ ء نہ کپیت (مجھ سے پہلی سی محبت میرے محبوب نہ مانگ) اے لچہ ء شاعر ء ہم وتی ڈیہہ ء ہمچو
 درد پر بلے آچہ وتی دوست ء بے ترانگ نہ بیت۔

”وشنام! جلگہ مکہیں

وشنام جورین وشنیتکانی

وتیگانی

درآمدستی ء آوار“

ادء ولگوش کن ات۔ جوریں وشنیتکانی۔ درآمدستی ء آوار ء پدا گوں دیم ء نندوک ء کشیت،
 گندے وتی لچ ء منی مہر ء میار ء نیادی ء گوں فیض ء ”جا بجا بکتے ہوئے کوچہ و بازار جسم“ دل ء بدارت ء
 ایسی ء بچارت.....

”دوشی انا گاہ ء ہلک گپنت کئی خون

کئے بوت جون“

اے مے قدیمیں واہگانی بندرانت

چو کہ گشے پنج مرتگیں مات ء دل انت

سدنگرانت

فیض کشیت:

لوٹ جاتی ہے ادھر کو بھی نظر کیا کیجئے

اب بھی دلکش ہے ترا حسن مگر کیا کیجئے

اور بھی دکھ ہیں زمانے میں محبت کے سوا

راحتیں اور بھی ہیں وصل کی راحت کے سوا

اے چوش کشیت:

ماں سیہ شپیں روچان منی نابودی اے او ماں

تئی بنامی اے ترس اے گمان

ڈیہہ اے غم اے جان اے غم، اے ہلک اے شگان

پہ حق اے لچہ معنائ احوال بیگی یک سکیں جوانین اے بے مٹیں لچھے اشی اے بنی آدم اے درستیں زندہ را
چپ اے چاگردکتہ۔ نیں ما اے لچہ اے پر بندہ چاراں.... لچہ اے یک بہرے آئی اے احوال انت اے دومی آئی اے
پر بندانت، لچہ ابید اے دوئیں چیزاں نہ بیت ہنچو کہ اے لچہ اے احوال جوان انت ہنچو ایشی اے پر بندانت۔
اے کسمانگی لچہ چونج بیت۔ کہ شپ انت۔ تہاری بیمناک انت۔ یک مردے وتی درد اے چیلانٹاں
پیترتہ۔ آئی اے وتی زندہ اے نو ستگیس حبریات کائنت۔ آوتی مہلنج اے ترانگ اے کپیت۔ لچہ باز جوانین
وڑے اے چونج بیت چوک

دل گریت اے شپ ناریت

اے کسمانک اے توک انت۔ اے اے ہے مردم وتی زندہ تجربت اے پکائی اے احوال اے دنت۔ کسمانک چہ ہمدہ
پداپہ پشت اے روت چہ چونج اے کپیت۔ اے احوال سازپہ جوانی کنگ بیتہ اے و ہدہ شاعر اے دوست چہ مہر اے
سکیان سئی نہ انت..... ہمیشہ و ہدیکہ کشیت.....

زند اے چراغ اے مرتگیں وٹ انت کہ مہر اے سوزمان اے آچش اے بالیت اے گنجیں واہرگانی زگرین حوناں
دیرجلیت اے ابدمانیت تہ آ کشیت... ”ماپوہ نباں“
تو شاعرے تے۔ شاعری تران کنے“

اے ہبران رندپہ و ہدہ پیش دارگ اے مثال دیگ بیتہ کہ چریشی پد ر بیت کہ یک مدتے گوزیت پدا ایشی اے
رند اے گال کہ ”سہ سال پرین گوستگ انت پہ ہنچشی، مرچی مرو“ جوانین مانا دنت.... اے چریشی اے زانگ
بیت کہ اے پرین سہ سال اے مردم اے باز درد کشنگ..... اے پدا ہما کہ پوہ نہ ات مرچی کشیت.....
”ارسی مہ بتیں“

اے بے وسی پتا جنیں زہگان چومرگ ہے پڑیشنگ انت“ لچے تہا دومی ندرہء مردم ہے واہگانی وت سہرگ
 ء سکین ء احوال انت۔ او اے احوال بازگوں شیواری دیگ بیتے اے وتی مردینی واہگانی سہڑینگ ء یک
 جنکے ء نیمگ ء روت پے خاترا کہ

”اے خمارچم ء ہتم بونیں بدن پہ کتر ہے تہ واہگانی گواڑگاں ساریت“ ایشی ء رند ہے حیرانت کہ ماں ہمے ہتم
 بو ء ابنازاں روت اشی ء پد ”کشکی کیت۔ پدا ہنچو کیشٹ۔

جنڈکن سری ء او جنک

اے نوک باہندی گناہاں مانپوش

آ ماہکاں گوناپ ء ترانگ داغ دنت

اشی ء چہ سہر بیت کہ آئی ء وشی نہ رسیت ء بیزاری ء پشومانی ء بیت ہے ہتم بو ء سینہ ء راگناہ کشیت ہنچو
 آئی ء دپ ء در کیت ”آ ماہگان گوناپ ء ترانگ داغ دنت“ درستاں شرتریں بہر لچے ء ہلگ ء بہرانت۔
 اولی بند ء گوں سے رند ء دل گریت ء شپ ناریت۔

کریم دشتی

سہا کندن*

سہا کندن ءچم پاچی ء بیوانکی ء استنت زبان

چمے بہ بیت پہ گندگ ء

گوشے بہ بیت پہ اشکنگ

امروز ء گراں باہندیں آشوب عاقبت اوبادگاں پہ ساعت انت

سہا کندن ء

گندنت ء بے روک انت چم

کر انت بے گوش اشکننت

سہا انت ء بیگواہ انت زند

گند قہر ء مہر ء آدمی گستائی ء

ارواہ ء چہا نٹاں سر ء زرتگ جہان

کر انت تہی گوش ء منی گنگ انت زبان

تو چو بدل زرتیں زبانِ منتِ بے باورے

من چوز میں جسمانی قہریں نیتِ پیداوراں

تو پہ سگاراں کپتگیں کوٹِ کلاتان گلے

من پہ پتی میراثِ ماتی گلزمینِ تلوساں

من آدمِ اوبادگاں

مہرانی حقیں وارثاں

راستے کہ تئی سوبِ منِ مرگی کتہ

شائے کہ تئی زوراکیءِ زندِ یلیں بچے جتہ

بچ آجونی

بچ ایمنی

بچ گل زمینِ دیدگِ زردِ مراد

بچ غم جتیں بنی آدمِ رکنگِ جہدِ مراد

بچ دیرمانیں شادہِ شوہازگِ مزدِ مراد

بچ زندِ مہرِ محبتی ارمان

مستاگی عذابِ آسری

تو پہ سرانی گڈگِ زندِ حیا لانِ کشے!؟

پہ سنگ ءداشت کنئے پل ءچہ بوتالانی ء!!
 مرک ءمنی لوٹے، تہ اروہ ءبکش
 کوش ءمنی باڑائے، مہر ءواہگاں پاہو بدے
 بیگو اہی ءزہرے، بکن رژن ءمنیگ ءایرچیگ
 زانت ءبکن تیر ءنشان
 ہار ءمہ جلت، ہور ءبدار
 جون ءمہ گند، خون ءبچار
 من پہ مرگ گار نہ باں
 مہران کہ آوار نہ باں
 دان عاقبت استنت منی گامانی رند
 داں زند بیت روک انت منی خونانی لیک
 مرک و ودیگ ءدردیک
 است ءمثال انت نیستی
 بیت ونہ بیت انت واہگ ءناہیلی
 تنکہ بنی آدم زریت
 پہ رژن و زانت ءایمنی

پہ آ گہی

پہ آ جوئی

زورا کی آس ء سچیت

بندگی ء زہر ء چشیت

تیرشانی ء آماج بیت

ماں پاہواں گٹ گیر بیت

من مرتگاں، تو ہم مرے

تو زندگ ء، من زندگاں

بشکن منی کنکیں زبان ء زمیل ء

بیاعاقت ء گوں منی چماں بکند

دورماں تہارو کیس شپ ء چہلیں زر ء

روک انت چوآ چار ء چراغ

ماں کندی ء خشکاؤگ ء

زورا کی ء زرتہ تلام

مہر ء یلیں پیغمبراں

ظلم ء سگار انت سرشکون

رژن ۽ گروک انت شہمگ ۽
 قہر انت چو کر سیں بوجی ۽
 آشوب ۽ شرتگ ایمن انت
 دُور ماں حدوک ۽ منزل ۽
 مہرانی گور بام ۽ گلاب درنزیں سمین
 زند ۽ اول روش ۽ گلیمں مستاگی انت

(جون 1968 فرانس، امریکہ، یوگوسلاویہ، بیروت، اسلام آباد اور دنیا ۽ کنڈ کنڈ ۽ آدمی اوبادگ ۽ گران
 باہندیں آشوبی ماہ ات۔ پہ شاعر ۽ دل ۽ چے گوزیت او گوشتہ پہ بنی آدم ۽ قہر آروکاں شاعر ۽ دل ٹپ پیش
 کنت۔ عطا شاد 12 جون 1968)

* اے شعر پیرانا سرجم چھاپ بوتگ ۽ نون چہ عطا شاد ۽ ڈائری ۽ سرجم ۽ چھاپ انت (ع۔ص)

چو پہ ارزانی ء تائیت نہ بیت تیر منی
دل جم ء واب مکن، واجہ منی میر منی

پہ وتی تنگہیں جوہان ء بشوہاز، زرے
اے زمین انت ادء ہر جاگہ کپنت، بیر منی

پہ من ء روک منی عاقبت ء قندیل انت
”مرچکیں“ دز نکنت واہگ ء سہکیر منی

بید ”زندآپ“ ثرہیت اے منی عشق ء ہوشام
وہد ء ”تبدآس“ نہ کنت املو ء دیر منی

گرند یک ڈاہے بزائے کہ شیلٹ طوفانے
پہ تو یک ہکلے، اے تہنبل ء تاہیر منی

واجہ ہر جاگہ روئے، راہ پداں گار مکن
کہ چو تلک انت ہمک رہسر ء پد گیر منی

اے دل ء پہکی انت، اے نیت ء نیکی کہ عطا
وت ء لیکنٹ مرید اے مزینں پیر منی

وفاءِ نیادی

من نہ زائنگ کہ تو چوارزاں بے
 کہ تئی مہرؔ وفا یان ء نہ بیت ہج قیمت
 من نہ زائنگ کہ اے کلد ار ء ٹلنگار ترا کنت بہا
 تئی رکانی گلاب ء تئی چمانی شراب!
 ماہرکانی اے انارکانی تئی!
 تئی زلفانی سیمنی ساہگ!
 تئی امباز ء ہتم!
 چوپہ ارزانی ء بے قیمت ء کلد ار ء ٹلنگار ء سر ء بیت بہا نیادی ء کیت
 چونہ زائنگ ہج من
 من تہ گوشتگ کہ منی خون ء منی جند ء حیات
 پہ تئی امبازاں
 پہ تئی پئی میں بچکند گاں قربان بہ بنت
 من تہ گوشتگ پہ منی ہسی ء ہر چیز منی جان ء بدل
 پہ تئی شہدی میں نثران ء سر ء زر شان بہ بیت

بلے تو،.....

تو مروچی

چوں پہ ارزانیء بے قیمت ء بچکندگ ء پلاں ڈرنزے

تئی امباز، تئی ٹوک پہ کلدار ء تلنگار ء رس انت

من تہ گوشتگ کہ تئی قہر، تئی جور من ء

چم ء سرانت

من تہ گوشتگ کہ منی دوست نہ زانے تو وفا

بے وفا گوشتہ ترا من کہ وفا بے ترا بیت

بلے اچ تو من و فاء چیا امیت ء بداراں دلبر

کہ منی دوست نئے تو، تو جہان ء دوست نئے

تئی حدگ، تئی بچکندگ ء ٹوک

پہ جہان ء زراں

من گلگ دارنباں نوں

چہ جہان ء اچ تو

کہ تو ارزان نئے نوں

من ترا بے وفا پھیر نہ گوشاں

نوں تو چوار زان تے کہ.....

کہ پہ کلد ارے ٹلنگارے سرے

تئی مہر تئی یاری کہ رسیت

کئے پہ ارسان؟

کئے پہ ارسان، پہ آہ سردان تئی بولی آء دنت

بئیت ہمارو چ کہ ماں نیادی آء کلد ارے ٹلنگار بہ بیت

جار بہ بیت

کہ تئی مہر عطاء زرتاں

تئی رکانی گلاب تئی چمائی شراب!

ماہر کانی اے انار کانی تئی!

تئی زلفانی سمینی ساہگ!

تئی امبازے ہتم!

زند پہ جیرگ ءِ مرک پہ موگ ءِ آسان نیت
ہشکلیں ننگ ءِ ذالی زارہاں گزران نیت

جی اوگزمین، نور شہزان کنت ماہ ءِ جنت ءِ
عہد ءِ پل کتگ، نیں روچ پدا سوچان نیت

مہرے کہ نہ دنت دروے، تہ نیت سودا ہج سرے
عشقیے کہ سرانی زیان نیت، تاوان نیت

یکے من کہ گوں زرد ءِ انگراں بچکنداں، زراں
یکے آکہ ماں نود ءِ ساہگ ءِ وٹھان نیت

تاہد زندگاں الماساں ترا وہد ءِ کیلو ءِ
گوہر قیمتی تراش ءِ منت ءِ ڈرپشان نیت

یاتانی سرے شہزان انت تئی پادینک ءِ توار
چاپانی سمین مہرانی پدا ویران نیت

زرد ءِ وٹھی ءِ رژن ءِ ایمنی ہر ہند ءِ نہ انت
ہرجاہ کہ قدم مہرانی کپنت، بولان نیت

تو قہرِ آسمانِ
(دریکتیں من و تو دوست بوتیناں بلے بوت نہ کنت)

ہر پلوءِ چوزانتِ عزہرِ رگاں روانِ

پہ دیدگاں چونیلینِ تلکے

ماں گامِ پہ گامِ پہ مہر دوزواہیں بنی آدمِ ءِ سرپانِ

پہ مارگِ ءِ چو حقِ ءِ واہگ کشیں زبانِ

پہ ترا نگِ ءِ تو عمرے

عہدانی زردِ ءِ نقشیں یا تانی گپِ ءِ ثرانِ

سہ زانگِ ءِ زیانِ

بخت ابرِ جیکیں وہدِ ءِ زورِ آپِ ءِ بن زہِ ءِ تو

نپتِ ءِ کشار سوچیں آسانی چمگِ ءِ تو

شپ مانپتائیں روجِ ءِ شہمانی واجہِ ءِ تو

استار تو سیں ماہائے
شہر آسراتیں ساہجہ ہنریں و دارے

تو موسمانی قہریں مہرانی وازدارے
پہ کیئے ہزارے

من مہرے گل زمیناں
من مہرے گل زمیناں

(میان استمانی گل)

”وتی مہریء تا چیناں دوگامء

.....چار پاسء

منی مہری تچیت بے آپء تامء

من لوٹاں، بیت منی مہری، سلامت

منی مہری، کہ کواریت بیدء گیچن

منی ظاہر در انت چو کہ باطن

.....ریملاسء

ملا مت؟

کئے ملا مت

کئے ملا مت

کدی بیت من نہ زانیں منی آگہی چہ واب ء
من ء ہچ شفانہ داتگ دل ء اشکریں کتاب ء

تئی قد حاں زہیر ء من ء وانگ وانگ کرتگ
چو شرابی نیں گلاب ء، چو گلابی نیں شراب ء

منی کرتگیں گنہ نوں من ء چے بدنت باریں!
من ء داتکت گنا ہے منی کرتگیں ثواب ء

او سمین ء آسمی بو کدی مئے گور ء بیا تو
تو بدے شفاریں بیکاں منی زرد ء پیچ ء تاب ء

منی جیردگاں دلیگاں من ء حال دات گداری
من ء چے کشیت بانک منی کا گد ء جواب ء

کدی مہپر انت کہ شنگ انت! کدی دیدگ انت خمار انت
من ء شاد گار کرتگ ہے سمنیانی داب ء

راہ گوز

(لالہ شاہوانی ء نام ء)

راہ گوز

بیادل ء تہترین ء

آس کچنگ گہیں گلزمین ء

تو میارانی اندیمی ء وت شמוש ء

چوں پہ ہوش ء

ماپہ چم پاچی ء کور

دل دور

دست موشاں جہانے شہازاں

تو کہ نکندگ ء جوریں تہل آپ

دات دردے کہ زند ء شگان انت

محبتی سوزے ء مان انت

ماپہ بامء زراں، بام تام انت
 تنی خیالانی مہرء رگام انت
 منزلء حاکء سوغات دورانت
 من وتی انگرانی چگرداوں
 گلزمینء در آمد کجا انت؟

تو جتائیء در دئے
 من زہیرانی زرداوں
 بیا کہ موجیس خیالانی لاشء
 کو پگانی میارء بزوراں
 قرن قرنائی بے سیتیس امیتء بارء بزوراں
 ودارء بزوراں
 گورتک انت، تہار انت، سکت انت
 روژناہیں خیالانی شک انت
 راہ گوز
 بیادلء تہترینء
 آس کچنگ گہیں گلزمینء

(مرچیکیں رند ء لاشار ء نام ء)

آس وتی ء گس وتی، سنگ وتی ء سر وتی
 زمیں دل ء کجا براں، تیر وتی جگر وتی
 کینگ ء کست ء جمبر انت، نپت شلیت ء ہار کنت
 وائے گدان ء نشنگین ! گوات ء کئے سپر وتی
 آہن پہ آس موم بیت، آپ نہ بیت دل تئی
 او منی مہر ء وشنیتک ! بیا واہگاں بیروتی
 سیت پہ جنگ شکل انت وت پہ وت ء بدل نہ انت
 رستم ء نیالی ء مرو، گرز ء مکن گزر وتی
 ”مولا ء شہجو ء بکند، گیر آر، تل ء تازیاں“
 چاکر ء ہاریں گورم ء ملتہ کاہچر وتی
 بیا پہ زمین ء عاقبت، کوہیں سراں کناں قطار
 دژمن ء ہور ء ماں سر ء ہار کتہ ہنر وتی
 دل کہ سچیت اگاں عطا! شیرکنیں گال زہر بنت
 ماتئی خیال ء ساہگاں، مارا مہ لیک ”در“ وتی

اپالو

”... گزانیء سبزیں کہیر
سبزےء عسیہ تاک نہ بے!
تو چومنیء ایوکے..... (کیا)

ماہء سرء رُستگ کہیر
سبزیں کہیر!
.... سبزانت عسیہ تاک نہ بیت
چواہوکیء تلوسیت
جہلء زمین نندانی عمریں مدد تانی گلہ انت

سبزیں کہیر!
باغیں ہشتانی زہیر
..... زندء جلیں گزانیء ارواہ سوچو کیں لوہار
لعلیں صدوءِ ٹرانگء جنت ز بہریں چلگ انت
ماچو پیلین کیا

بزاں سبزیں کبیر

نامء سلیمان زادہاں،

پہ واہگء، تحت اروان، ءوا جہاں

پہ شاہ پریان، ءزراں

پہ زرطلائیں مہر ءشوہازگ ء

چووت سچیں آبر لشمی ٹال ء بُراں

چو، کوہ۔ قاف ء گوند ء

چو بویئے بوئے آدمی،

اچ ووت حزاں

ہئے.... مئے خیالانی براق

ہفت آسمان مہر ء گدار ء کلہ انت

بہر انت بلے ہفتا ء ہفت سرگ ء بدن

گر میں بدن قہریں زمستانی شپاں بے واب کنت

ہور کیس شکم مہرانی و شتیں لڑتاں بے تام کنت

عاشق تہی بے جوزہ ء ہہکی نہ بیت

رونشت ء رو باہند، یک

پہ ماہکان ء نگرہ ڈرنزیں ساہگ ء

گستائی انت جنت ز بہریں آسمان چہریں زمین

سرپنت ءُ بیرانی زمین

سبزیں کہیرانی زمین

جی ماہکان ءُ بندر ءُ سبزیں کہیر

اچ مازمین ننداں نہ بے اندیم ءُ دیر

سیہ تاکی انت کیانی مہر ءُ شکلیں نوکاپ ءُ سیت

ایوکی انت لعلیں صدو ءُ گل زریں گندوک ءُ بے سوہیں میار

سیہ تاک باتے، جی منی مہر ءُ اول روج ءُ توار

مرک انت منی باغیں بہشت ءُ دشمن ءُ مہریں سلاہ

مرک ءُ پہ باتے ملکہمیت

گون انت پہ مہر ءُ آسریں عشق ءُ چولکھ ءُ کندگ ءُ چکا سگ

گون ءُ پہ باتے ملکہمیت

ماہ ءُ سر ءُ رستگ کہیر

باغیں بہشتانی زہیر!

زیاد ہیں ہڈوک

من واپ کپت اتوں
 کہ سجا آرتگیں زبانی من ءتوار جت
 ”تو مرتگئے“ من جبہ سرت
 من دیست.... گل واپ اتنت
 من زانت، من نہ مرتگ اول
 بلے تہ روج مرچی ءمن جیرگ ءاول کہ کئے ات
 من ءتوار ءت جت
 دوستے ات کہ دژمنے
 خیال کت
 تہ دستے ات گوشے کہ کسے
 پہ نرم ءنازکی، منی گلا لکان ءمرزگ ءات
 من چک جت تہ کس نہ ات
 من گوش کت
 تہ زمر مشے کندگ ء
 پہ ہلا ہوشی ءشکو ست ءشت
 ہڈوک زیاد ہیں گنوک کنت دل ء

ماں حاکاں واہگانی باگچینیں دیدگے خون انت
 ترا چے؟ تو وتی پادانی پادینکاں ژلیکاں بو
 دلوں کاری، چہ بدواہانی گنجیں تون ء پیگوراں
 چو کنگ عالم ء چمانی دیدوکاں ماں جکاں بو
 پے بے حالیں ہدوناکی چوشار ء پلوے لیٹینت
 منی شپ کچتکیں زرد ء گشے ماہے جلیشکاں بو
 اکس چو سیمک ء مہرنگ ء رنگ آسی پراں گشتہ
 ترا ڈروہی دل ء انگر! چو جس کچتیں ترشکاں بو
 کدی تو ہم بیا گوں اونی ورنائی ء ہمبہراہ!
 اے زند ء تبدی نیں راہاں تئی عاجز تلکاں بو
 اکس مسکیں سحار گوات ء گل ء ڈورتے نیا ورتہ
 اے ابدالیں دلوں پرچہ سکیناں دنت کہ ہکاں بو
 طبیب ہرچی گشتہ، بلے گشتہ اے شاد من زاناں
 منی نادرہی ء بن چہ ہے شہر ء جتکاں بو

الماس

حیالانی نیلیں پچیں، آسمان

ماں وتی منہء

کئے بزاں کہ چے گنجیں زری درپشتی میں روج

تنگہ شلیں ماہکان

گواڑگ امبوہیں استار

داریت

اے الماس کہ ہر تہاری، تہاریں شپ ء شیشگ ء را

پہ تیمار برانت

ہر غم زریں، جمہر ء را، پہ گیوار گیشگ ء دور شہاریت

لہینت

وہد ء دل قہریں سوداگر ء

یکبر ء

زرتگ انت

زورگ ء انت

شپ ء روج ء پڑیں کوار

انگت ء ہج نہ ستر رتج بیت

وہد ء اے گران بہا

نام ء قحط ء ودار ء، چوسک دل کنگ

(قرن ء دور آسریں مد تانی غم ء مرک قحطے نہ انت !!)

وائے وائے دل ء گلزمین

کہ دور انت، چہ اے ہستو مندیں جہان

حیالانی نیلیں پچیں، آسمان

اے خشک ء گیاہیں لد ء

است کسے،

تہ بس

واہگ ء درتہ شالیں فقیر

واہگ ء درتہ شالیں فقیر

گوں اُمیت ء کچول ء الماس ء یک شہمے ء پنڈگ ء

چندی مرکانی زند ء پدا

سر جنان انت

چو چوچک ء دتگ ء ہل کاریت،

زریٹ،

تکوسیت

حیالانی نیلیں پچیں، آسمان

دل ۽ گلزمین

اے الماس، رب ۽ وس ۽ بے وسی!

○

زرشاں بہ بتیں تئی سرء استال بزمشیں جمبری
ساہیل بکنت تئی دیدگاں روزرگ ء زرد یں زری

نوشاں خماری قدحاں گنجیں غماں بے غم بہاں
شکنت پدا ہم مئے سرء کاڑانی گل رنگیں سری

سجدہ کناں کل ء تئی ہنچو کہ ہاوند ء در انت
او محریں گودی ! من ء پھر نہ براہی کافری

سرزانی ء پاسان ء کد، کاریت مئے آزدیوں نصیب
مئے واہریں زرد ء کدی شکنت تئی طوقیں گوری

مسکیں سمین ء کئے بدنت لہمیں غمانی پسو ء
مہراں منی بر، تہ دل ء گوں وش زبادیں مہری

پکراں منی ء اے عطا سر پہ بشارت کشتہ
جی مہ لقاہیں گل پری ! جی ستمی ء جی سومری!

چومہ ساڑائیں وتء

بل تراغیر بچار انت کہ گل انت

دل ء آہ سرداں بکشت کہ گل انت

آوتی دروگیں اندوئیں دل ء سارت کدی کرت کن انت یا نہ کن انت

بل کہ بے چارہ گل انت

اے تئی عنطریں زلف،

تئی مہلبیں بیک

کہ چو سیاہ مار ء انت

پہ بدیں، گندگیں ء گلکیں دل

(کہ ندر انت کدی ”آپ حیات“ ء پیسی)

تئی اے کجلیں بروان کہ تیرانت تیرانت

پہ بدیں چم و نظر

منی بانک اے تئی قدحیں بہ جمانی خمار

تئی خون رنگیں ”منابس“

اے انار کانی انار

چون من و داغ دینت !! گار کن انت

چومہ ساڑائیں وت وء

چومہ ساڑائیں وت وء

شہ مریدے مس نہ اوں گل

کہ بہ جنت شعر پہ شعر

کہ بدنت داغ پہ داغ

کہ بسوچیت وتی بند بند وء ہڈ ہڈ وء

پہ مجازیں حاتی

پہ مجازیں چاکر

چاکر عمت پدا پیدا اک نہ بیت

آجتائی، آ مجازی، آ مجازی فی نہ بیت

من نہ اول شاہدادے

کہ دل و دستے سچت

اچ وتی مرکب و نال

آپدا قرن منیت

پدا مہنازی و مرگوئی ہپوگی فی نہ بیت

ستھی و درو شمیں کاڑانی سروک

من نہ اول مست

من نہ اول مست

من شیدائے گنو کے نہ بیاں

بچ نہ ہیں کوہ و تھلار ان و گراں

دست ووت ستمی و باہوٹ جتائی و زراب و نہ کناں

ستمی و ذرو شمیں کاڑانی سروک

شربہ ساڑائیں ووت و

شربہ ساڑائیں ووت و

تو کہ مہرے اگس پچن دارے آپدا قرن نہیت

آجتائی، آجازی، آجازی، نی نہ بنت

بل ترا غیر بچار انت کہ گل انت

شربہ ساڑائیں ووت و

کجلیں شام ! تنگجا رستگ

ہتی سیں بام ! تنگجا رستگ

کد نرپنت زرد ء آسی نیں پلن
اے نہنگام، تنگجا رستگ

کس نزانت مئے تیر کہیں پاساں
واب ء آرام تنگجا رستگ

گند تئی سجلیں زہیرانی
شائنگیں دام تنگجا رستگ

کد بہ رمبیت ہتم چہ کیفی بام
ہار ء بشام تنگجا رستگ

ارس، بچکند، دروگ، ء درمان

جی تئی نام ! تنگجا رستگ

واہگاں یں ڇہ قدحیں ڇماں

زرد ء ہوشام، تنگجا رستگ

شاد بل منزلانی وaban ء

نیں گہیں گام تنگجا رستگ

ماہنا

حمر نہ گیشیں زبانِ دانا کی ء ہبکہ نہ اول
 کہ اے زند قرن قرن ء عذاب ء چکاس ء تجربت انت
 پہ عمر اگس زانت ء لیکھے بوت
 تہ گیدی سرجمی نہ منت
 آسری نہ جات
 ودیگی ء مہر مرت
 بنی آدمی نہ رکت ات

پہ مہر ء پیغمبر ء
 کسانیک، دست ء دستک
 پہ زانگ ء پیری ء قلم
 بیچ نبیت بدل
 کہ معنی ء لولیا نی گوانزگ
 کہ وعظ ء ادیرہ

ہر دکانی ابد..... ازل

کار یک و پکار صد یک

گون ہر یک سر عذاب انت

گون.... مہرے

کہ تلوسیں زندے عمر ہر ساعت و شہاز انت

کہ گر میں امباز و قرین تہنایانی جہد انت

گون.... زیبائی و

کہ راستی و تہلی انت چو گناہ و لڑت

گون..... زانت و

کہ زند و مرک و میان و دور پاندیں دگ و منزل

گون لاپ و

کہ پہک بے منت انت چہ عمر و دل و مراد و

چو واہگ و گون

بزہنگی، ستر

دود، بدواہی

طفلی، ورنائی، پیری
 نیکی، بدی، غم و خوشی
 ظلم، پریات، امن، آجوتی
 میر، مہناز و من
 ہمک آدم و حوا
 گون و زمزمل، آسمان ساہگیں فلاطون تا عطا شاد
 عمر بے منتی میں شہارانت
 حبر نہ کشیں زبان و دانائی بے پکارانت
 نہ آسمان، آپ، نہ زمین، نہ رگام
 و روشم، نہ رنگ و دانگ
 نہ وہد و چکاس
 زانت و گیدی و فائیں ارواہ و ملکوت انت
 کہ یک بنی آدمی
 و دیگی
 ازل تا آسر
 نزانتی و زانت یک تا آسر
 حبر نہ کشیں زبان و دانائی و ہبکہ نہ اول

من چو پیک ءِ ہتم ءِ چلگ ءِ پاہار کناں
چو سمین ءِ مس لواریں غماں افار کناں

زندمانی تئی رنگراہ ءِ سرء ، آبلہ پاو
چک جناں چاران کہیبانی گل ءِ توار کناں

من ءِ گریوگ نیت پھر چہ جہان ءِ جوراں
من تئی مہر ءِ وفایانی سرء زار کناں

تئی ملگ کہ نرپنت پیک ماں بہشتی کوشاں
تئی لڈگ کہ دل ءِ گواڑگ ءِ سربار کناں

چٹ ءِ تائیت من ءِ شاد جہان پرچہ کنت
اے زہیرانی گنوکان ءِ کجا سار کناں

چہر

اے ایررچیں بیگہ اول نزائیں
 کجام نیا ہیں شپ و تہاریں پُراں ہواروں بکنت
 آج اول دل و بٹانیت
 ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت
 کہ گو سنگیں زند و ساعتانی، ہزار پاسانی

.... وٹھی و تہلیانی ادیرہ و ٹر ہوک انت
 اے ایررچیں بیگہ اول نزائیں

اے ایررچیں بیگہ اول،
 کہ زمیں دل و درد اورایت
 یا تانی ہچ نہ ہلوکیں چندی تیں چہر،
 و ہد و دریا و سینگ و بود کنت و شنگیت
 ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت

اے پاہوئے ڈرین ماں شپانی تہاریں پاساں

زریت پہ چونائیں بام

سہرانہ کنت ہچ نام

زرد مٹھکام،

ادوئے منی لاڑکیں ہزارنازیں کاڑ

بہشتی نہیں دتگ ءوڑ ء بیت چاڑ ء بے چاڑ

پہ ارسی نہیں چم

ءو زیاد ہیں بے زبانی ءو بے وسی ءو بے کسی ءو ہیں غم

من ءو گشیت کہ دعا کنیں پہ وتی ہزارنازیں کاڑ ء مرک ء

(دپ اول پرشات)

اگس من کلئیں رتیں اے ڈیہہ ء،

اے گلزمین ء

ہزار داغ انت،

ہزار زمیم انت، ہزار درد انت

کہ دور... آ... پٹوئے تہ ءو دیدگانی روک ء

آشیر مچیں چو چکء را گندیں
 کہ گز بندتیت ءوچ نہ گندیت
 ابید شیرء بدل، وتی رنج کشیں ماسء ازل رسیں
 جگگانی پالا تگیں جلیں خون
 خون بیت دل

ہزار داغ انت، ہزار زیم انت، ہزار درد انت

گشیں دلء

کہ اکس، پہاے بے وسی، پہاے غم، پہاے زندء اے بے وفائیں ساعت
 کہ قبر بیت مان پدا ہزار سالیگی گو ستگیں زندء تہترینء

بچ نہ بیت، تئی

تہ دوشی تیں، آخمار چمیں، زباد مہپر

بہا بدن، لعل رک

پاسے بدنت

اے ساعتء بکنت تیر

ماں گو ستگیں زندء زیمء ٹپاں

بکنت دگہ کاڑے

دنت دگہ زیم آزگی یے

دگہ شکون دیکی یے

کہ یا تانی چچ نہ ہلو کیس چندی میں چہر

وہدے دریا سینگے بود کنت ءء شنکیت

اے ایر چیں بیگہ اوں، نزائیں

تاں سیاہیں شپ ءء تہاریں پُراں ہواروں بکنت

آج اوں دل ءء بشانیت

عہدانی بیگہ ءِ را شے گون روج بیت

تانکہ، وفا ءِ بانک ءِ نیمون، روج بیت

زنکانی ساہ کندنیں اے زند ءِ ہر دمان

رولہ سچیت بام بلیت خون روج بیت

رخشیت مہ بدن تہ مریت منت ءِ چراگ

یاتانی شہر ءِ دروہی ءِ شپ چون روج بیت

رژن ءِ گروک ءِ شل کہ زہینیت تہاری ءِ

آس ءِ را بام ٹاہ کہ راہشون روج بیت

اندیکی ءِ وتی نہ کدی چیر بیت شپ
قہریں نزاننتیانی رگل ءِ دون روج بیت

مانداشته پدا نا تہاروکی ءِ را آس
بام ءِ تلام بیت، شپ ءِ جون روج بیت

دل چو کشار ءِ موسم ءِ منت گرنٹ عطا
جوہاں ماہ بیت نہ کدی رون روج بیت

داغان مدے چو تون ء شگاناں بجن من ء
 او زند ء درد ! بیرگ ء دردی مکن من ء

وازی میچ حور ء پھستانی ٹرانگ ء
 دین ء زبہر کنت کج ء لہمیں بدن من ء

پھتانی ارس، خون دل ء ٹرانگانی نود
 چے چے نذنت اے ہتم ء تاک ء پن من ء

امباز بین ترا کہ منی ساہ در بیت
 ارواہ دنت پدا تئی شار ء کفن من ء

مہراں دلیگاں چے؟ کہ من وت ندراتوں تئی
 ارمان کہ دور دنت تئی زہریں و چن من ء

رئیں خدا من ء اے زبہری پہ چم ء سر!
انگار ء آج دنت، اے تئی تو ء من، من ء

پرچہ نہ ہز کناں چرے امروز ء کوڑویں
اے سدکیں دل ء کہ ہزیتہ مزن من ء

زمیں زبان زپت انت بلے شات انگت ء
وائے وطن من ء منی وائے وطن، من ء

رُژنِ آءِ آشوب

دل منی پہ گنوکی ءِ دانا
 واہرگان دنت ءِ پیلہی لوٹیت
 پہ حیا لانی اوست ءِ امیت ءِ
 موڑکاں دنت ءِ شاد ہی لوٹیت
 مہر ءِ بے وانکیانی مہر ءِ جنت
 زہر چارینیت زندگی لوٹیت
 کنت پہ ساعتے گل ءِ شادان
 دنت عمرے ءِ آسری لوٹیت

مانسانیت تہار ماہیں شب
 گیر کاریت ماہ ءِ استالاں
 جہراں آسمان ءِ مورک مجیت
 لوٹیت روژناہیں روچ ءِ احوالاں

دل منی نہ گنوکی ء وانا

چے گشاں، چے کشیت ء چے لوٹیت

بلے انگت پہ آدم ء ذات ء

پہ وتی فہم ء عقل ء پر مات ء

پروش داتگ من بے میاریں دل

آدماں من او بزکاریں دل!

واہگ ء پہیلی، حیاں ء اوست

شادہ ء مہر، جتی زند ء

آسری عمر ء روچ روژنائی

آدمی ذات ء رژن ء آشوب انت

رژن ء آشوب انت

رژن ء آشوب انت

شپے کہ بام مہ ساریت چشیں شپ ء را سوچ

پہ عمرے ء کہ وداریت، چشیں شپ ء را سوچ

تو روج ء وجہ ءے، استال ء ماہ ء واہندے

ترا کہ ہجہ میاریت، چشیں شپ ء را سوچ

بدنت داغ چشیں نیمروج ء آس بدے

دلاں پہ آس بگواریت، چشیں شپ ء را سوچ

کشییت واہگاں پہ روژنائی ء نام ء

دل ء چراغ ء تہاریت چشیں شپ ء را سوچ

ما ” کوه نند“ بنی آدماں پہ آس ءِ اپوگ،
 تڑیشک پہ ما شہاریت، چشیں شپ ءِ را سوچ

ماروچ زردگ ءِ گوربام، ما سمین ءِ صبا
 نہ انگہ مارا کماریت، چشیں شپ ءِ را سوچ

ما ” رژن ءِ بخت “ تہا روکی ءِ پہ روک، عطا
 چو روچ ءِ راہ بداریت، چشیں شپ ءِ را سوچ

سال، حدامرزی (۱۹۶۳)

چراغِ عمر مرا کیسِ روشنائی،

چوماہِ دیر گندگِ پتہ تلوسیں ہدوکِ عیات

جسانی لعلِ مینیں انگرانی داگ

چو ایوکِ جتانیانی دروے ترا نگانی داگ

اطاق،

چور و کیسِ واہگِ تہاریں بندرے

اے ار سے ات کہ انگرے

چہ دیدگاں منی.....

چو دیدگانی دوستے و شمو شگِ سکین

کپت

اے سالے ات کہ ساعتے

ثرہت کہ تلوست کہ شت

آ، دوستے ات کہ دژمنے

چو بومیاء، چو راہ دروہ

دل ات کہ پہ کئے ء زرت،

اے سال ء ساہ کندن ء شپ ء

چراغ ء مرمرانکلیں روشنائی

اطاق

سال

○

زندگیں لاشِ ءِ کفن

زندگیں لاشِ ءِ کفن

جان بڑہنگ انت

یا بہ کشتی چمناں منی کوراواں بکن

یا، لگوش اے زندگیں مرک ءِ نشان ءِ دور کن

تلوسیت، لاشِ ءِ کفن شرمندگ انت

جان بڑہنگ انت

جُنپ جُنپ انت

بند بندانت

ہر گور ءِ ہر نیمگ ءِ

چو بلاہ ءِ

گوانک دنت قبرانی دم تو سیں تہاری

بوئے بوئے آدمی،

گوش گرے چم کورانی دلء،

زندانت قبرانی تھا،

(وت پشومانیء ہمگ ہم، چوارزان نہ انت)

تاک تاک ء پن پن ء بے وی

نام ء پہ طفلیں نوبت ء،

سترات، نہ چو کہ چار چندانی کفن

لاش ات، نہ لاش ء زندمانیں تلو سنگ

روح ء شپاں، پہ تبد ء سا ہگ، چارتگ

پہ تبد ء سا ہگ، مارتگ

اے زہنگی! آ زہنگی!

کہ روح ء شپ کور نہ انت، کر نہ انت

زندگیں لاش ء بکند

چیہانٹ کنت

پہ تاک تاک ء پن پن ء زہنگی

”اے بڑگی، اے عاقبت!

گردوات یا آسرببات“

وت پشومانانی زانت ء ایمنی پہ بڑہنگی

اے بڑہنگی زندانت

بسترانت، بڑہنگی

اے بڑہنگی ء ہزاج وت ہز، باہوٹی ہوس!

○

مکندا تاں بہار گاہ ء پشمین ء
دلاپاں من کہ ویرندانی یے بیت

نہ رنجاں من دل ء بنداں پہ داغ ء
پہ ہر شاہ ء اگاں چش حائی یے بیت

تئی رکائی یاقوتاں نہ کرزاں
منی بخت ء کدی مہرکائی یے بیت

کدی شہمنت تئی شار ء ستارہ
کدی زرد ء منی زرشانی یے بیت

وداری نشتگاں او شادا! بلکن
چہ بے سیتیں امتیاں جوانی یے بیت

تُن آپ

من گنوک اول

کہ چہ پراہ غور پاندیں دریاء یک گٹکے آپ لوٹیں

گنوک اول

کہ یک گٹکے آپ چوں چندی سالانی تَن ء نپس گیر کنت

کے بزانت کہ منی تَن چنت سالی یے

..... چونہ بوتگ، نہ بیت

کس نہ لوٹیت

پہ یک گٹکے آپ سک دیریں تَن ء، باہند بکنت

دل تکا نسر بہ بیت

..... کئے بزانت کہ منی تَن چنت سالی یے

غ پدا تن اگس نواہتگ، پہ یک گٹکے آپ نوتر نہ بیت

..... کہ یک گٹکے آپ

چو بے بہا..... او خدا

ماں چشیں پراہ غور را جیس تیا ب ء در بیت

پُراہِ ذرا جیس تیا ب

پہ گٹ گٹکے، ترمپ ترمپے

وتی چندی عمرے ودارے بہا

داتگے اے گوارے را سرشان کتگ

جو ان کتگ

.... من گنو کوں! کہ چہ ہنگیں سینگے گوہراں

چوں پہ ارزانیءِ خشکے ہیناریں لٹانے ایمن کنیں

من گنو کوں

کہ چہ پُراہِ دور پاندیں دریاے یک گٹکے آپ لوٹیں

گنو کوں!

..... کہ اے مونجے چولانی چے ویسہ انت

ترمپ ترمپے بہ بیت

کئے بزانت کہ کدی۔ وت سرے وت ماں ہیناریں لٹان

کپیت چونہ بوتگ، نہ بیت

دل تکا سرمہ بیت

مونجے چولانی چے ویسہ انت

کئے بزانت کہ کدی، چو کرودے پیت

گار کنت انت منء.... بارونت انت منء
 ء پدا اے دل ء تون ء پیکور ء تیروں کشت
 غم پہ ہر دو سراں
 من چہ اے پراہ ء دور پاندیں دریاء یک گٹکے آپ
 لوٹیں
 گنو کوں!

..... پہ یک گٹکے آپ اے کلیں بلاہ! او حد ا

او حد ا! کئے بزانت کہ منی تہن چنت سالی یے
 کس نلوٹیت پہ یک گٹکے آپ
 سک دیری میں تہن باہند بکنت
 دور ماں بن زہ ء.... اے تیاب ء تہا
 آپ بازانت، اگس دل کنیں، دل کنیں
 دل بلے کئے بکنت
 مرک بازانت اگاں زندمانی پیت

انگریں زرد ء مروچی پدا پاہار مکن
ارسی اندوہ ! کہیب ء من ء بے وار مکن

بل کہ زند ء کش ء پہنات ء درے شوہازاں
چہ وتی قدحیں یاتاں من ء بے سار مکن

شتری ء گند کہ اے راہے مزن دور پاندیں
چو پہ مہرانی زہیراں دل ء آزار مکن

ہو! پہ تئی مہر ء آبریشی زمزیل، بلے
مارا بندی اے تئی لتسہیں گیوار مکن

یا ماں کوہ ء گراں ”ہنج کائی“ ء اُمیت ء مہ کش
یا وت ء را ماں جلاں تئیں ء ہنار مکن

نوں کہ بوتے گڑا ہر کونڈگ ء ہر کاڑ ء ہمار
یا چشیں رستریں زند ء وت ء شیوار مکن

چو کہ لرزیت پہ کہیوی، ماں سمین ءِ موجاں
 مارا بے سار تئی شنگتگیں شار مکن

شاد اے کوڑو ءِ چنکس من ءِ آوار جتہ
 بس ہے نقش ءِ نشاناں چہ دل ءِ گار مکن

(غالب ۽ ارزان نویسی ۽ گنج معنی ۽ ندر)

کشتہ، واجہ ۽ انگار، گلاب ۽ معنا!

چوش، آسگ نہ بیت، واہگ ۽ واب ۽ معنا

ماہکان انت، نہ استال سیا ہیگ ودیگ

بے تو، شپ روح تہاری، تی داب ۽ معنا

ساعتہ شہزت ۽ صد ساعتی تبدی داتے

عمرے اول گوست، نہ بوت زرد ۽ کتاب ۽ معنا

یک خمار چھے ۽ امباز، دل ۽ کنت آوار

پیہیں زند ۽ بہا ہیگ، شراب ۽ معنا

شاد صدسال ۽ ثواب اول، پہ گناہے شک انت

آ، گناہے، کہ دل ۽ دنت ثواب ۽ معنا

سنگ جاہ

بوسگانی، ہزار نازی نہیں پلن گیمرتگ انت

سنگ جاہ ء کجام گوہر ء پولگ ءے؟

سجدگانی نوشتہ، حد امرزی نہیں ساعتانی دل ء پر شتگیس شک مان آختگ

انت،

تاں بتی ٹکراں زندمانی ء ارواہ ء شوہازگ ءے؟!،

راستے کہ حیالانی گل گوہریں کلکشاں آسمان انت بلے، پادمالیں زمین ء

وس ء بال؟

حاک ء پُر انت

سنگ سنگ ء شہار انت، بس

گام زوراک بیت، تہ نشانگ سرانت

سنگ جاہ ء مسیتی حیال انت

تو پہ لہمیں گماناں کجا حوناں پالا ہگ ءے؟!

تو من ء گند کہ من ترا

سنگ جاہ ء بٹشت ء مہ چار

کہ من سنگ ء تو سنگ

سنگ سنگ ء بکیشیت گڑا برزی ء منت ء دست گپت

موم بیت

بوسگانی، ہزار نازی نیں پلن گیمرتگ انت

سنگ جاہ ء، کجام گوہر ء پولگ ءے؟

سجدگانی نوشتہ، حد امرزی نیں ساعتانی دل ء پر شتگیں شک مان آہتگ انت

تاں بتی ٹکراں زندمانی ء ارواہ ء شوہازگ ءے؟

ماہکانی ءِ نودے، شب تہاری ءِ ٹرپے، روج ءِ ساہ سرے لوٹیت
زند چو جل ءِ گیا باں، دم پہ دم پہ ہر راہ گوز، مہر ءِ درورے لوٹیت

دورتاں منی دید ءِ وس رسیت، تہنایاں، دگ پہک ویران انت
اے مجانی دنیا ءِ روشنائی ءِ مرک اول، پُرسیں پترے لوٹیت

وہی انت غم پما، منزل انت سلامت ءِ راہ سنکتاں رمینت
نی گنوکی انت مئے کہ ”زانت“ پہ مراد اں تئی راہ در برے لوٹیت

بے متائی اول گنج انت، وہد ءِ پُریں بازار ءِ ہو رک دستی ءِ وٹھاں!
ایمنی پہ یک سر کے چومئے واہگاں تنگیت ءِ پدا زرے لوٹیت

بڑہ کاری انت زند ءِ، کہ تلاہیں ورنائی ساعتے نصیبائیت
کودکی حیلانی، گوہرانی امباز ءِ روکیں اشکرے لوٹیت

حانی آں من، داغانی شاہ مرید کہ مہر ءِ یک کپوتے در بندیں
من پہ راج ءِ آشوپ ءِ، دل جتائی ءِ دروغ و ہد ءِ چا کرے لوٹیت

دوستی گول بدواہ ء کنت دوست بدواہ انت، پیسر ء منی مہر ء
سہتکین ڈگار ء دل، ذراہ نبیت پہ نپت ء ہاریں جمبرے لوٹیت

تو پہ کچلیں موہ ء کتے ء در انگاز ء، عہدے ء را ایر برتگ
آس کہ زمین ء بیت، آپ بیت، آپ ء رانچ نہ رھ درے لوٹیت

کور بیتگ انت دیدگ، عاقبت ء بے اوستی، سورگیں گر ء کوہ انت
شات گلزمین زرد ء، واہگ ء زباد مال ء مسکیں مہرے لوٹیت

شب چون گوزیت چون درایت صبا ہے
 رہ دربر ءِ راہے دگر ءِ مئے دگہ راہے

آ، خاک پہ سر، چست سر ءِ کنت، ملاے
 چوڑ ءِ کہ وتی برز بکنت میر، تہ براہے

مارا چہ گنہ گاری ءِ پھریزی ءِ، تو بہ
 وازی کہ بلیکیت ثواب ءِ را، گناہے!

ما، مہر ءِ خمار آسریں بندگی ءِ قربان
 اے زہر پہ آجوتی ءِ ارواہے ءِ ساہے

”رہ ذرورہ“ مہ دز موش تو اچ جہراں موچے
 شب کور ءِ بزیں بخت ءِ نہ استال نہ ماہے

بیا، پیڑ، تو مہکانی ءِ گوات ءِ بکن آوار
 رُژنے کہ پتو انگر ءِ آسے، آ طلاہے

آواز ءِ زمیں جب نہ ڈہیت شاد پہ گل میہ
 جارے کہ جتہ واجہ ءِ پہ واجہ ءِ ڈاہے

پیش زبہرانتِ چہ فہم ء واجہ

آپ ء بڑیت گوں زہم ء واجہ

”کم بزانت انت“ کہ لوٹیت دارگ

شپ گروک ء را چہ شہم ء واجہ

پیش نزور انت، اے زورا کی ء واب

چہ سریت اچ وتی وہم ء واجہ

تئی جون ء منی ہون انت رہ شون

نام گیرانت، پہ رحم ء واجہ

بِراہ ء منزل، ترا وش بات بلے

کشیہ پرتو اے ”رہ“ ما واجہ

تئی حق انت، ثواب ء آوار

کرتہ پرتو اے گنہ، ما واجہ

نیں در آمد تئی ساہ ء سنگت
 کپتہ اے جاگہ ء چہہ ما واجہ

آہن ء زنگ دل ء پولنگاں
 تئی سلاہانی سپہ ما واجہ

توئے سلطانى ء کچکول ء فقیر
 شکلیں زند ء قدح ما واجہ

زند ء بدواہی تئی بے ء شر
 مہر ء مہلخ ء کلہ ما واجہ

گشت روج انت منی اسپر بلے شات
 پرشتہ لاچارى ء لہم ء واجہ

میر، ادیرہ ۶ میر *

میر، ادیرہ ۶ میر

مرچی اے ”بیران جاہء“ کہ کسے نہ گواہیت

پُر بوتکت و شیں بوآئی حسکیں نشانی

شک نقشانی،

چو کوہنیں نام ء توار ء تی

کور ء تا مور،

ادیرہ

چو مرمریں سنگ ء مہریں قلات ء

کہ انگت نہ پر شگ بلے درش ء واک ء شگ

من غلامک، تی پیریں غلامک

تی حاکیں سرون ء چو بیوانک اوشتانگاں، چو کہ تو عمر ء گڈی سر ء اچ نہرداں

شت ء گاراتے

میر، ادیرہ ۽ میر

مرچی حمر تاک ۽ نیا ہیں عکسے ۽ من ۽ تی منور ۽ آرتگ
 من دیستگ کہ ماہ ۽ سر ۽ دزر ۽ دور۔ بیہار پسندیں ماہ ۽ سر ۽
 آدمی ذاتے گام ایر کنان انت
 من ۽ گیر آہتگ ہما عہد کہ من پیادگ تو اسپ ۽ سوار
 روچ ۽ شب

جہہ پہ جہہ

من تچان، پسک ۽ ہپان
 تی اسپ ۽ دیم ۽ کپان ۽ پرنشان
 ہید بوتگ تی ”شاہی ساہدار“
 انگت بلے تی غلامک (اے بنی آدمیں کنگدام)
 چوش مرتگ کہ چچ دم نہ برتگ
 (برز ۽ تحت ۽ روان
 جہل ۽ منی تحت ۽ پاگ سیں)

میر، ادیرہ ۽ میر

مرچی کہ تو مرتگ ۽ من حیاتاں
 ہما سر نہنگ ۽ ڈگار
 منی پیرک ۽ دز کشانی کہ تو برت اچ من کہ پرچی منی چک، دُشک
 پیرک ۽ پس ۽ کسب ۽ بزاں، اسپ ۽ دیمپائی ۽

وانگِ کنت و ڈالی

ہماسر نہنگِ ڈگار

مرچی رہن انت

منی نوکیں واجہ،

تئی تنگویں پُتنگِ زردوستِ انت چوشریں جتکِ ء

چوبے وازداریں زمینِ ء

میر، ادیرہ ۶۵ میر

مرچی منی چک، ہماوارِ ڈگارِیں دشک، کہ مرچی دوشمبے گُشتِ ء

حبر تاکِ ء عکسِ ء منِ ء دات

تئی عہدی نمکِ واریِ ء جت شگانِ ء منِ ء

گُشت

”آجوائی ماہِ ء لگتہمال کنت

ایردستی زمینِ زیرِ بیت

بے زبان گنگدامِ انت کہ عہدی غلامِ انت

قرنِ غیرتِ ء چکاسِ ء نامِ انت“

نیں مرچی اے ”بیران جاہء“ کہ کسے نہ گواہیت

پُر بوتگنت و ہشیں بوآئی حُسکیں نشانی

شک نقشانی،

چو کوہنیں نام ءتوار ءتئی

کور ءتامور

ادیرہ

چومر میں سنگ ءمہر میں قلات ء کہ انگت نہ پر شتگ بے درش ءواک ء شتگ

من غلامک، تئی پیریں غلامک

تئی حاکیں سرون ء چو بیوانک اوشتا تگاں

چو کہ تو عمر ء گڈی سر ء اچ نہرداں شت ء گارائے

جیرگ ء آں.....

کہ موگ کناں، کنداں، گر یہاں کہ کہہ کہہ جناں

پروشاش شکء کہ سوچاں، تئی نامء توارء

یا بکڈ اا وتی گنکدامی زبانء

یا وتی تثرن سکین سرء

یا گشاں یکیں بچء وتی

او وتی زرد کشتیں غلامیء

تئی میتیں واجہیء گوں یکت کناں

○

*چہ عطا شادء ڈاڑیء۔ (ع۔ص)

دل گریت ء شپ ناریت

دل گریت ء شپ ناریت

ما، چو کہ استارء

شپ ء پاہار

روح ء منتگیں ارمان،

زندء بامسارانی پشومانی،

دل گریت ء شپ ناریت

دل گریت ء شپ ناریت

زیبائی ء ندروں

زیبائی ء ندروں بے

زیبائی ء زانت ء بزانتیں ڈرکتیں

دلما نگیں لہرائی ورنائی

کہ من غم داتگیں درد ء دارا زردگیں پاساں

نہ سہڑیت، تلو سیت چوانگریں زرد ء غم ء آساں

کہ سالیں ساعتانی زند آسارتیں سکین

کے جنیں زہگی دل و پُرسیت

عُکے تان کدول و داریت

دل گریت و شپ ناریت

دل گریت و شپ ناریت

کہ اے عاشق تبی، اے واہگ و دلمانگی گران انت

بکند، کہ بے وی و بے وفائی چوں ماں شاگیں کا پر و ماہیں جتک و گر میں

امبازاں زریت

(تئی دلگیریں یا توں پہل کنت)

اے خمار چم و ہتم بو ہیں بدن

پہ کتر ہے تہ واہگانی گواڑگاں ساریت

اے گوہنیں شراب

پہ یک دمانے تئی غم و سوز مان و تئی مہر و خمار و گار کنت

بے سار کنت

بلے کہ تئی شررنگی ءرب ءقلم ننگ

بلے یک ساعتے پہ ساعتے

صد بے تر ہیں پاساں ترہینیت

بے وسی ء بے وفائی یے بییت،

واک ءوس ء

حزیں گرونا کی نہ بییت

بیالوت ء شہدیں شراب

بیاگر میں امباز ء زہیری پیچ ء تاب

بیامہ لقاء ء گونگ ء مہرنگ داب

یک کتر ہے لوٹاں چہ تئی عمر گرونا کیس درء

دل گریت ء شپ ناریت

جند کن سری ء او جکت!

اے نوک باہندیں گناہاں مانپوش

آماہکان گوناپ ء ترانگ داغ دنت

روح ایرلہ انت.....

روح ایرلہ ء اے سہرنا کیس قدح ء گندیں

کہ لرزیت چومنی مہر ء اول دانک، ء مان پیناریں زبان

تئی ہدوک ء نوک ورنائی من ء گیریت

تئی لاڑ ء کساں سالی

چو ہلک ء تنن ء پیکوراں

منی زیمیں دل ء نقشیت

دل گریت ء شپ ناریت

زندائے چراغ ء مرتگیں وٹ انت

کہ مہر ء سوزمان ء آچش ء بالیت ء گنجیں واہگانی زگریں حوناں دیرجلیت ء ابدمانیت

مرک انت واہگ ء مہر ء جتائی

واہگ ء زگریں نشانی تہ منوں

مہر ء بز ان!؟

”ماپوہ نباں

تو شاعرے ء شاعری تران کنئے

باریں دگہ شعرے بکش

سے سال پڑیں گو سنگنت پہ انچشی،

مرچی مرو،

زانے منی اے دز نشانی ء ودار ء سکی ء

الاہیں شپ تیر نہ بنت

وابانی گنجانئے منء بہرے بدے،

ارسی مہیں!

اے بے وسی پما جنیں زہگاں چومرک ء پزیشنگ انت

اے روج لہ، ہر روج پہ دردیں دل ء زیم آزگی کاریت“

دل گریت ء شپ ناریت

دل گریت ء شپ ناریت

کہ اے عاشق تہی اے واہگ ء دلما نگی گران انت

گندامیت ء بے سیتیں سکین

کس پہ وتی پڑاگ ء

اے تلو سیں درد ء دے آرام دنت

زرد ء دگہ حونا کیس ڈرینے، جاہ دنت

وشنام! جلگہ مکہیں

وشنام! جو ریں وشنیکانی

درآمدستی ء آوار

گندے وتی لچ ء منی مہر ء میار ء نہادی ء

دوشی انا گاہ ء ہلک گپت انت کئی خون؟

کئے بوت جون؟

ماں اطلس ء آبریشماں، تاں بڑگ ء واریں دل انت، اوگار بوت
 تاں ہلک ء پیریں، نو اسگ بوت میر ء مرکب ء نالانی دیم حونی
 روچے گو مے رزواہیں زند ء چنت بر من تو مراں
 اے مے قدیمی واہگانی بندر انت
 چو کہ گشے پنج مرتگیں مات ء دل انت، صد نکرا انت
 ماں نیہ شپیں روچاں منی نابودی ء او مان
 تئی بنامی ء ترس ء گمان
 ڈیہہ ء غم ء جان ء غم ء ہلک ء شگان
 کئے تنکد ء منی ماہنو! گوں زمیں زرد ء اریں چم ء سالیں ساعتانی غم

پہ بامی انگراں داریت
 دل گریت ء شپ ناریت
 ماچو کہ استار ء
 شپ ء پاہار
 زند ء ماسارانی پشتومانی
 دل گریت ء شپ ناریت
 دل گریت ء شپ ناریت
 دل گریت ء شپ ناریت

روح پہ بزمشے انگار دنت
شب استارے اوگار کنت

دل منی سہتگیں انگر
مہر تئی ماہکانے مبات

یک ٹرشکے منی مال ء مت
روح ء سیاہ ء تہاریں شپاں

اے ٹرشکے کہ زند ء زیان
زند پہ تو زیانے مبات

ما دوئیں یگی ء پہ زراں
مانباں یا نہ مانیت روح

مرک روح ء زیانے تہ بات
مرک زند ء شگانے مبات

اِرسُ ءِ اِستارِ ءِ دوریِ چے انت
سِستگنتِ تہِ زمینِ منزلِ انت

روحِ شپِ بیتِ، شپِ روحِ بنت
اے زمینِ آسمانے مبات

آجِ ءِ آپِ ءِ جتاِ انتِ دگ
یکِ زمینِ انتِ ءِ یکِ آسمان

منِ عطاِ اوںِ نہِ توِ مہنوںے
روحِ پماِ میانے مبات

(غالب ء غزل ء چیزے شعرانی آزاتیں معنا)

مے نصیب ء کہ تئی نہ ات، دیدار نہ بوت
زند وداریک ات چه دل ء اوپار نہ بوت

غم جهان ء بیت یا کہ جان ء دل بیوس انت
دروی تیں شام ء اچ غماں ہچ وارنہ بوت

من نمرتاں اچ وٹھی ء تو باور بزاں
زندگاں ما کہ عہد تئی پادار نہ بوت

تئی جتائی ء ہر شپ انت صد نیشیں بلاہ
اے منی ساہ ات کہ کدی آوار نہ بوت

پیگانی گلیں ساہگ

تئی پیگانی بزیں ساہگ ء چچ بوت نہ وفا
 مس تنگہ غم ء اندوہ ء لواراں گاراوں
 چے من ء دات تئی شہدی نیں رکاں او دوست!
 من کہ تا انگت ء تبد آزگیاں، ہیناراوں

تئی جیگ ء دُناں بے ہوش من ء کت پرچہ؟
 منی ساہ کشگ و دم کشگ ء آہ سردے نہ برت
 تئی ارمانی نیں امباز، وفائیں تیمار
 من ء چے دات اگس لہڑی نیں دل دردے نہ برت

تئی چٹانی خماراں من ء چے پیہار بینت !!
 من ء چے دات مروچی منی بے ساری ء خون
 من ہما ترگ ء اوں ماں چگردیں راہاں
 ہما شور گند ء لگت، ء ہما دمبیرتگیں جون

تئی بچکندگ ء شہم ء منی زرد ء را شرپنت
بلے چے بوت؟ کہ اچ کوڑو ء تبد ء گیمرت

نہ سینے، نہ صباہے، نہ دُنیں شپ نمبے
چوتئی شادہ ء کوشاں یک لوارے آؤرت

تئی بیگانی شپیں ساہگ ء اچ بوت نہ وفا
من تنگہ غم ء اندوہ ء لواراں گار اول

وسِ بے‌وسی

خدا... او خدا
 کج انت آجہان
 آ زمین، آسمان
 کج انت آشپ صباہانی روج
 آ پلانی استار، برمشانی ماہ
 کج انت آخمار اندریں ساج
 وش زیدی ءوش نمائیں دل

جہان، کہ منی چہ منندی نہ انت ء جتا انت چہ جون ء منی
 جہان، کہ منی بے گناہی ء ارواہ
 چوکہ ملا ٹکت ء استمان
 جہان، کہ منی پیری ء زانتکار یں گناہ
 ز بہر انت اچ دوزہ ء

منی بے حسابیں ہدوکانی واہگ، بہشتانی کرز ء بہا
 نہ انت ماں غم ء جیرگ ء نہادی ء

جہان، کہ منوں، نہ منی جاہ
 ز کیئی پے گشے من چو دور آسریں راہ
 پٹان پولاں، نہ ہجاں
 کجا انت؟ کجا انت؟

آ زمین و زمان

آ جہان

خدا..... او خدا

ادء

من کہ چو پز شتگیں آدگارانی بن کپتکیں لاشے اوں
 من وتی عاقبت سازیں و ابانی جہلائکیں دریاء
 یاتانی حونا کیں چہر آپء

گوں و ہدء دل قہریں موجانی دیواراں کئے زانت

کجا سر جناں

ایریدڈاں، مراں

کجا انت، آ جہان

او خدا!

پُش بوت

پُش بوت کہ شتریں ساعتے

پہ ساعتے شتریں نہ گوست

مان شانت نیا ہیں جمران

گرنڈء گروکاں

چو کہ فریا تانی پاہاراں، سرء زرت آسمان

جُبات.... زمین

نیا ہیں مُجاں، چو شترگاں، مل ات جلیں پٹ ء ڈگار

ماں جلگموکیں جلگہ ء،

ہر کس پہ وت،

ہر کس پہ راہے سر جنان

کوہانی الماسیں ”پنہ جا“ گاراتنت

من گوں ہما، دُر دانگ ء....

من گوں ہما دُر دانگِ ء
ہم ہنچش کہ شتریں ساعتے
پہ ساعتے شتریں نہ گوست

بُرّات جڑاں

روحِ ء پہ تیر بز مَشی شہارت انت، زندمانی ء نشان
عالم زہات اچ ناگتیں ساہ کندناں
آرمتگ ات، سر پہ گلابیں، برف رنگیں زان سراں
”درینے، کہ نز آختگ، جڑانی بے وفائیں دوری ء
”جانے“ کہ باہوٹ انت، پیاپیں مہرانی منت ء
گستا کہ وت اچ وت، ہروک

”دوستے، کہ لیکیت دشمنوں

بیلے کہ بیتگ بدگمان، اچ زیادھیں مہر ء غماں
من پہ پشتومانیں گناہ ء نیت ء
دیتوں گوں ارمانیں دل ء

پاداہتکوں

کہ ”تو“ چیا پادا آتگے....

قصہ ہے بوت ء بس

توئے منی ساہ ء پئس

چش بوت کہ شتریں ساعتے

پہ ساعتے شتریں نہ گوست...

آساپ ۽ چکاس

اے امروز انت عطا امروز ۽ چکاس
 ادء، سردار ۽ آساپ انت ہمک پاس
 اے زند ۽ پڑ، گُشے کہ جنگ جاہے
 ادء، ہرکس پہ وت، ہرکس پہ راہے
 ادء، ہمراہ ذروہ انت، ساہ بچ انت
 سمین ۽ پل بنت ارواہ ۽ کج انت
 اے زرد ۽ موسم انت گرم انت کدی سرد
 کدی شہد انت، کدی جور انت ادء، ورد
 سحر ۽ ملکہوتی بیگہے گون،
 گلیں گوربام ۽ ہمراہ انت رو زرد
 نفس گیرانت، کدی ماڑیگ ۽ جہ نند
 کدی ماں کڈکے سہڑیت جہاں گرد
 کدی چو کوہ بیت دستار، شپین
 چو، پاگ نئے برز بیت لکیت سرء برد

اے ”ظاہرہ“ لگور غ سرچارے
 ادء، پیداور انت ہر مرد غ نامرد

اے اوست و دوست، اے ارمان پوچ انت
 ادء، کس غ نہ بیت پہ کتے ء درد

نہ ڈوباراں کدی من دشمن ء را
 ”کہ با من ہر چہ کرد آں آشنا کرد“

سُریت

”افیلہ دئے منء“

کورے گندے نا، دستء منی“

”تو گشئے من جہین

چوں کئے باریں دستء کہ ناں“

”اچ منء گیش بنے؟ من...“

”برو آنگوسہرو

وتء را بکش

کئے ترا جست کنت“

”بیل وتی ٹہل ء نازاں

نوں تو بانک زلیخانہ ئے ”تو“ ہجئے

”بجئے“

”من نہ اوں بلے بانک زلیخا

تووت ء پرچہ کشتہ

بکش تووت ء

پرتو ”ہچی“ حرام انت“

”لائے“

”راستی!..... بل دست ء منی

واجہ گندیت ترا

شتر ء رزوائے کنت“

”تو تو ارکن بکند

سک مزن بوتگے“!!

”اشکنے..... واجہ پیدا ک انت بوشت

جستگئے.... بوشت ناں“

”واجہ دیستے بکند.... چوں من ء“

”اے کئے ات؟“

”سہروئیں دل مراد انت“

”اے من کشیں تانکہ لٹے نہ وارت

شر نہ بیت“

”واجہ تووت بکند

نائے رہنت کپات ء

ہردیں گندیت من ء ایوک ء

بس کارے ہمیش انت“

”تیل سوچے، من آگندہ ناہودگ ء

وت کنیں راست

بیاتواداننگے پرچیا.... بیاتہا....

مرچی چون جلوہ ناک ء!

مرچی چون جلوہ ناک ء!

کس مکنتیں نظر!

مرچی چون جلوہ ناک ء!

بندروازگ ء“

”من کشیں اے بچک

نون تہ لوٹیت کشگ تووا، زانے

منی کستریں برات وت ساری ء نارضا انت

ادا پرچیا کشگ ءے

بیاتہا

بیا

بیا

مرچی چون جلوہ ناک ءے!

کس مہ کشیں نظر

بند دروازگ ءے“

کے ماں ویران ء چراگے بالیت
 دل گنو کے، کہ شپ ء ڈوباریت
 تو منی ساہگ ء سارتیں آپ ء
 من مباں روج ترا پیلاشیت
 اگاں نیت ء منی جوہان ء بیا!
 کے جسان پشت کپیت سہرا بیت
 بیا منی واہگ ء گرمیں جنت
 کوٹھ ء آس مہ بیت دوزح بیت *
 بد ہما انت کہ منی مرک ء پد
 کیت منی قبر ء سرون ء نالیت
 ماہ ء سر بیت کہ بیت روج ء تہ
 زند ہرجا کہ بیت تہنا بیت
 شاد کہ دوزح ء دیمپانے گشت
 کنت گناہ ء ، ء خدا ء چاریت

* اے بند پیرا مان نہ تو تک انت۔ (ع۔ ص)

زرد ءِ مہ جیڑ واہگ ءِ افارگ ءِ شמוש
بچکنگ ءِ گلاں پہ غم ءِ گوارگ ءِ شמוש

یاتانی عہد واہگ ءِ چہرآپ ءِ ترانگ انت
ماہکانی ءِ شپانی دل ءِ نارگ ءِ شמוש

کئے بدوفا ءِ کئے پہ وفا دل درآمدت
زند ءِ زرے تہ زانگ ءِ ہجارج ءِ شמוש

درد ءِ مچار، جان ءِ دل ءِ دژمن ءِ بزبان!
گیرآرگ ءِ شמוש، غم ءِ مارگ ءِ شמוש

ویران بوت پرشتگیس عہدانی بادگیر
مرواردانی آرگ ءِ تزارگ ءِ شמוש

تا کہ بہ بیت قیامتی آشوب ءِ دیمپان
 او زند ءِ درد! شاعریں بیچارگ ءِ شמוש

بے مانہی دی پرشتگیس و ابانی مانا انت
 یاتانی گل ءِ سارگ ءِ پلگارگ ءِ شמוש

نہادی

زند، چکند گے، کہ گناہِ پشومانیءِ دنتِ ارسیک کنت

ماپہ چکند گے چون ارمائیاں

عاقبتِ ارسائی نہادِ

ماں چکندِ نہادیءِ زیرگِ دل نہ رنجاں

کہ ماپوہ نباں، اے وتی کس مزانتیں سکینانی ارزائیاں

ماپہ چکند گے کہ سک ارمائیاں

عاقبت یا کہ چکند گے یا کہ ار سے

ماں مرکِ ”تہاری دیخی تیں“ آسراں

بلے

ماپہ چم مچیءِ گوشِ کڑی

پہ اے واہگِ منزلِ

سرجناں

نہادیءِ درکپاں

دل، اے بے مہریءِ دور بیت کہ نہ بیت

چم، اے بے مہریءِ کور بیت کہ نہ بیت

تنگہ بچکندگ ءِ پہ ز ریت نہادی ءِ در کپیت

دل، رچیت دور بیت

چم، ز ریت کور بیت

تو منی زندئے

بچکندئے

اے جہاں نہادی یے

اے خدا بند

کہ ماں وتی بستگیں بند ءِ گشاں

”پہ وتی ناہی ءِ چہ پر امگ ءِ دیر یگیں بیر گیریں“ گرونا کی ءِ

وت نہ کیشنت، وت تلوس انت

گند کہ تنکد ءِ

پہ منی مہر ءِ تنی نہر ءِ چکا سگ ءِ

اے جہان ءِ گناہ ءِ پشومانی ءِ سر کن انت

عاقبت ءِ بہائیگ

ارسیگ زرد ءِ کن انت

اوست ءِ سودا گراں پہ، مو تکے

نوں دل کشیت

صحب ءِ بہ من ناں بیگہ ءِ

بام ءِ بزاں، ناں رولہہ ءِ

چے درین، چے استین، چے مسکین سمین

چے گل زمین!

دل چو فقیری تہنبل ءِ

ماریت ءِ سکیت ہکل ءِ

واہگ چو بے وانکیں مسافر ماں جل ءِ

بے منزل ءِ

استنت شے، (ما اشکگ)

روچے بلیت (ہنچو کشنت)

کئے زانت روچئے کئے شبئے

ہردوک حد امرزیک

.....بتگ شادہء سیکء سریک

مہرء ہتم آبادیے

اوستء کشگ عہدء پڑشگ پہ عاقبتء پدیں غمبادی

ئے

یک قہرء مہرء چلہ گر نچیں سیاویے

وابانی آدنیکء زمانہ نیادیے

اے نیادیء

تامور بنت سرچمگء شیر آپیں زمیل

سبزگیں تلء صدف ذرنزیں کشارانی دھمال

چم کور بنتء گوش کر

”چہمیت” متا، شہمیت، زر

چے درین، چے استین، چے مسکین سمین

چے گل زمین!

اے نیادیء

تو ہم بہا

من ہم بہا

دل چو فقیری تہنبلء

ماریت سگیت ہکلء

واہگ چو بے وانکیں مسافرماں جلء

بے منزلء

رجانک (علامہ اقبال)

نہ منت آ، کہ کدی ات، نہ آ، کہ بیت مانیت
 زمانہ گار پہ پیداور ء کہ سہرا بیت
 تو دوشی گون نہ اتے وت، گنہ تئی کہ منی
 شپ ء شراب ء ت سہب ء مدام کے داریت
 من دانہ دانگ ء لیکاناں وہد ء تزیگ ء
 منی پیالگ ء آشوب تڑمپ تڑمپ ء بیت
 ہما کہ گیدی ء رازان ء کنت تاک پہ تاک
 ہمائی کڈک ء سرنیت انگراں گواریت
 ابید زانگ ء پہکی ابید زرد ء رژن
 کجام رملی انت آ کہ من ء بہ ہجاریت
 اے روج ایرلہ ء سہری انت خون ء جو
 شמוש زی ء مروج ء کہ سوب باندا بیت
 ہما انت راستی ء سرمچار بیرکدار
 چراگ ء شرتگ ء دوز ء ج ء تہا بالیت

تیراں وراں پہ چم ء سر، زیمیاں دل ء داراں کنناں
زند ء اہل ء پہ چشی ساٹان ء پلگاراں کنناں

ہر نیمگ ء درداں اگس رہ سر پہ کنگ کشتگان
ہر دورہا ماراں کنناں ہر راہسر ء چاراں کنناں

دل گپڑیں، جٹکیں جگر، گون خون ء ارساں چیر ء سر
انگت ملام انت مئے سرء ما آہ ء افاراں کنناں

جان بی پہ پلئیں حاترا، سربی پہ تی کل ء سرء
زند ء راتن سہکندن ء ماپہ چشی ساراں کنناں

چہ زند ء رزواہیں براں، مرک ء شگان ہم گہتراں
تندائے ارسیں دیدگوں دوریں دل ء گواراں کنناں

بے شک مالٹ ء پل ء ہجر نہ رنجیناں دل ء
کہ پاہواں دی ماوتی پلپیں گور ء ہاراں کنناں

جنوزان

ہالوہلو، ہالوہلو

سازاں شلین ات زیملاں

گوں چا پء دہل وڈ کتر ء سرناء و ش لہریں توار

پہ دسگہار کی دل یے

سیری جنوزان ء مبار کی دل یے

دل کوتلی جی یے

بہا بیت مہر

پرس ات حانی ء

ہالوہلو، ہالوہلو

زرشاں کن ات اے واہگاں

یکے من ء یکے توئے (چندی دگہ شاری ء دابانی شلی، سنگین وڈرین سومری)

چندی جنیں زہگی سراں پہ سردری

دیآن ۽ دیآ نیں درء

پہ پنڈگ ۽ نزا آرتگ انت

(اے واہگاں)

چندی جنیں زہنگی سراں پہ سردری

سیری جنوز انانی سیاہیں عاقبت

پاہارتگاں!

دل کوتلی جی یے

بہابیت مہر

پرس ات حانی ۽

ہالوہلو، ہالوہلو

ساراں کن ات ماہیں جتک ۽ راہ طوق ۽ سا نکلاں

ہنی ز جیں موردانگاں، بندی کن ات، پہ لعل ۽ آ قوتانی میری چلوواں

شاریں سری ۽ جنڈ کن ات

ہیفیں متاچان ۽ پہ سیری اطلساں سائل کن ات

رمب ات پہ عاروس ۽ ہزاری کلہ ۽

گج ات سروں ۽ میر ۽ شیرازی لڑ ۽

دل کوتلی چئیے

بہابیت مہر

پرس ات حانیء

ہالوہلو، ہالوہلو

داغاں! زرین ات ماڑیان

کوٹ ء قلاتان ء پہ پاہاریں دلانی دوپ ء مسک ء مہلباں

ارواہ روت!

پیر ء فقیری آہ الاہاں ملوٹ!

ارواہ روت!

مست ء مریدی سحنگیں زردانی افاراں مہ پرس!

دل گار کنت!

عہدانی آماچاں مہ گند

کوٹانی پدیانکاں مچار

دل گار کنت!

رنجیں دل ۽

تلوس ماں سیری جیمہاں !!

دل کوتلی چئیے

بہا بیت مہر

پرس ات حانی ۽

ہالوہلو، ہالوہلو

سازاں شلین ات زیملاں

گوں چاپ ۽ ڈہل ۽ ڈکڑ ۽ سرنا ۽ وش لہریں توار

پہ دسگہار کی دل ۽

سیری جنوزان ۽ مبار کی دل ۽

دیریں گاہریں زر ء گج ء کپ انت
بلے گار انت ہما کہ سدپ انت

تو ہما ماہ کہ بام ء سہرا!!
تئی ہمراہ نہ روج انت، نہ شپ انت

آس تئی دامن ء حوناں شودیت
نپت بے ساہگیں ڈرچک ء پے نپ انت

تو کجام زر ء کہیرے، نہ چٹے؟
ہاریں شہجو ء رہ ء کوہ کپ انت

مہر ء بادگیر ء زمین جمب، میار
زند پے رمبگ ء تلکانی سرپ انت

زیر ہوشام ء زریں زند ء را

آپ پہ تنگاں چم ء شرپ انت

عاقبت ہرکہ وت انت، من کہ عطا

دل پہ حُشکیں جنگ ء نام ء دپ انت

ہوشام

”بہا بدن، خمار دیدگ و شفا رہیری،

گلاب برف انارک،

شراب شہدرک،

جڑشک پل حدگی،

بہشت کوش جنزگی،

اکس پیت مجلسی،

اے سرد سردیں شپ، پہ گرم گرمیں بوسگی درداں

بہار گاہ و ماہکان سمبریت“

”او سرچار، او سرگنوک!

گند کیف بستگیں جڑاں،

ماں شیشگاں،

چو ماہکان تلوسنت

خمار دیدگ و شفا رہیری بہا بدن

شراب و بے وفائیں شیشگ انت کہ تنگے توئے تنگے من

پہ ہورک و خشکیں آسراء پر شدت و بہر بہر بنت“

”ہو!... اگس بیت نہ سستگین تلنگے عمرؔ آسرؔ بہا!“

”بلے آ مورمانٹ

کہ پہ چیرؔ اندری،

پہ ایوکی،

پہ دردواریانی دست ایرموشیاں

کہ سیاہ چکلیں زری نمائیں مہر انؔ مرزگؔ انت!

پہ ارس گیریؔ ہوس

انارپل رتگلیں انارکاں شہتی نیں، نہ دیستگلیں دلؔ ٹرہنگؔ انت!

پہ نامؔ مستیانی بے وی

شپانی سیری لڑتاناؔ تنگؔ انت!

(تہ پمن جی یے بیت کہ نبیت)

دل اوں سچیت!!

دل اوں سچیتؔ ہنچ نہ بیت

مس دوشی چوں آروچ موجریں پری زبادؔ شار

داں صبا

پہ پکؔ بوسگاں چوشہدرک تنگ اتگ

بلے اے مسک ء مہلبانی شپ زھیریں ژندی ء

ندات ہچ کلوه من ء

صباہ ء ہیر ء پوپلیں سمین پداگوں خون با میں زیملاں شگوست ء شت“

”او پیل ء ہمبلاں!

ماکل تیر وارنگاں

ماکل سہتگیں دل ء زھیر وارنگاں

کجا بہا بدن، کجانہ سستگیں تلنگ

ادعتہ بے بہائیں ہرنہ سستگیں تلنگ بیت بہا بدن

کستے پہ یک تنگ و کستے پہ ہزار تنگ“

”بلے تاکد!؟

اے سرد سردیں شپ

پہ دل سچو کیں بے وسی

پہ زہر ء کچلی ء شیشگاں گوزیت ء دردوار بیت

صباہ ء ہیر ء پوپلیں سمین تاکد

گوں خون با میں زیملاں ہوار بیت ء گار بیت“

صوت

دوصوتی

”اے جتائیء پچیں بیوانء

تئی ہمراہ لووار

موسمء برف بیت نیت

تئی ملگورء زرانت زگریں تار“

”منی دیدو کاں لووار سوچیں داغ

تئی امبازء جہانء نز آر

من چہ وت بے بجار“

”مہرء وشبالیں ہنج

نیں دگہ سنگرتہ آپیں دیاراں بال انت

سست تئی عہدی میں پرانگء دامانی ودار“

”تو کہ ہر زندء ردومء شوہاز

پیامنی شارشلء ایر بہ نند

کہ پز شیت ہج نہ کدی شیر کنیں و ابانی شہار“

”اے عمل جاہ و جتائی بے رنگ
 تو نیائے دے کدی کائے تو
 من کہ اچ تئی ازل و ساہ گرے پیش ہوار“
 ”قہریں گستانی و زہر
 تئی بند بندے چو آسے ایر آر
 تو منی واہگ و مہریں آسر
 بیدے تو من پہ چے کار
 اے گوانزگی موجانی زری آدینک
 تئی بالاد و خیال
 منی زرد و شوہاز
 اے سنگرتہ آپ و چموکیں مہکان
 تئی وش ملگی و راز
 ”شب چہ تئی مہپراں شنکیت

صبا

تئی پیشانی و ماہیں مستاک
 تئی زیبائی منی درانگاز
 تئی گندوک و زروکیں کلکش
 کنگرہ جہل مندانی سراکشت و چارنت ترا

بیاپہ گر میں امباز
 ہماوشنیادیء پت
 کہ زرانت اچ تئی رکانی گلاب
 نہیں کجانت کہ توئے وت پہ مجاز
 تئی جتائیء اے زمز میل پر شدت
 بلے اے اہنی بندی جاہء
 تئی وش رنگیء ز مش
 بیچ تہار دیم مبات
 چو کہ زنگ آہنء، سوچیت

○

دل پہ دل انت، غم پہ نصیب
وائے طیب، وائے طیب

دل پہ دل انت

ٹپ اوں دل ء سک بازاں
دراہ نہ باں پہ درماں

دل پہ دل انت

درد ء غماں بازیناں
ڈراجیں شپاں نازیناں

دل پہ دل انت

عمرے نہ انت صد سال انت
زندے نہ ایں جنجال انت

دل پہ دل انت

دل منی نالیت چو بلبلی۔ او گلاب ءِ پل
بیا منی دروین دل ءِ ہل او گلاب ءِ پل

شب تہاریں چو تئی زلفانی سخائیں
ماہکانی تئی لقا ءِ ٹرانگ ءِ برائیں
یات کیت تئی گورگیں کل او گلاب ءِ پل

تو بہارگاہ ءِ بہار ءِ تو زری نوو ءِ
تو منی ارمان ءِ، اُمیت ءِ دل ءِ بود ءِ
بے بدل بے مٹ ءِ بے مل او گلاب ءِ پل

بیا کہ گوں تو ساعتے زند ءِ بگوازیناں
گوں دل ءِ ساز ءِ تئی حسن ءِ بنازیناں
بیا منی مہرانی گرانمل او گلاب ءِ پل

دل پدا پتو غمائیں بے مہر
چو چراگ ء ماں شپائیں بے مہر

من زراں پہ تئی زہریں تیراں
بیاکہ آرام ء بلاہاں زیراں
زندہ اچ تو کہ جتائیں بے مہر

شپ تئی یات ء عذاب ء کاری
روح پھن چو شپ ء پاہاری
ماہکاں پما سزائیں بے مہر

تو نیائے تئی ودار ء اے دل
تئی دردانی ودار ء اے دل
دل پہ تئی نام ء بہائیں بے مہر

اومنی واریں دل
 بزرگ ء گاریں دل
 پرچے ء نال نئے
 تو بیرگ ء بدحال نئے

اومنی واریں دل

کس نہ بیتیں حانی
 تہی شپ ء مہکائی
 تو نہ سہڑے گوں ما
 شے مرید ء پیم ء

اومنی واریں دل

تو وفا یے لوٹے
 چے دوا یے لوٹے
 اے جہان ء یاری
 عمبرے ء آزاری

اومنی واریں دل

چو مکش تو جند ء
 پہ دو روچی زند ء
 ہر شپ ء نے ماہکاں
 ہر غم ء نے درماں

اومنی واریں دل

صفت

زریت مہر، تئی زیملائی سی پارا
دل ۽ سروز بنا لیت کہ زرد ۽ یکتارا

بشنز پہ من ۽ بے نہریں رحمتی شنزے
کشار برتہ منی، گنجیں واہگ ۽ ہار ۽

اے آسمان تئی ورد ۽ ساہگ ۽ مانوک
دمیت زمین تئی لکھاں درود لکھوار ۽

حیات ۽ رہسر ۽ بے تو شگاں بے جزماں
رسیت منزله آخر من ۽ گناہگار ۽

دلاپاں من کہ تئی مہر ء نظر بیت
گنہ گاراں گنہ گار ء گزر بیت

کجاں پاندا تئی جہر شلان انت
اے تہدیں زند پہ تو راہ سر بیت

دے ء مارتوں تئی وشدلیں نیاد
پہ عمرے ء منی سر بیت تئی در بیت

چے کاریں زندے ء تئی وام داراں
حیاتے بخش کہ زریات زر بیت

عطا اے دل کہ راہ انت تہترین ء
بہشت ء منزل ء لوٹیت کہ سر بیت

دشمن ءِ ارزانی ءِ گراں کت من ءِ
کافری توںاں مسلمان کت من ءِ

ماہکان ءِ نوو برنی بتگ انت
چلگ ءِ درچکوں، جڑشکاں کت من ءِ

چم زرانت انگت پہ ویراندانی ءِ
آبدانی چے؟ کہ آساں کت من ءِ

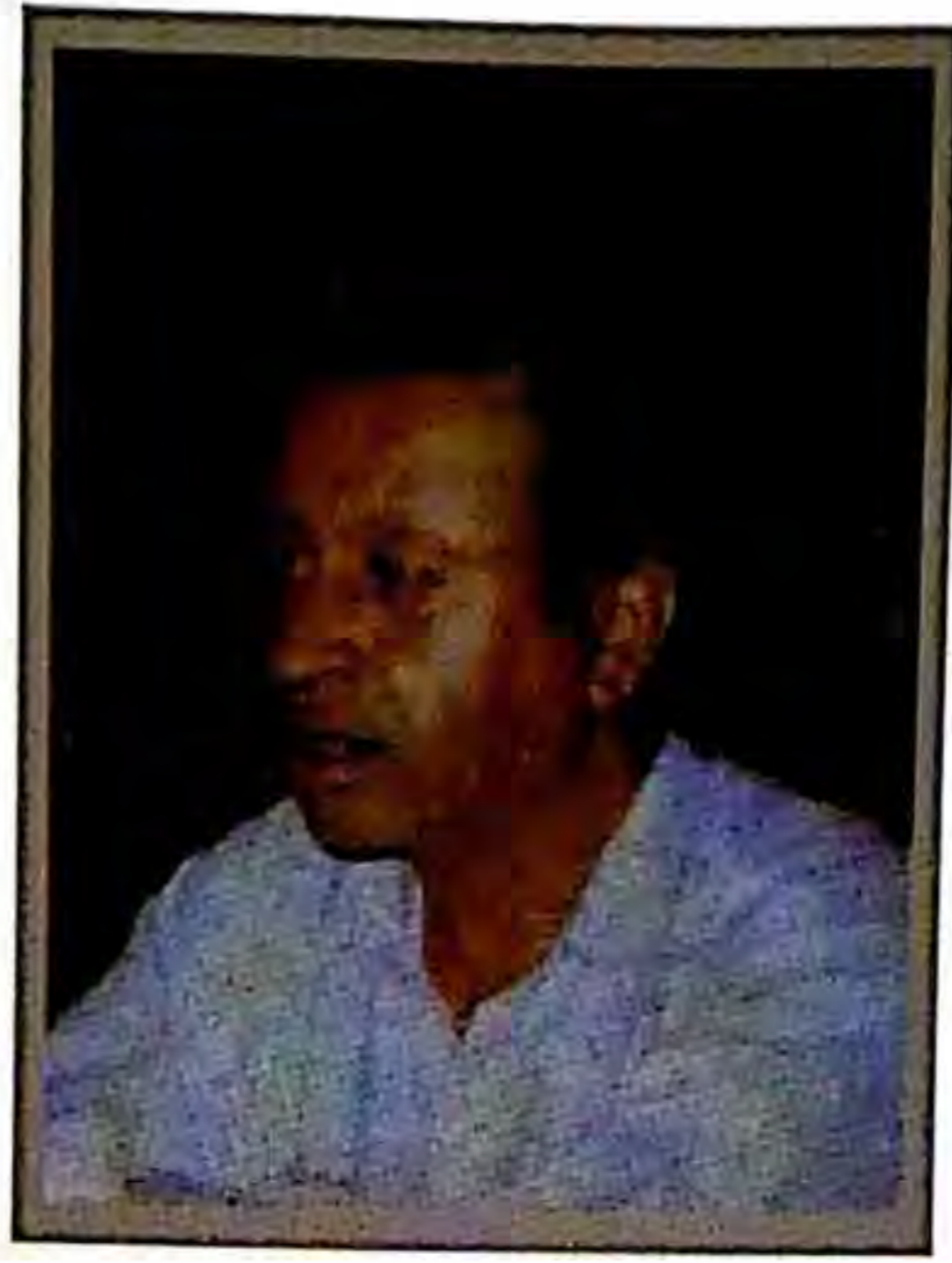
نیت ءِ یک ساعتے عمر ءِ طیب
آس سوچان ات کہ ساچاں کت من ءِ

اے فقیران ءِ پہ سر ظاہر مکند
ناگت ءِ ”الاهے“ سلطان کت من ءِ

قسمت ءِ بدوا منی رنج انت ءِ بس
من پہ ناز آئی، کہ مہماں کت من ءِ

بے وتی اچ وت عطا مستاگی یے
جی زبہری ءِ کہ گنجاں کت من ءِ

عطا شاد

سنگانی سر (تربت) ء رست ء شاعر بوت۔ زند ء پنجاہ ء
ہشت سالانی نہس گیریں روچ نے ء کئی انت۔
عطا شاد بے سر ء پادیں شاعری ء شاعری بے معنی نہیں
شاعری ء مجرم انت بے نوں گوش انت کہ عطا ہم شاعرے۔
شاعرے یا شاعرے نہ انت 'ایشی ء جواب چہ عطا ء اے
کتاب ء ریت یا ایشی ء ہو ء بے ریائیں وحد بدنت کہ چہ
ہر کس ء زانت کار ترانت۔

چھاپ نہ ہو میں شاعرِ عہدِ بند

لر

330	سرد مہر
332	تئی مرکء منارمان نہ بوت
333	گال
334	رک بے وانک (رجانک)
335	شہر
338	دلوں کدیت ملارانی مولماں پرچا
340	گہیں بلوچستان مکہیں بلوچستان
341	غزل
342	سانیٹ
343	پہ دل کہ بام زرانت
344	چم زرانت تئی کوشیں انارکاں پہ چوش
345	دراہیء آساپء بگوازین ات
346	آس، تاپ، گوات، حاک
348	جی منی کوھنگیں دنیا!
349	لولی
350	صوت
352	صوت

سرد مہر (شے مریدی عشق و پرورش)

سرد مہروں کہ منا، گر میں بدن رہی پینت
لذت و ساعتے و عمرے و ایمان پریشنت

چش تو زیبائے، کہ اے آنہی قولانی زبان
پہ دل و دانکے و پد رنگ و بندگی انت
چش تہوش نیادے کہ سہکندن و یک یک ساعت
پہ تئی واہگ و ”گل نند“ و پدا زندگی انت

بوف و ماہ و صدف و رنگ و گلاب
ماہکان، نود، سمین، چندن و درین
کلکشاں، رولہ و بام و استال
تنگہ و مروارد

تودل و جلوہ و مہر و آدینک
دیدگ و روک و خیال و درفشوک
نیت و قدح و امیت و خمار

عشق و امبازگ و ورنائی و لہڑ
 تو در ہیں گیدی و شررنگی و مستاگے، بلے
 ”یک“ نہ اے

روح آسان و انارکافی انار
 روشت و بینگ و رکافی ملار
 تو بس ”ایوک“ نہئے
 تو ”حوالزادگے“ نہئے
 تو بنی آدمئے

دروشم و گورگیں کل انت منی حج و کعبہ
 واہگ و عنیت و زیبائی انت ہر نیمگ و زندا پ منی
 عشق و گندی میں یک وانگے و اشت
 بہشت

لکیت دل

تہ پہل

من بنی آدمے اول

دوستی و مہر و وفاء پہ مدا می غمے اول

تئی مرک ء منا ارمان نہ بوت،
 من، کہ اے زند منا سک دوست انت،
 اے سمین کہ من ء آزاتی ء ساہ ء بخشیت
 من دے لوٹاں ماں ہر یک بدن ء تالان بیت
 ماہکان ایمنی ء ترانگ ء پہ من کاریت
 من دے لوٹاں چو چراغ ء
 ماں ہمک گنڈ و کشاں بالان بیت
 تو شتے پُرشٹ گوشے عاقبت ء شریں واب
 ما پرے جت ء قہریں اذل ء دوزہیاں
 بے ترا راست کہ سر، بے سرو بے مہران انت

گال

مئے دل ۽ تپاپیں ڈل ۽ سر بر گوستگ انت
 جمری، ساہگ بتگ انت، مہر گوستگ انت
 بیار، پہ چکاس ۽، دکہ، زندگی، جلتے
 چے سراط ۽ پہل ۽، تئی کستر، گوستگ انت
 دور چہ تئی بے وانکیں جنیں زہگی واہگ ۽
 تئی گناہ کار اچ نیکی ۽ آسر گوستگ انت
 کیت پہ مانتر ۽ خدا یے ۽ بنی آدمی!!
 اے خمار چم، اچ عاشقاں ہم، پر گوستگ انت
 چے کھت مرک ۽ توہگ انت عمر ۽ پلو ۽
 بندہ چہ رک ۽ زندآپ ۽ در، گوستگ انت

جنوری ۱۹۶۶

(رجانک)

رک بے وانک
 ساہ ء مہلب زریں گرمی ء وانک
 ارسیں چٹمانی جہلانک
 ”تراپہ من ء مہراست؟“
 بس ہے وانک
 ”ہو“ یک ہے وانک
 نورے
 اشارتے
 ناپور ہیں
 چوں بہ درشاناں
 آ، اندریں وائیں سرشم
 کہ نورا شلیت
 شیلہ صوتانی
 برزبالادیں
 وش ساہگیں سارتیں سبزیں مہر ء چنالانی پندر
 چو کہ وت زندمانی ء وگ
 اے گلّیں متا
 تونہ بخش اتگ!

شہر

درآمد: جلکہیں شہرء بادگیرانی

بادگیرانی شہر۔۔۔ سنگ، سنگیں گل و حاکانی

بنی آدم کہ ہوارانت، گارانت، گمسارانت

تیز و تکائیں مشینانی

میار کوشیں رواجانی تہا

زند، ارواہ، دل۔۔۔

مات کوبانی نرم و نازرکیں

سرشمیں دامنانی دل پہکیں

نیل بوئیں زرانی نازہکیں

تنگہیں پستگانی سوجانت

”زند، ارواہ، دل، بنی آدم

بنی آدم کہ ہوارانت، گارانت، گمسارانت

”ماہکانی، سمین، نوو، استار

گل زمین و حزینتگانی دوار

روشنیں تہاری ۽ بیگواہ

”ایوکی“ چو کہ تھی ۽ راہ ۽

سرجناں بیت پہ بے سریں جاہ ۽

”جگہیں شہر، بادگیرانی

شیشگیں ماڑیاں امیرانی

بنگیں کیف ۽ شکیں سازانت

ہر در آمد، پہ وہد ہمزانت

لعل رکیں بہا بدن بازانت

بے وسیں دل کئے ۽ را شوہازانت؟

بنی آدم کہ ہوارانت، گارانت، گمسارانت

”بادگیرانی جگہیں شہر ۽

ہر غم ۽ است دار ۽ درمان

واہگ ۽ زانت ہچ زیم نہ دنت

ہر جتائی کپیت من امبازاں

درتہ شالانی

بے نکانانی

گونہ لاپانی ، حلق و دیمپانی

شیشگیں ماڑی انت امیرانی

ساہگ انت سارتیں بادگیرانی

شاعر: چو خدا، بے خدا میں زرد کج انت

روح، سیاہیں شپ انت چنالانی

مئے خیالانی گوہریں الماس

پہ ترشکانی اولیاں زار انت

من گنوکاں کہ شہر بے سار انت

بنی آدم تہ ہوار انت

گار انت

گمسار انت

مئی ۱۹۶۲

○

دلوں کدیت ملارانی مولماں پرچا
 چے موسے کہ نہ کدیت چلگ ء، نہ کدیت ہتم ء
 غم ء سمین، گل ء ماہکان، کدہ یات ء
 سرپیت، دیدگاں، پروانگ چو تئی رنگا
 توار، اشکنگ ء، دید ء، مارگ ء، زانت ء
 اے زارجاہ ء من ء بے توارى ء گشتہ
 پہ ایوکی من اے پریں جہان ء جلگہ اتاں
 من ء کتہ تئی ہمراہی ء غم ء تہنا
 من تنگاں کہ پہ گیاہاں پتاہیں دریا ء
 من سہنگاں کسے ء ماہکان ء جل ء
 من بے متائی ء سگاناں، عاقبت ء را
 کہ تاک ء پن میار انت پہ چلگ ء درہچا
 چو ماہ زران انت خیال ء پیالو ء تئی عکس
 کشیت زمانہ کہ چماں منی خمار جتہ

تو آ تھار کہ سارتیں شپانی ورنائی
شہازگایاں، ترا بوپ شائیں پیتاپ ء
عطا حزیت، چہ رژن ء درداں کدی کسے
الانک بیت اگاں تلکانی چیر گچ ء را

نومبر دسمبر ۱۹۷۰

○

گہیں بلوچستان مکہیں بلوچستان

بام ۽ پل بیت ۽ سرپیت
 زریت پہ مکہیں ڈیہہ ۽ صبا ۽ وٹھیں کوش
 چو بانگواہ ۽ کروگ

پہ شادہ ۽ گل ۽ متاگ ۽ ساعتاں کاریت
 چو نود گداریں سمین ۽
 چو نور شلتیں درین ۽

چو ماہکان شپ ۽ کلہ ۽ سرء کشتیت
 انارکانی گلیں ترانگے دل ۽ پشیت
 چو آزمان ۽ زر ۽ کلکشان صدف گواریت
 وفا واہگ ۽ مرواردان گیرآریت

نہ دیستگوں کدی دوز ۽ مجان، بلیت چراگ
 نہ دیستگوں مس کدی مشکے پہ آسانی
 اگاں بہ بیت پہ وطن سرجمی ۽ نیت
 اگاں بہ بیت پہ وطن سہر ۽ مسک

غزل

بے کمارے، تو تاکد، میرے کلات ۽ ساہگ ۽
 زندگاں تاں مرک من تئی دراہ بات ۽ ساہگ ۽
 روچ پہ تو تورانک، تو بے روچ چو سیاہیں شب
 روک پہ من رژن قہر ۽ سیاہ گوات ۽ ساہگ ۽
 ماہکافی تہترین انت جت انت بے واہگی،
 دل چو بے تاہیر! جی تئی، آسرات ۽ ساہگ ۽
 شہم خون ۽ پہ من وشدیدیں چو کاڑ ۽ ہتی ۽
 سارت انت ہر پڑ پہ دیدوکاں چو پرات ۽ ساہگ ۽
 تو خیال ۽ سارتیں ساہگ پہ روچ ۽ منت ۽
 عاقبت ۽ آسراں من گنجیں یات ۽ ساہگ ۽
 حز کناں اچ بومیہاں من کہ بے منزل مہاں
 سر جنان ماں جلاں تئی شون دات ۽ ساہگ ۽
 دل پہ ہر ساعت شزار انت اچ وتی جند ۽ جل ۽
 سہتگاں سد وار من اوشتات شات ۽ ساہگ ۽

سانپٹ

اے زند چو سارتیں تیاب ء نہ چول جنت ء نہ موج کاریت
 اے درد ء شادہ چو ”سور بند“ ء ما واہگانی پلاں پتاراں
 تاں کد پہ گاہرے ء ودار ء ما چم پہ شرتگاں بہ داراں
 نہ جلگم ایت اے تیاب پرچی کہ ماہکانے سر ء شہاریت
 شگوستگیں زند بے میار انت شگوستگیں زند نوں شمشگ
 بلئے اے مرچی کہ چو دلاپ ء پہ عاقبت چو زہیرناک ء
 گوشے پکیرے کہ چلھائیں تنو نواب ء گم ء نہ کشگ
 ہوار بیت تنکد ء پہ چوشی ما سہتگیں واہگانی حاک ء
 اگاں تئی مہرانی لہرہ منی حیات ء پلاں بمرزیت
 اگاں تئی مہر چو خمار ء منی اُمیت ء رگاں بہ لرزیت
 اگاں زریت پہ ”پیر کہیں زرد“ تئی حدوک ء زہیری امباز
 اگاں پہ کہرے اگاں پہ مہرے، کئے وتی گوہراں درانگاز
 اے بستگیں زند چو ”زمین جمب“ جلمکینیت منی حیاالاں
 پہ درد ء شادہ چو بیل ء آلاڑ، کھت آشوبے ء را تالان

پہ دل کہ بام زرانت، دیدگاں پہ مہ رنگ انت
ہما پہ نام میار انت پہ گشتن ء ننگ انت

زروک آ پہ وتی سبزگیں ڈگار و دوار
دلاپ من پہ وتی زامران کہ ننگ انت

مناں کہ انگہ پہ من آزگ انت تلی ء ٹپ
توئے کہ سوب تئی انگہ شکلیں جنگ انت

چے بخرے کہ گُشئے ساہگے بہ بیت ماں شپاں
گوں روج چوش گُشئے درینے انت ہمک رنگ انت

کجائے بیا او منی درد ء جوہریں الماس
کہ گنجیں بے غمی ء شیشگیں دل اوں زنگ انت

چم زرت تئی کوشیں انارکاں پہ چوش
کہ تہارماہ ء چخت آسمی پلن پہ دزموش

من پما زردچکیں بیگم جنگی گاراں
منی سوگات نہ انت واہگ سوراپکیں ہوش

شیر سودائی ء مالے کہ درا بیت تالان
عشق اللہ ء کلام انت کہ نہ بیت بے سرپوش

دراہی ءِ آساپ ءِ بگوازین ات
دل نہ منہ، تہ درد ءِ آزین ات

گچلیں سوب ءِ وپتگین لولی
شکلیں ناکام ءِ بنازین ات

بندیانی زمیل شلیت چا پاں
واہگ ءِ زمزمل ءِ بسازین ات

ڈیہہ ہما کوشانی پدا رپتہ
ننگریں میران ءِ شہازین ات

نیت ءِ زہراں عہد کنت تالان
مہراں پہ قہراں بیا بُرازین ات

چیدگ انت موتکانی کہ شاد انوں
راہ جتیں ہمراہاں شگوازین ات

آس، تاپ، گوات، حاک

آس، طوفان، چندم شہاریں مچ و دوز و شرنگ
 آس، قہر انت۔۔۔ زمین سوچ، قہر آزمان تاپ
 آس، گام گام ء پچیں ساه پیلاشیں تبدانی چیرگج

آپ، طوفان، چندم شہاریں مچ و دوز و شرنگ
 آپ، قہر انت۔۔۔ زمین سوچ، قہر آزمان تاپ
 آپ، گام گام ء پچیں ساه پیلاشیں تبدانی چیرگج

آس، ایمن کہ جنت امبازیں نور شنزیں وش موج
 آس، قہر انت، زمین روچ، مہر ماہکاں گواپ
 آس، برپ سرشائیں چار کشک ء پیتاپ ء سارتیں سمین

گوات، ایمن جنت امبازیں نور شنزیں وش موج
 گوات، مہر انت، زمین روک، مہر، ماہکاں گواپ
 گوات، برپ سرشانیں چار کشک ء پیتاپ ء سارتیں سمین

آس آپ انت

آپ گوات انت

گوات حاک انت

نومبر دسمبر ۱۹۷۰

○

جی منی کوھنگیں دنیا! تئی قولیگاں من

منی کوہ انت قلات

گونڈ لیس تیر، منی پنج

۔۔۔۔ چواسپر منی نبرات

واب جاگاں تلار

سنگ سرجاہ منی

تل سبزین منی میراث

۔۔۔۔ منی مل عتاس

پہ در آمدائے زمین انگر ع آس

بروتی نوکیں جہان ء گوں وتی حاکمی ء

وتی بالاد، وتی چوڈ، وتی واجہی ء

ماہ ء استار ء شپاں

کلکشان ء روچاں

منی آجوتی ء اوشتار ء برے! ؟

اوست آجوتی ء ہمراہ منی

منی امیت ء ودار ء تو برے! ؟

چش میار انت سر ء ساہ منی، براہ منی

من ء بس انت اے غلامی کہ منی چند بیگ انت

منی دنیا، منی دنیا، کہ منی زندگی انت

لوی

من سُروزیگاں
کہ پہ زیمیل ء زئیریگاں
ترا نازیناں

واب کن تنگویں میر
واب کن بنگویں میر

من سُروزیگاں
کہ پہ زیمیل ء زئیریگاں
ترا نازیناں

واب جی شگلین واب
واب داں ”روچ حساب“
واب کن واب
کہ آگاہ مہاتے پھیر

من سُروزیگاں
کہ پہ زیمیل ء زئیریگاں
ترا نازیناں

واب کن تنگویں میر
واب جی شگلین واب

صوت

باگیں	وطن	گل	گوہری
زرد	ء	حیاں	دروری
مسک	ء	زباں	عنبری
دل	پر	تئی	مہراں
			زری
			ما چو گنوک دیوانگ ء
			چو بلبلی ء پردانگ ء
			پر تہ سراں قربان کناں
			قولیگ باں حیرات باں
آہتہ	ہتم	پہ	کھوی
کشیت	ہمیں	وش	زیمیلی
سرپتاں	کھگ	نازاں	گلی
زرشاں	کنت	اے	وتی
استال	برمشیں		جمری
باگیں	وطن	گل	گوہری
			ما چو گنوک دیوانگ ء
			دیوانگ ء پروانگ ء
			پرتو سراں قربان کناں
			قولیگ باں حیرات باں

جی	مے	وطن	تئی	پاسباں
شیر	ء	مزار	ء	بنگواں
ترکی		جہاں	اچ	نارہاں
جنبی		زمین	ء	آسمان
				بے ° مٹ ء بے دروری
				باگیں وطن گل گوہری
ما	چو	گنوک	دیوانگ	ء
چو	بلبل	ء	پروانگ	ء
پرتو		سراں	قربان	کناں
قولیگ		باں	حیرات	باں
				یاتاں تئی دل بود کنت
				اچ دیریں گنجیں غماں
				گل بی جہاں اچ شادہاں
				گل بی زمین ء آسمان
اے	آسمانیں	نیل	سری	
باگیں	وطن	گل	گوہری	
				ما چو گنوک دیوانگ ء
				چو بلبل ء پروانگ ء
				پرتو سراں قربان کناں
				قولیگ باں حیرات باں

صوت

لگوراں حز کن ات اچ سرچاراں
 نترسانی ره ء کوہ اے نہ داراں
 ہما گرند انت کہ گوارنت انچو ہور ء
 شلان انت آس ء توپان انت چو کورء
 لگوراں حز کن ات اچ سرچاراں
 نہردیت شر توگک بنت دل پٹ
 کدی جنگ ء پڑ ء دشمن نہ انت کٹ
 لگوراں حز کن ات اچ سرچاراں
 سگارانی زہ انت کہ گونڈلیں تیر
 کینت بدواہ ء چک ء انگری بیر
 لگوراں حز کن ات اچ سرچاراں
 ہومب اچ پنجگ ء بیت گردن ء سک
 شمنے لکھ ء را بس ایوک ء یک
 لگوراں حز کن ات اچ سرچاراں

جمینتگدیں شعر و پیر بند

ز جینگیں شعر و پر بند

لٹ

355	علامہ اقبال	اقبال ءِ کلام
358	شاہ لطیف	کلام ءِ سائیں
359	شاہ لطیف	کایاں تئی من گندگ ءِ
360	علامہ اقبال	اقبال ءِ کلام
361	علامہ اقبال	اقبال ءِ کلام
362	علامہ اقبال	اقبال ءِ گال

اقبال ءِ کلام

علامہ اقبال

بکن چمان ءِ پیچ ڈن ءِ درا گند
 زمین ءِ آزمان ءِ ہر گورا گند
 تہ روج ءِ رودراحت ءِ سربرا گند
 آ مہر ءِ ظاہریں، چیر اندر ءِ گند

بکند قہریں جتائی ءِ برا گند
 پہ تاہیر۔ اوست ءِ بیم آسرا گند

تئی دست ءِ اے سیاہیں جمر ءِ گوات
 تئی اے گنبدیں آزمان ءِ پہنات
 اے کوہ ءِ بدن ءِ بیوان، میرات
 پہ ٹہل ءِ، زی تو ویستگ پریشگی ذات

دل ءِ آدینک ءِ مرچی حاترا گند
 بکن چمان ءِ پیچ ڈن ءِ درا گند

جہان پہمیت دید ۽ گوہر ۽ را
 بدنت استال ۽ استون تئی ندارا
 چو زر بے گواز۔ خیال تئی پہ شہارا
 شلیت آزمان تئی آہ ۽ اشکر ۽ را

بزبان ۽ زانت ۽ گنجین گوہر ۽ گند
 بکن چمان ۽ چچ ڈن ۽ درا گند

کلام سائیں

شاہ لطیف

من گار گناہاں بار شہازاں کئے کئے انت غموار

جی دوست منی غموار!

تو مہی چہ من آزار کہ پیگ دنیا اچ من زار

جی دوست منی غموار!

تئی زو و دمء بندیک مدامء کنت انت ترا توار

جی دوست منی غموار!

ایش انت لطیفء اوست بدئے دلگوش بکن تیمار

جی دوست منی غموار!

کایاں تئی من گندگ ء

شاہ لطیف

من بیباں ہورانی موسم
 ارس گواراں دیدگاں
 کایاں تئی من گندگ ء

روح شپ منزل جناں
 عشق ء نزاننیں منزلاں
 من پرچیا واتر کناں
 کایاں تئی من گندگ ء

شاہ لطیف ایشی کشیت
 دل گوں ہما مہر ء بہ بیت
 گالاں کشیت مہر ء زریت
 کایاں تئی من گندگ ء

اقبال ءِ کلام

علامہ اقبال

ہر کترہ ءِ ہر یک دم ءِ مومن پہ مزن شان
پیداوریں ہر ساعت ءِ گوں پُختگیں ایمان

قہار، خدائرس، ابدپہک، مزن مر
اے چار سپت بنت ٹھی بندہ مسلمان

ہم سنگ گوں جبریل ءِ شرفدار ہے خاک
ہند آئی نہ دلی، نہ بخارا، نہ بدخشاں

ہر کس نہ این سر حال اچ اے حال کہ مومن
چم گندے ءِ وانوک بزانی بلے قرآن

گواڑخ بی جگر سارت ہما وٹھیں پڑی این
دریا ءِ دل ءِ ہڑم بہ دنت ہنچشیں توپان

شپ روج گراں جُوگ ءِ ایمان اچائی
ہر زیمیر ءِ الہان بگوش تے سورہ رحمان

اقبال ءِ کلام

علامہ اقبال

شیوار کن و ش کوشیں گیابان ءِ وتارا
 اے دروری ءِ کنت نہ دلی نہ بخارا
 اے نیمگ ءِ آ نیمگ ءِ ہر گوجگ ءِ ڈنے
 گوں لہر دل ءِ موجاں برو طوفان چوہارا
 غیرت مس جہان ءِ مزین منصبے داریت
 شاہان ءِ شہنشی داتگ ہے لج ءِ میارا
 یکے چہ مزاراں اس ءِ قوم ءِ حدابند
 صدواری ءِ کنت قابو ءِ بخشانی شہارا

اقبالِ عِگال

علامہ اقبال

تئی جتائی گاری ء تئی یکولی پاداری یے
 اچ زر ء موج ء راہبری حُشکی ء پیناری یے
 بہ بیت حتی یے کہ خون نہ رجیت شیشگ ء را
 گڑا رنگ ء دانگ ء چے اگن بیت دل ء صفائی
 تئی فرقہ ء جتائی، ترا چ کدی نہ براہی
 ہے تو ”ومن“ ء ”تو“ ترا دنت گار ء سیاہی
 غیرت من جہان ء مزین صفت داریت
 شاہان ء شہی داتہ، ہے لچ ء میار ء
 یکے چہ ہزاراں، اُلس ء قوم ء حدابند
 صدواری ء کنت قابو بختانی شہار ء
 سمین ء اے من ء، صحت ء کلمہ داتہ کہ شرچارے
 اگن شاہ ء سری لوٹے نہ وتی ذات ء را پجارے

تئی زانت ۽ سرا زندانت، تئی زانت ۽ سرا عزت
 اگن دارے شرف دارے، نہ دارے گچل گارے
 تئی زانت ۽ مزن مری حدایارا دی چکاسیت
 رضا رب ۽ ترا پُرسیت، تو چے زردیں دل ۽ دارے؟
 تئی بخت شکون دیمی، نہ حاوند ۽ سرا زاری
 تو حاوند ۽ اگن بخت ۽ شہار ۽ را بترارے

گلزمین

واجہ عطا شاد ءِ راچہ وتی عہد ءِ نمائندگی ءِ ہیچ زوراک داشت
نہ کنت۔ چیا کہ واجہ عطا شاد گوں وتی زبان ءِ بیان ءِ توان
داریں شیر کنی ءِ ہمینکہ وتی چند ءِ درد ءِ ماریت دو ہمینکہ انسان
ءِ درد ءِ ماریت۔ آوتی زندگیں شاعری ءِ تہا برے مہر ءِ پہ نرمی
ءِ برے مہر ءِ پہ گرمی در شانیت۔ آرا وتی زید ءِ کوہ، کئور ءِ
چمگ، ریک ءِ تیاب، وتی وڑھ ءِ بیابان بے کس اس دوست
بوتگ انت ہمیشکہ آئی دگر ءِ سر ڈگار ءِ شرپ ءِ گپ جنگ۔
زوراک کی ءِ جبریکی (Individual) صورت ءِ بہ بیت یا
ہواریں (Collective) راجے شگلے ءِ، آئی ءِ مدام
ڈوبارتگ۔ آئی شاعری ءِ کلاسیک ءِ حوالہ یک نیمگے طبقاتی
جبر ءِ گوں دُچار کپگ ءِ آئی مٹل انت۔ ءِ دومی نیمگ ءِ گوں
وتی زمین ءِ ہلاس نہ بو ہو کیں دوستی ءِ مہر ءِ بئزہ انت۔

ڈاکٹر فضل خالق

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ